

روحانیون عامل تقویت معرفت و معنویت فرماندهان و رزمندگان بودند

صبح صادق

وفات حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) تسلیت باد

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیست و یکم | شماره ۱۰۴۶ | دوشنبه ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۱ | ۱۴ شوال ۱۴۴۳ | ۱۶ مه ۲۰۲۲ | ۱۶ صفحه

نسیم اسدپور
خوشنامی رسانه ملی

۱۳ فرهنگ

مصطفی قربانی
مختصات جریان ادغام گرا

۱۱ خرد

هادی محمدی
سفر راهبردی

۳ سیاست

۸-۹ پرونده
خرمشهرهای پیش‌رو
نگاهی به مسیر پیش روی ملت ایران در جنگ اقتصادی

دکتر محسن رضایی معاون اقتصادی رئیس‌جمهور

دولت مصمم به اصلاحات عمیق و بنیادین اقتصادی است

۲ سرمقاله

چرا باید

به دولت کمک کرد؟

۴-۵ بازار
پیوستی درباره
هوشمند سازی پارانه ها

هوشمندسازی

میلاد شکری

خبرنگار اقتصادی

دو طرز فکر کلی نسبت به پارانه‌ها وجود دارد: طرز فکر اول این است که اصولاً چرا باید پارانه پرداخت شود؟ باید پرداخت پارانه را قطع و منابع حاصل از آن را صرف فعالیت‌های توسعه‌ای و زیرساختی کرد. این تفکر اگر چه ممکن است در برخی از جوامع توسعه‌یافته موفق شود، اما نباید فراموش کرد که هم بخش قابل توجهی از جامعه از حذف پارانه‌ها آسیب خواهند دید و هم هیچ تضمینی برای هزینه‌کرد منابع حاصل شده از حذف پارانه‌ها در جهت بهبود زندگی مردم وجود ندارد. در تفکر دوم مخالفتی با اصل پارانه وجود ندارد، بلکه ایراد اصلی در نحوه پرداخت آن است. در واقع، باید بین حذف پارانه و هدفمندی یا هوشمندسازی پارانه تفاوت قائل شد.

۶ جهان

تجهیز ۴۰ میلیارد دلاری

ثمانه اکوان

کارشناس بین‌الملل

در حالی که فشارهای همه‌جانبه کشورهای غربی علیه روسیه در قبال بحران اوکراین ادامه دارد، مجلس نمایندگان آمریکا هفته گذشته کمک ۴۰ میلیارد دلاری به اوکراین را مصوب کرد تا نشان دهد همچنان سیاست ویتنام‌سازی از اوکراین را در مقابل روسیه ادامه می‌دهد. از ابتدای شکل‌گیری بحران اوکراین، دولت ایالات متحده حدود ۸۰۰ میلیون دلار کمک‌های مالی و تسلیحاتی به این کشور ارسال کرده است تا بتواند در مقابل روسیه مقاومت کند. این میزان کمک‌های نقدی و تسلیحاتی کافی نبود و حالا دولت ایالات متحده لایحه‌ای را به مجلس فرستاده تا ۳۳ میلیارد دلار به این کشور کمک تسلیحاتی کند.

۲ نگاه

توپ در زمین آمریکا

سیامک باقری

عضو شورای سیاست‌گذاری
صبح صادق

در حالی که تحلیلگران با گمان‌زنی‌های بدبینانه (چه بسا سوگیرانه) از توقف مذاکرات وین، به نوعی شکست آن را القا می‌کردند، شاهد دومین سفر «انریکه مورا» هماهنگ‌کننده مذاکرات وین در روز سه‌شنبه گذشته به تهران طی دو ماه اخیر بودیم. متعاقب این سفر «جوزف بورل» مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، نتایج سفر «انریکه مورا» به تهران را «بسیار مثبت» اعلام کرد و گفت، مذاکرات با ایران به‌زودی از سر گرفته می‌شود. رمزگشایی این اعلام نظر را می‌توان پیش از سفر مورا به تهران در مواضع جوزف بورل جست‌وجو کرد. او هدف این سفر را این‌طور بیان کرده بود که درصدد یافتن راه میانه‌ای برای خروج نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از فهرست آمریکا برای سازمان‌های تروریستی خارجی است.

۲ نگاه

تثبیت امنیت غذایی

دکتر علی قاسمی

مشاور وزیر جهاد کشاورزی

امروز در جهان در عرصه امنیت غذایی زنگ هشدار به صدا درآمده است و بسیاری از کشورها برای حفظ و تثبیت امنیت غذایی خود برنامه‌هایی شبیه به آنچه درباره امنیت دفاعی و نظامی تدوین می‌کنند، تدارک دیده‌اند. امروز جهان تحت تأثیر عوامل متعددی قرار گرفته، اما یکی از مهم‌ترین آنها جنگ اوکراین است. پس از آغاز جنگ اوکراین، با وجود آنکه مواد غذایی فرآیند تولید را طی کرده بودند و در انبارها و سیلوها موجود بودند، اما به دلیل آنکه این تقابل نظامی در فرآیند توزیع مواد غذایی اختلال ایجاد کرد، شاهد افزایش قیمت مواد غذایی به ویژه گرانی آرد و گندم در سطح جهان بودیم. موضوعی که افزون بر بحران‌های محیط زیستی یک تهدید جدی برای امنیت غذایی جهان ایجاد کرد.

تثبیت امنیت غذایی

علی قاسمی

مشاور وزیر
جهاد کشاورزی

امروز در جهان در عرصه امنیت غذایی زنگ هشدار به صدا در آمده است و بسیاری از کشورها برای حفظ و تثبیت امنیت غذایی خود برنامه‌هایی شبیه به آنچه در پاره امنیت دفاعی و نظامی تدوین می‌کنند، تدارک دیده‌اند. امروز جهان تحت تأثیر عوامل متعددی قرار گرفته، اما یکی از مهم ترین آنها جنگ اوکراین است.

پس از آغاز جنگ اوکراین، با وجود آنکه مواد غذایی فرآیند تولید را طی کرده بودند و در انبارها و سیلوها موجود بودند، اما به دلیل آنکه این تقابل نظامی در فرآیند توزیع مواد غذایی اختلال ایجاد کرد، شاهد افزایش قیمت مواد غذایی به ویژه گرانی آرد و گندم در سطح جهان بودیم. موضوعی که افزون بر بحران‌های محیط زیستی یک تهدید جدی برای امنیت غذایی جهان ایجاد کرد.

ضمن اینکه در کشور ما الگوی مصرف هم مزید بر علت شده است تا امنیت غذایی در معرض آسیب قرار بگیرد.

طبق اصول جهان، مصرف صحیح مهم‌ترین شاخصه تثبیت امنیت غذایی است، اما متأسفانه در کشور ما به دلیل مصرف نکردن اصولی شاخص الگوی مصرف به شدت به هم ریخته است؛ برای نمونه در کشور ژاپن با ۱۲۱ میلیون جمعیت برنج مصرفی‌شان سالانه ۵ میلیون تن است، اما در ایران با ۸۵ میلیون جمعیت سالانه ۱۴/۵ میلیون تن برنج مصرف می‌شود که بی‌تردید این اختلاف به دلیل مصرف ناصحیح است.

در کشور ما که اکنون در دوران خشکسالی قرار دارد و داده‌های هواشناسی از کاهش چشمگیر بارش نسبت به سال‌های آبی گذشته خبر می‌دهند، آمادگی برای عبور از این وضعیت نیاز جدی و ضروری است؛ در همین راستا وزارت کشاورزی با همت آقای دکتر اسکندر زند برنامه‌ای علمی تدوین کرده است که به مشاهده و تأیید کارشناسان این حوزه در ۶۰ کشور جهان رسیده و در مسیر تصویب قرار گرفته است و ان‌شاءالله در آینده نزدیک معاون اول ریاست جمهوری آن را ابلاغ می‌کنند.

اولین مرحله این سند فراهم‌سازی است که در چهار بخش تولید داخل، تجارت، ذخیره‌سازی کشوری و فراسرزمینی پیگیری خواهد شد که طرح مذکور این هدف را دنبال می‌کند. مرحله دیگر اصلاح الگوی مصرف است، مادر این دولت تصمیم داریم برنامه‌های متن و کاربردی برای تصحیح الگوی مصرف تنظیم کنیم.

از این رو در این مسیر چهار دغدغه اصلی داریم که عبارت است از: الگوی صحیح مصرف، سلامت مردم، دسترسی عموم جامعه به مواد غذایی و تکمیل سبد غذایی خانوارها و ایجاد تاب‌آوری در وضعیت بد اقلیمی. نکته امیدبخش در این میان آن است که اگر چه مشکلات و دشواری‌هایی پیش روی ما قرار دارد، اما الحمدلله ظرفیت و موقعیت کشور در حوزه کشاورزی بسیار خوب است. آنچه امروز ما به آن نیاز مبرم داریم، آموزش در سطوح گوناگون چرخه امنیت غذایی است. چنانچه در برخی از موارد شاهد عدم پذیرش مشاوره‌های علمی می‌شوند. در یک نمونه ما چند وقت پیش در یکی از استان‌های خراسان شمالی طرحی برای جایگزینی کشت داروهای گیاهی به جای کشت خربزه مطرح کردیم؛ اما کشاورزان مایل به شرکت در این طرح نشدند، البته این موارد با آموزش و اطلاع‌رسانی حتماً حل و فصل خواهد شد.

چرا باید به دولت کمک کرد؟

۲

در طرح «مردمی‌سازی و توزیع عادلانه یارانه‌ها»، دولت به جای دادن ارز ترجیحی به تجار و واردکنندگان دانه‌های روغنی و نهاده‌های دامی، به طور مستقیم یارانه‌ها را به دست خود مردم می‌دهد.

۳

دلیل اصلی همت و جدیت دولت برای اجرای قانون مجلس در راستای هدفمند کردن یارانه‌ها، پایان‌بخشی به دوران رانت و رانت‌خواری است. جالب است بدانیم در رقابت‌های انتخاباتی سال ۱۴۰۰، تمامی نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری شامل آقایان رئیسی، رضایی، زاکانی، جلیلی، همتی، قاضی‌زاده‌اشمی و مهرعلیزاده، ارز ۴۲۰۰ تومانی را سیاستی غلط و یکی از عوامل اصلی فساد اقتصادی و رانت اعلام کردند.

۴

بر اساس برآوردها، ده‌ها میلیارد دلاری که در سال‌های اخیر دولت با هدف کمک به معیشت مردم ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی تخصیص داده، بسیار کمتر از پنجاه درصد آن نصیب مردم شده و بیشتر از پنجاه درصد در جیب دلال‌ها و باندهای مافیایی رفته است. بر همین اساس هم اکنون، این دلالان، رانت‌خواران و باندهای مافیایی هستند که نمی‌خواهند دولت سیزدهم در این طرح موفق شود. اگر در صدر این نوشتار از دولت سیزدهم، با عنوان «دولت شجاع» یاد شد، به دلیل شجاعت به خرج دادن در مقابله با رانت‌خواران و باندهای مافیایی ریشه‌دار است. اگر دولت‌های قبلی دست به این اصلاحات نزدند به این دلیل بود که اولاً شجاعت درگیر شدن با رانت‌خواران را نداشتند، ثانیاً بخش قابل توجهی از این رانت‌خواران و باندهای مافیایی، ریشه در خودساختارهای قدرت داشتند.

۵

از طرح «مردمی‌سازی و توزیع عادلانه یارانه‌ها»، می‌توان به عنوان «اصلاحات واقعی یاد کرد. در واقع اگر آقای رئیسی در مسیر پیش رو، با قوت و به صورت صحیح پیش برود، می‌توان دولت‌ش را به معنای دقیق کلمه، «دولت اصلاحات» نامید در دوران اصلاحات وقتی مجلس ششم و دولت آقای سیدمحمد خاتمی، شعار اصلاحات را سر دادند، رهبر حکیم انقلاب اسلامی فرمودند، اگر منظور از اصلاحات، مقابله با فقر، فساد، تبعیض و بی‌عدالتی است، ما هم طرفدار این اصلاحات هستیم؛ اما متأسفانه جبهه اصلاحات با شعار اصلاحات، نه تنها به دنبال ریشه‌کنی فقر، فساد و تبعیض و بی‌عدالتی نبودند، حتی می‌گفتند مسائل اقتصادی و مشکلات معیشتی مردم، همیشه بوده و خواهد بود و اولویت جبهه اصلاحات نیست؛ بلکه اولویت آنان در اصلاحات، توسعه سیاسی و آن هم عبور از انقلاب اسلامی و به تاریخ سپردن امام(ره) و سکولاریزه کردن کشور بود. بنابراین جبهه اصلاحات، شعار اصلاحات را با هدف فریب مردم سرد داد. دولت اصلاحات به معنای دقیق کلمه، آن دولتی خواهد بود که بتواند، فقر، فساد، رانت، ویژه‌خواری، تبعیض و بی‌عدالتی را در ایران ریشه‌کن کرده و عدالت را عملاً تحقق بخشد.

۶

طرح دولت در راستای مردمی‌سازی و توزیع عادلانه یارانه‌ها، علاوه بر قطع کردن دست واسطه‌ها و رانت‌خواران و ان‌شاءالله حرکت به سمت فقرزدایی، می‌تواند در کنار دیگر طرح‌های در پیش‌روی دولت، به تولید داخلی رونق بخشد. چرا که به طور قطع رونق تولید و جهش تولید، کلید اصلی حل مشکلات اقتصادی کشور است.

که این برنامه‌ها و اقدامات در نهایت، نتیجه‌اش به نفع کشور و توده‌های مردم خواهد بود. به نظر نگارنده، یکی از مصادیق «جهاد تبیین» در مقطع کنونی، ارائه روایت درست و تبیین و تشریح دقیق و صحیح اقدامات دولت در حوزه اصلاحات اقتصادی است.

مهم‌ترین کاری که رسانه‌ها، صاحبان قلم و اصحاب سخن در حمایت و کمک به دولت در سطح انتظارات رهبر معظم انقلاب می‌توانند داشته باشند، همین جهاد تبیین با هدف هم‌سازی قوا، دستگاه‌ها و به ویژه مردم با دولت است. البته این کار، یعنی متقاعدسازی و همراه کردن مردم با دولت، کار آسان و راحتی هم نیست؛ چرا که دشمنان، جریان معاند و به ویژه باندهای مافیایی که منافع نامشروع خود را در خطر می‌بینند، با بسیج امکانات رسانه‌ای خود و با دروغ‌پردازی و طرح شایعات و بعضاً انجام مجموعه‌ای از اقدامات خرابکارانه و کارشکنانه، تلاش می‌کنند ثبات و آرامش جامعه را بر هم زده و با ایجاد ناآرامی و اغتشاش، نگذارند دولت برنامه‌های خود را به پیش ببرد.

از همین رو کار رسانه‌های ملی، مردمی و انقلابی در ارائه روایت درست از برنامه‌ها و کارهای در حال انجام و پیش‌روی دولت، حقاً و انصافاً یک «جهاد تبیین» است. در این جهاد تبیین، توجه به نکات و گزاره‌های زیر ضروری به نظر می‌رسد:

۱

ماهیت کار دولت، حذف یارانه‌ها به ضرر مردم نیست. عده‌ای حذف ارز ترجیحی را، به معنای حذف یارانه‌ها روایت می‌کنند؛ در حالی که دولت به دنبال «مردمی‌کردن و توزیع عادلانه یارانه‌ها» است.

دکتر یدالله جوانی

مدیر مسئول

دولت سیزدهم را می‌توان دولت

«صادق‌الوعده شجاع» نامید. این دولت در کمتر از یک سال هم به وعده انتخاباتی‌اش درباره اصلاحات عمیق اقتصادی و مبارزه با رانت‌خواری عمل کرد و هم با شجاعت انجام کاری که هیچ یک از دولت‌های قبلی جرئت انجامش را نداشتند، با شجاعت در اولویت کارهای خود قرار داد. البته کاری که دولت از هفته قبل و با سخنان رئیس‌جمهور محترم با مردم و از طریق واریز و وجه نقد به حساب سرپرست خانوارها آغاز کرد، در واقع شروع یک سلسله اصلاحات عمیق اقتصادی به حساب می‌آید و این اصلاحات بدون همکاری تمامی دستگاه‌ها و آحاد مردم به نتیجه مطلوب نمی‌رسد.

بر همین اساس رهبر حکیم انقلاب اسلامی در دیدار با کارگران در روز ۱۹ اردیبهشت، با اشاره به برنامه‌های دولت در زمینه مسائل اقتصادی، تأکید کردند: «همه قوا و دستگاه‌ها و آحاد مردم به دولت کمک کنند.» تأکید معظم‌له بر کمک همه قوا، دستگاه‌ها و آحاد مردم به دولت، از کار بسیار مهم و ارزشمند دولت در حوزه اقتصادی حکایت می‌کند.

بسیار روشن است که در این میان، کمک و همراهی مردم با دولت در این موضوع یک اهمیت راهبردی دارد. مردم موقعی با تمام قوا برای کمک به دولت به میدان می‌آیند که اولاً به طور دقیق بدانند دولت می‌خواهد چه کارهایی را انجام بدهد و ثانیاً مردم باور کنند

دکتر سیامک باقری

عضو شورای سیاست‌گذاری
صبح صادق

در حالی که تحلیلگران با گمان‌زنی‌های بدبینانه (چه بسا سوگیرانه) از توقف مذاکرات وین، به نوعی شکست آن را القا می‌کردند، شاهد دومین سفر «انریکه مورا» هماهنگ‌کننده مذاکرات وین در روز سه‌شنبه گذشته به تهران طی دو ماه اخیر بودیم. متعاقب این سفر «جوئزف بورل» مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، نتایج سفر «انریکه مورا» به تهران را «بسیار مثبت» اعلام کرد و گفت، مذاکرات با ایران به‌زودی از سر گرفته می‌شود.

رمزگشایی این اعلام نظر را می‌توان پیش از سفر مورا به تهران در مواضع جوزف بورل جست‌وجو کرد. او هدف این سفر را این طور بیان کرده بود که درصدد یافتن راه میانه‌ای برای خروج نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از فهرست آمریکا برای سازمان‌های تروریستی خارجی است. به فرض پذیرش این ادعا، در این باره چند پرسش مطرح است: آیا مقامات کاخ سفید این راه میانه را خواهند پذیرفت؟ اگر واکنشگن این ابتکار را بپذیرد، آیا مذاکرات به آخرین ایستگاه خود خواهد رسید؟

۱

مواضع بورل و مقامات آمریکایی این حقیقت را نشان می‌دهد که راه حل جدید اروپایی با هر ابعادی به معنای رفع اختلاف و دستیابی به توافق در سریع‌ترین زمان نیست. سخنگوی وزارت خارجه آمریکا با وجود قدردانی از سفر انریکه مورا به تهران، نشان می‌دهد آمریکا این ابتکار اروپایی را در زمره خواسته‌های فرابرجامی ایران ارزیابی کرده و ضمن اعلام اینکه با توافق فاصله زیادی وجود دارد، گفت: «ایران

۲

باید تصمیم بگیرد که یا بر شروط فرابرجامی‌اش پافشاری کند یا اینکه می‌خواهد به سرعت به توافق دست یابد.» البته به نظر می‌رسد، جوزف بورل با وجود ابزار خوش‌بینی نیز به این موضوع واقف بوده است؛ زیرا او گفت اختلافات موجود در مسیر احیای برجام را نمی‌توان یک شبه حل کرد.

بررسی آخرین تحولات در مذاکرات و به ویژه توافقاتی که در سفر مورا به تهران صورت گرفت، واقعیت‌هایی را آشکار می‌کنند که رسانه‌های آمریکایی، ضد انقلاب و حتی برخی از رسانه‌های غربی در داخل کشور آنها را انکار می‌کردند. یکی از این واقعیت‌ها آمادگی ۴+۱ نسبت به توافق است؛ یعنی در این مذاکرات آنچه مربوط به ایران، اتحادیه اروپا و روسیه و چین بوده، حل و فصل شده است. واقعیت دیگر زیاده‌خواهی آمریکاست. با وجود اینکه همه طرف‌ها آمادگی حل موضوع را دارند و موضوعات اختلافی را به برجامی و فرابرجامی دسته‌بندی نمی‌کنند، کاخ سفید همچنان در چارچوب فرمول ترامپ به دنبال هدایت مذاکرات به سمتی است که ایران را وادار به قبول برجام‌های ۲،۳ و ۴ بکند.

۳

واقعیت سوم اختلافات منحصر به موضوع رفع تحریم‌های سپاه نیست، مواضع کاخ سفید و اقداماتی که کنگره آمریکا در یکی و دو هفته اخیر انجام داده است، نشان می‌دهد به فرض اگر همه طرف‌ها از جمله کاخ سفید موافقت خود را درباره خروج سپاه از فهرست تروریسم اعلام کنند یا ایران از خواسته خود عقب‌نشینی کند، باز نمی‌توان از پایان مذاکرات و تحقق توافق برای احیای برجام سخن گفت؛ زیرا چند موضوع دیگری وجود دارد که آمریکایی‌ها حاضر به تن دادن آن نیستند. یکی از مهم‌ترین موضوعات تضمین انتفاع پایدار

۴

بنابراین، همه پافشاری‌های ایران، رسیدن به یک توافق مطمئن و پایدار است. حقیقت امر هم عاقلانه نیست که آزموه را دوباره آزمون کرد. پس از توافق برجام در سال ۱۳۹۴ تجربه فراموش ناشدنی را به ملت ایران داده است. اگر چه عده‌ای بنا دارند آن را مخفی نگه دارند یا به فراموشی بسپارند؛ ملت ایران به یاد بیاورند که دولت باراک اوباما، رئیس‌جمهور پیشین آمریکا که خود برجام را امضا کرده بود، چگونه در روند اجرای این توافق تعلل و کارشکنی کرد. یا به یاد بیاورند که ترامپ چقدر آسان از برجام خارج شد و به راحتی افزون‌بسر بازگرداندن تحریم‌های به اصطلاح برداشته شده بر اساس توافق برجام،

توپ در زمین آمریکا

تحلیل صبح صادق از آخرین وضعیت مذاکرات هسته‌ای

۸۰۰ تحریم دیگر را بر ایران تحمیل کرد. اکنون نیز به دقت و نگاه واقع‌بینانه به رفتار دوگانه بایدن نیاز است که از یک سو تحریم‌های ترامپ را حفظ کرده و در عین حال تحریم‌های جدیدی را نیز وضع کرده است و از سوی دیگر حاضر به تضمین برای اجرای توافق در دوره ریاست جمهوری خود هم نیست. با این وضعیت آیا هر عاقلی می‌پذیرد که دولت با همه این مسائل و ابهامات، توافقی را به سرانجام برساند که بتواند از آن منافع اقتصادی پایدار خود را بهره‌برد یا با کوچک‌ترین بهانه همه شرایط به اول خودش برگرداند؟ تجربه اثبات کرده است اگر تضمینی برای آزاد شدن همه پول‌های بلوکه شده ایران وجود نداشته باشد، یا سرمایه‌گذاران خارجی جهت ورود به بازار ایران به دلیل ترس از تحریم‌های مجدد غیرممکن باشد بی‌تردید این وضعیت منافع اقتصادی کشورمان را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ به همین دلیل توافق نکردن بهتر از توافق بد است.

۵

با این حال، رسانه‌های وابسته یا واداده القا می‌کنند که اگر ایران به خواسته‌های زیاده‌طلبانه آمریکا تن ندهد، فرصت بزرگی را از دست خواهد داد. اگر چه معنای فرصت بزرگ از نظر این تحلیلگران در حال‌های از ابهام است، اما تجربه چند ساله رفتارهای آمریکایی‌ها و حتی اروپایی مبنی بر پایان فرصت‌ها یا اگر مذاکرات شکست بخورد، سناریوی دیگری پیش خواهند کشید، در عمل نشان داده است که این نوع مواضع تنها عملیات رسانه‌ای بیش نیست. موضع مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا یکی از این شواهد است. او طی سه و چهار ماه اخیر چند بار اذعان کرده که اروپایی‌ها از این توافق بسیار منتفع خواهند شد، زیرا وضعیت اکنون تغییر کرده است و برای اروپا بسیار جالب است که یک تأمین‌کننده (نفت و گاز طبیعی) دیگر داشته باشیم و آمریکایی‌ها (هم) به موفقیت دیپلماتیک نیاز دارند...»

سفر راهبردی

صبح صادق به بهانه سفر بشار اسد به تهران چشم‌انداز مقاومت در منطقه را بررسی می‌کند

دیدگاه

شماره ۱۰۴۶ | دوشنبه ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۱

صداقت

روزنه

پیام یک قانون برای طرف‌های مذاکرات وین

مهدی فضائلی

کارشناس رسانه

در عرصه دیپلماسی مثل دیگر عرصه‌ها، ارزیابی طرف مقابل که در موضع ضعف است یا قوت، آماده امتیاز دادن است یا امتیاز گرفتن، اهمیت بسیار دارد و بخشی از اشتباه محاسباتی که می‌تواند به اشتباه در تصمیم‌گیری منجر بشود نیز به همین موضوع ارتباط دارد.

یکی از خطاهای نابخشودنی در برخی ادوار گذشته مذاکرات، دادن پیام ضعیف به دشمن و گستاخ کردن طرف مقابل در امتیازخواهی بود؛ خطایی که آثارش به‌راحتی از بین نمی‌رود.

مذاکرات دور اخیر نیز دو ماه و اندی است که در ایستگاه بالاترین سرگردان است. چرا که جمهوری اسلامی ایران بدون دستیابی به نتایج واقعی حاضر به دادن امتیاز نیست و طرف‌های آمریکایی و اروپایی هم به‌دلیل تجربه ناشی از رفتارهای گذشته همچنان به‌دنبال امتیازات زیاده‌خواهانه هستند. در این میان، یک پیام روشن و مهم که واقعی باشد و نه بولف، می‌تواند در سرنوشت مذاکرات تأثیرگذار باشد. آمریکا و اروپا به‌دفعات تلاش کردند بسا بولف‌هایی مانند مهلت تعیین کردن برای مذاکرات و تهدید به متوقف و بی‌نتیجه اعلام کردن آن، به نتایج موردنظر خود دست یابند که با هوشیاری طرف ایرانی ناکام ماندند. تهدیدات بدون پشتوانه آمریکا و اروپا، اتفاقاً نشان داد، دستیابی به توافق چقدر برای آنها مهم است؛ البته نه هر توافقی بلکه توافقی که شمره‌اش برای آنها حداکثری باشد و برای ما هیچ با حداقلی!

مهم‌ترین هدف از همان آغاز تحریم‌های بی‌سابقه و کمرشکن اقتصادی (به اعتراف خود غربی‌ها) که برخی عناصر مزدور داخلی و اپوزیسیون نیز مشوق آن بودند، فشار به مردم و تحریک آنها به اعتراض و سپس مقابله با نظام بود، هدفی که با بی‌تدبیری‌های دولت قبل، در مقطعی به آن نزدیک هم شدند که البته با هوشیاری مردم و تدابیر مجموعه نظام، ماجرا به‌سرعت خاتمه یافت هرچند هزینه‌هایی به مردم و کشور تحمیل شد!

به نظر می‌رسد، دشمن در این دوره نیز کماکان منتظر تأثیر تحریم‌ها بر زندگی مردم و ناگزیر کردن دولت به پذیرش یک توافق ناهمگن برای رهایی از این مسئله است اما تصویب و اجرای قانون مردمی‌سازی و توزیع عادلانه یارانه‌ها، علی‌القاعده باید خیال آنها را از این جهت راحت، البته در واقع ناراحت، کرده باشد! این قانون، آب صافی و پاک‌ی رآوری دستان ناپاک آمریکا و اروپا ریخت چرا که در عمل و کاملاً واقعی نشان داد دولتی که در چنین شرایطی به اجرای چنین قانونی اقدام می‌کند دیگر حاضر به دادن باج نیست!

اگر تلاش رسانه‌های بیگانه و شبانه‌روزی شدن آنها در این مقطع را برای اعتراض‌سازی یا آشوب‌پردازی می‌بینم، تلاش مذبوحانه‌ای است برای اینکه شاید بتوانند پیام اجرای این قانون را کمرنگ کنند و ناامیدی صاحبان‌شان از باج‌گیری را ترمیم کنند اما خیلی زود درمی‌یابند که به دلایل گوناگون این بار وقایع دی‌ماه ۹۶ را آبان ۹۸ تکرار نخواهد شد. الان بهترین فرصت برای دولت است تا با اتمام حجت به طرف‌های مذاکرات وین، به سرگردانی و بلاتکلیفی موجود خاتمه ببخشد.

را به چالش خواهد کشید. در صورتی که روابط ترکیه با روسیه نیز دچار تنش شود، ده‌ها میلیارد دلار درآمد حاصل از روابط با روسیه و حاشیه مانور سیاسی و امنیتی خود در قبال فشارهای غربی و آمریکایی را از دست خواهد داد که برای اردوغان، قابل تحمل نخواهد بود.

این رویکرد روسیه برای فشار جبهه‌های جدید علیه آمریکا را در عراق نیز شاهد هستیم و باید منتظر برخی رخدادهای امنیتی جدید و روس محور در عراق هم باشیم.

مقاومت در موضع برتر

مفهوم ارزیابی از شرایط منطقه و درون رژیم صهیونیستی و وضعیت آفندی مقاومت فلسطینی و منطقه‌ای این است که نه تنها، در موضع برتر در مقابل صهیونیست‌ها قرار دارند، بلکه شرایط پیش‌دستانه‌ای در رخدادهای مرتبط با منازعه قدرت جهانی را هم در اختیار دارند و برای شرایط پیش‌بینی نشده یا هدف‌گذاری شده آماده می‌شوند. کاسته شدن برخی یگان‌های رزمی و خدماتی روسیه در سوریه، به معنای وارد هزینه کردن رژیم صهیونیستی و آمریکا و غرب و ترکیه در سوریه است که میدان اصلی در دست ایران و مقاومت خواهد بود. اگر دامنه منازعه اوکراین از نگاه آمریکا، گسترش و استمرار بحران‌سازی علیه روسیه و چین است و آماده است تا محیط منطقه‌ای را نیز در قفاز و آسیای میانه و شبه‌قاره وارد تنش و بحران کند و چین نیز برای مقابله با آمریکا در جنوب شرق آسیا در آماده باش به سر می‌برد و مسئله تایوان یکی از نقاط احتمالی منازعه گسترش یافته است، مقاومت ایران نیز باید برای این وضعیت آشفته بین‌المللی و کاستن از هزینه بحران‌های احتمالی و بهره‌مندی از فرصت‌های راهبردی و پیش‌دستانه آماده باشند و نقش و جایگاه منطقه‌ای خود را ارتقا بخشند.

این فرصت در حوزه پیرامونی ایران مهیاست و آمریکا و متحدان آن در بدترین وضعیت آسیب‌پذیری از سر می‌برند. این عرصه‌های آسیب‌پذیری از یمن تا عراق و سوریه و لبنان و فلسطینی و شرایط خاکستری در پاکستان و افغانستان وجود دارد و تلاطم‌های منازعه جهانی، در غرب آسیا می‌تواند و باید در سبب قدرت و جایگاه ایران و جبهه مقاومت تعریف و دنبال شود. بدیهی است که به موازات تغییر وضعیت میدان در سوریه، باید جایگاه ایران در سیاست و اقتصاد سوریه افزایش یافته و وزن ایران در مذاکرات آستانه و ژنو تغییر کند و در دست داشتن پاشنه آشیل غرب در کبان صهیونیستی و کابوس فروپاشی و موجودیت این رژیم، از سوی ایران و مقاومت به عنوان یک اهرم بازدارنده و مدیریت‌کننده در رفتارهای غربی مورد استفاده قرار گیرد.

با محوریت تهران در منطقه است. بنابراین پیوند جغرفیایی و کارکردهای راهبردی این پیوند از ایران تا سواحل مدیترانه، یک‌رخداد بسیار خطرناک برای صهیونیست‌ها تلقی شده و فشار صهیونیست‌ها برای باقیماندن آمریکا در عراق و سوریه، با هدف ممانعت از این پیوند ژئوپلیتیکی است.

پیوند راهبردی بین ایران و سوریه

برای تحلیل محتوای دیدار بشار اسد در تهران، به جز اینکه بشار اسد، دیدار با رهبری معظم انقلاب را دیدار با مرشد خود دانسته و برای آن لحظه‌شماری می‌کرده، باید به ابعاد جدید تحولات که ناشی از مؤلفه‌های مختلف و پیامدهای آن است، توجه کرد. اگرچه تخلیه محدود نیروهای روسی اثر چندانی در معادله جنگ در اوکراین ندارد؛ ولی بعد برجسته و اصلی آن، به چالش کشیدن رژیم صهیونیستی است که مواضع و رفتار گستاخانه‌ای نسبت به روسیه از خود نشان داده و با به چالش کشیده شدن صهیونیست‌ها در درون و محیط پیرامونی، اهرم فشار جدیدی علیه آمریکا و غرب شکل خواهند داد. همانگونه که آمریکا و انگلیس تلاش دارند با گشودن جبهه و محورهای تنش جدید علیه روسیه، فضای فشار فرسایش علیه آنان را افزایش دهند، همین رویکرد از سوی روسیه نیز دنبال می‌شود و رژیم صهیونیستی را در شرایط پارادوکسیکال قرار می‌دهد که با کوچک‌ترین جرعه تحریک‌آمیز وضعیت خود را بحرانی خواهد کرد و هر درگیری جلدی با مقاومت را می‌توان آخرین درگیری و پایان برای صهیونیست‌ها ارزیابی کرد؛ چرا که آمریکا و غرب نیز توان شرکت در جبهه‌های متعدد را نداشته و در حمایت جلدی از صهیونیست‌ها ناتوان خواهند بود.

نکته محتوایی در دیدار رهبر معظم انقلاب و بشار اسد، کلیدواژه‌های استفاده شده است که به‌جز شخصیت بشار اسد در پایداری در مقابل تروریسم و حامیان آن، که موجب عزت کشور و ملت سوریه شد، پیوند راهبردی بین ایران و سوریه است و در کلیدواژه راهبردی بر ضرورت پاکسازی سوریه از تروریست‌ها و کشورهای اشغالگر تأکید شده است.

این به معنای آن است که به‌جز رژیم صهیونیستی در وضعیت جدید در سوریه، گروه‌های تروریستی و کشورهای اشغالگر نیز با هزینه‌های این مرحله جدید مواجه خواهند شد. ترکیه که نمی‌خواهد شرایط بینابینی خود در منازعه اوکراین را از دست بدهد، پس از اقدام تروریستی در غرب حلب، پیام‌های مطالبه آرام‌سازی به داخل سوریه منتقل می‌کند؛ زیرا برای صهیونیست‌ها، رهایی یافتن از کابوس درگیری مستقیم با مقاومت منطقه‌ای، فعال کردن درگیری نیابتی در داخل سوریه است که ترکیه

واکنش‌سنجی در میدان هستند که پاسخ‌های اولیه به این جنایت داده شده و اقدامات اساسی دیگری در دستور کار است که ترک‌ها را به شدت نگران کرده و درخواست آرام‌سازی محوری عملیاتی در غرب حلب و ادلب هستند. در نظر گرفتن این شرایط است که اهمیت سفر بشار به تهران را چند برابر می‌کند.

بحران داخلی صهیونیست‌ها

نکته دیگر، اوضاع به شدت آشفته و آسیب‌پذیر در درون رژیم صهیونیستی است که از یک‌سو، کابینه نیم‌بند نتالی بنت در آستانه سقوط و انتخابات زودهنگام قرار گرفته و بی‌توجهی صهیونیست‌ها در خصوص راه حل بحران در فلسطینی، جامعه فلسطینی را به نقطه انفجار و انتفاضه نزدیک کرده و عملیات‌های دو ماه گذشته جهادی و واکنش‌های فلسطین به اقدامات سرکوب‌گرانه و پورش به مسجدالاقصی، که ناتوانی دستگاه‌های نظامی و اطلاعاتی صهیونیست‌ها را عیان‌تر کرده، از شاخصه‌های دیگر صحنه فلسطین اشغالی و نگرانی‌های صهیونیست‌هاست. برآوردهای استراتژیک در مراکز تصمیم‌سازی تل‌آویو تأکید کرده‌اند که در سال ۲۰۲۲ با سه تهدید اصلی مواجه هستند که شامل ایران، انتفاضه جهادی فلسطینی در کرانه باختری و مشکلات متعدد در داخل رژیم صهیونیستی است.

برخلاف گذشته که رژیم صهیونیستی همواره در موضع آفندی و هجومی برای فلسطینی‌ها و محیط پیرامونی خط و نشان نظامی می‌کشید، معادله قدرت فلسطینی و مقاومت از یک‌سو و شرایط فرسوده و ناتوان صهیونیست‌ها از سوی دیگر موجب شده است رئیس دفتر سیاسی حماس که از نیروهای جهادی فلسطین است، اعلام کند طی هماهنگی‌هایی که با جبهه مقاومت به عمل آورده، برای شکستن محاصره غزه اقدام خواهد کرد. این راهبرد که نیازمند بسط و شرح اختصاصی است، متکی به قدرت موشکی و پاسخ مقاومت فلسطینی و جبهه مقاومت منطقه‌ای است که یک تحول بزرگ در معادله قدرت در فلسطین خواهد شد.

اکنون اوضاع میدانی و سیاسی سوریه به شکلی است که رسانه‌های صهیونیستی تأکید دارند تمامی تلاش‌های تل‌آویو برای شکست بشار اسد به دلیل حمایت‌های ایران به هدر رفته است و این مفهوم حاکی از کابوس صهیونیست‌ها از تغییر وضعیت میدان در سوریه است که به‌ویژه در مورد بلندی‌های جولان و آزادسازی آن از سوی مقاومت منطقه‌ای، هراس و نگرانی جدی دارند.

صهیونیست‌ها تأکید دارند که ایران با نزدیک شدن به سوریه و عراق، به دنبال جاده ابریشم جدید

هادی محمدی

تحلیلگر ارشد بین‌الملل

از آخرین سفر بشار اسد به تهران که سردار شهید قاسم سلیمانی محور هماهنگ‌کننده آن بود و وزیر خارجه وقت، برای مشکل‌تراشی سیاسی دست به استعفا زد، سه سال می‌گذرد. این بار سفر بسیار کوتاه و پرمحتوای بشار اسد پس از دیدار با رهبر معظم انقلاب و رئیس‌جمهور و نهایی شدن توافقات مورد علاقه طرفین با دیدار اختصاصی و چهار نفره بشار اسد، سردار قاتنی فرمانده نیروی قدس و یک نفر چهارم با رهبر معظم انقلاب تکمیل شد.

ابعاد و اهمیت سفر

اهمیت اصلی این سفر، در دو بخش محتوایی و زمانی قابل بررسی است؛ چرا که تحولات جهانی و منطقه‌ای با سرعت و پیچیدگی خاصی در حال وقوع است.

در تشریح وضعیت محیطی و جهانی، جنگ اوکراین را باید سرآغاز تحولات بزرگ در عرصه نظام بین‌الملل تلقی کرد، منازعه‌ای طولانی که فراتر از جغرافیای جنگ در اوکراین تأثیرگذار خواهد بود و به تبع آن، بازیگران دیگر در عرصه بین‌الملل نیز برای جانمایی موقعیت خود یا حفظ و کسب شرایط برتر، دست به تلاش‌های مشابه و در سطحی دیگر خواهند زد و بنا به نوع صفت‌بندی‌های هر کشور در دو سوی این منازعه، شرایط جدیدی نیز خلق خواهد شد.

سرنوشت‌ساز بودن این منازعه جهانی، سایه پیامدهای زودرس خود را به جای گذاشته که یکی از آن پیامدها، حوزه رژیم صهیونیستی و مناطقی است که روس‌ها با تدابیر خود به دنبال باز کردن جبهه‌های جدید فشار به طرف آمریکایی و غربی هستند.

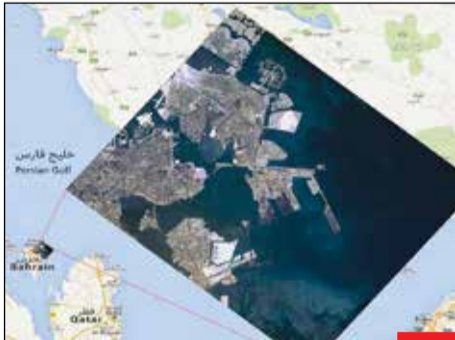
مواضع رژیم صهیونیستی در جنگ اوکراین، واکنش روس‌ها را در پی داشته است تا جایی که وزیر خارجه روسیه در خصوص اشغالی بودن سرزمین‌های ۱۹۶۷ و جولان و قدس اظهار نظر کرده است. رویکرد اخیر روس‌ها برای کاهش برخی یگان‌های رزمی و خدماتی در سوریه که از سوی ترک‌ها افشا شد، به وضوح از این مسئله پرده برمی‌دارد. پیام افشای ترکیه برای رژیم صهیونیستی این است که میدان در دست جمهوری اسلامی و حزب‌الله خواهد بود.

ترک‌ها و گروه‌های تروریستی که با سرویس‌های اطلاعاتی غربی و صهیونیستی در ارتباط هستند، طی روزهای اخیر با هدف قرار دادن یک مینی‌بوس انتقال نظامیان و نیروهای مقاومت، به دنبال

عکس و مکث

نهضت ادامه دارد/ جمعی از طلاب حوزه علمیه از ایران، عراق و لبنان با رهبر شیعیان نیجریه، شیخ ابراهیم زکزاکی دیدار کردند. شیخ زکزاکی به تازگی از بند زندان آزاد شده است.

نور ایران/ تصاویر جدیدی که ماهواره بومی نور از مقر تروریست‌های آمریکایی در منطقه منتشر کرده، مهر تأییدی بر ناامن شدن خلیج فارس بر روی این مزدوران است.

دیدار با خانواده شهید ژاپنی/ سردار علی فدوی با حضور در منزل شهید محمد بابایی با مادر شهید دیدار و گفت‌وگو کردند. این شهید بر اثر اصابت ترکش از سوی نیروهای عراقی شهید شد.

خودباوری/ کاربری در فضای مجازی با انتشار این عکس نوشت: دستگاه شناخت‌دهنده پزشکی که کارکرد درمان سرطان به وسیله لیزر رو داره و قیمتش یک میلیون داره؛ خودمون ساختیمش!

مدال ایثار/ یونس امامی، قهرمان کشتی آسیا مدال طلای خود را به محمد علی، پسر پهلوان کشتی‌گیر شهید مصطفی صدرزاده که در سال ۱۳۹۴ در حلب سوریه به شهادت رسید، اهدا کرد.

این گروه ترسو!/ وحوش رژیم صهیونیستی حتی جنازه خبرنگار شهید شریین ابوعاقله را راحت نکشاندند و مراسم تشییع او را سرکوب کردند.

مخالفت سیاسی

مهدی سعیدی

جریان شناس سیاسی

چگونگی مواجهه گروه‌های سیاسی با چنین مسائلی مهم و بنیادین کشور، یکی از موضوعات پر ابهام سال‌های اخیر کشور بوده که ابعاد آن به خوبی آشکار نشده است. یکی از ملاحظات لازم برای رشد و توسعه سیاسی کشور تعریف همین مواجهه است. در طول سال‌های اخیر، فضای رقابت‌های سیاسی آنقدر ناپهناجبار بوده که صدای بسیاری از دلسوزان کشور را در آورده و حتی موجب سرخوردگی بخشی از جامعه شده است. نمونه امروزی این ناپهناجباری را می‌توان در چگونگی مواجهه بخشی از جریان اصلاح طلب با سیاست مردمی سازی پارانه‌ها مشاهده کرد. سیاست دولت سیزدهم برای تحقق عدالت اجتماعی و جراحی بزرگی که در اقتصاد کشور کلید زده است، این روزها به مهم‌ترین مسئله کشور بدل شده است. دولت تلاش دارد فساد حاصل از پرداخت پارانه به سرمنشاهای ورود کالا به کشور را قطع کند، لذا با تغییر سیاست در چگونگی پرداخت پارانه‌ها، آن را در اختیار اعضای پایانی زنجیره، یعنی مصرف‌کننده قرار داده است، تا پارانه به صاحبان اصلی اش برسد. در این وضعیت از همه جریان‌های سیاسی انتظار می‌رود که در امر تحقق چنین تحوولی که ضرورت اجرای آن اجماع کارشناسان را به همراه دارد، یاری‌رسان دولت باشند، اما متأسفانه تنگنظری‌های جناحی موجب شده است بخشی از اصلاح طلبان چشم بر اصول اولیه فعالیت سیاسی بسته و تضعیف دولت را در دستور کار خود قرار دهند. در این بین توجه به چند نکته ضروری است:

۱- طبیعی است که هر طرح اجرایی در کشور با موافقان و مخالفانی همراه باشد، اما انتظار آن است که نقد با انصاف همراه بوده و مبتنی بر منافع ملی تعریف شده باشد. نقد باید کمک کند تا طرح‌ها با کمترین آفت و آسیب اجرایی شود، به آنکه با سایه‌نمایی همراه شده و افکار عمومی را دچار تردید کرده و ترس و نگرانی را در ذهن‌ها بنشانند.

۲- بخش عمده‌ای از مشکلات اقتصادی امروز محصول سیاست‌های غلطی است که از زمان حاکمیت دولت مورد حمایت اصلاح طلبان به جای مانده است. اتخاذ سیاست واگذاری ارز ۴۲۰۰ تومانی به واردکنندگان، سوءتدبیری بود که ذخیره دلاری کشور را متزلزل کرد و میلیاردها دلار از دارایی‌های کشور را به باد داد و فساد را ایجاد کرد که امروز هیچ کس مدافع آن سیاست غلط نیست. متأسفانه، امروز حامیان آن سیاست در جایگاه منتقد تدبیر مردمی کردن پارانه‌ها قرار گرفته و غیرمنصفانه به تخریب اذهان عمومی مشغولند.

۳- طبیعی است که بخشی از جامعه با گران شدن برخی از کالاهای اساسی نگران باشد آیا پارانه اختصاص یافته پاسخگوی دخل و خرج زندگی روزمره خواهد بود یا خیر؟ این وضعیت موجب شده است برخی جریان‌های سیاسی برای کسب محبوبیت، سیاست‌های پوپولیستی را اتخاذ کرده و عوام‌فریبانه خود را مدافع سرسخت طبقات محروم نشان دهند.

۴- در این میان افراد منصفی در اردوگاه مخالفان دولت هستند که منصفانه با موضوع مواجهه شده و نه تنها به تخریب سیاست دولت نپرداخته‌اند، بلکه قلم و زبان خود را برای موفقیت این جراحی بزرگ اقتصادی و توجیه و هم‌راه‌سازی افکار عمومی به خدمت گرفته‌اند که باید از این حرکت صحیح در چارچوب منافع ملی تقدیر کرد.

تجربه را به خدمت بگیریم

نگاهی به درس‌های گرانسنگ پارانه‌ها در ایران

«هدفمندی پارانه‌ها» عبارتی است که اگرچه نام آن از سال‌های دور و هم‌زمان با تدوین برنامه دوم توسعه مطرح بوده است؛ اما عمده مردم ایران این نام را با سال ۱۳۸۹ و اصلاح نسبی قیمت حامل‌های انرژی می‌شناسند. موضوعی که از آن به بزرگ‌ترین اقدام با اصلاح اقتصادی طی نیم قرن اخیر یاد شده و در اقتصاد ایران با عنوان اجرای قانون هدفمندی پارانه‌ها شناخته می‌شود. حالا چند ماهی است با اهتمام و عزم جدی دولت سیزدهم به حذف ارز ترجیحی و تخصیص بهینه آن در راستای توزیع عادلانه پارانه‌ها، دوباره این نام بر سر زبان‌ها افتاده است. اصلاح نسبی قیمت‌ها، آزادسازی، هدفمندی پارانه‌ها، هوشمندسازی پارانه‌ها و... از جمله عباراتی است که طی این روزها در راستای حذف ارز ترجیحی و ایجاد تغییر در نحوه پرداخت پارانه‌ها به صورت پر تکرار گفته و شنیده می‌شود.

علی مرزبان

خبیرنگار

«به یاد دارم پس از انجام طرح خوشه‌بندی برای سخنرانی در بین روحانیون به مدرسه فیضیه قم رفته بودم. در آنجا پس از پایان صحبت‌های من، تعدادی از طلبه‌های جوان مرا به صرف شام دعوت کردند. طبیعتاً آنها حقوق‌های بسیار پایینی داشتند، به طوری که در آن سال حقوق ماهیانه آنها عددی بین ۸۰ تا ۱۲۰ هزار تومان بود. با این حال بعد از اعلام نتایج طرح خوشه‌بندی، بسیاری از آنها در کمال تعجب در خوشه سوم قرار گرفته بودند، یعنی عملاً پارانه‌ای به آنها پرداخت نمی‌شد و آنها از دریافت پارانه محروم می‌شدند. آنها به من می‌گفتند ما در خوشه سوم قرار گرفتیم؛ اما برخی از آشنایان ما که ده‌ها برابر ما درآمد دارند، در خوشه اول هستند. در جلسه دیگری که با مدیران بخش‌های مختلف صداوسیما داشتم نیز شاهد وجود چنین مشکلات و اعتراضاتی بودم. مشاهده این موارد و انعکاس‌های مردمی این چنینی باعث شد تا بعدها در روش و چگونگی توزیع پارانه تغییراتی ایجاد کنیم و در واقع پارانه‌ها را به صورت علی‌السویه و یکسان به همه افراد پرداخت کنیم.»

موضوعی که گویا همچنان و با وجود گذشت بیش از یک دهه از آن ایام همچنان وجود داشته و دیده‌ها و شنیده‌ها طی روزهای اخیر حاکی است، عده‌ای از افراد که شاید به دریافت این پارانه و حتی کالابریگ نیازی نداشته باشند، در شمول دریافت‌کنندگان قرار گرفته و عده‌ای دیگر که خواهان دریافت این پارانه‌ها هستند، به صورت خودکار به عنوان افراد بی‌نیاز و حذف‌شدگان از دریافت پارانه معرفی شده‌اند. موضوعی که سبب شد دولت سامانه‌ای را برای ثبت اعتراضات مردمی راه‌اندازی کند.

اطلاع‌رسانی و اجرای موفق پارانه‌ها

موضوع اطلاع‌رسانی هماهنگ و منسجم در اجرای قانون هدفمندی پارانه‌ها نیز از موضوعات بسیار مهمی بود که در سال ۱۳۸۹ دقت فراوانی روی آن وجود داشت. محمدرضا فرزین درباره تجربیات آن روزهای سال ۱۳۸۹ می‌گویند: «از چند شب قبل از اجرای طرح، تصمیم گرفته بودیم با شروع طرح به جای مصاحبه با رسانه‌ها اطلاعیه بدهیم، چون در مصاحبه ممکن بود حرف‌ها پس و پیش گفته شود، برای همین تصمیم گرفتیم مصاحبه نکنیم و از فردای آغاز طرح شروع کردیم به اطلاعیه دادن. به مقامات تعزیرات و سازمان حمایت نیز توصیه اکید کرده بودیم گفت‌وگو نکنند؛ چرا که نمی‌خواستیم ماجرا حالت دستوری و چیزی شبیه به آن پیدا کند.»

سرانجام اولین گام جدی در راستای ایجاد تغییر در نظام پارانه‌های کشور در آذرماه سال ۱۳۸۹ و در دولت دهم برداشته شد. طرحی که در قالب قانون هدفمندی پارانه‌ها به دنبال این بود تا قیمت حامل‌های انرژی را طی سه سال به ۹۰ درصد فوب خلیج فارس برساند؛ اما متأسفانه فقط مرحله اول آن اجرا شد و نتایج مثبت اصلاح نسبی قیمت حامل‌های انرژی که منجر به کاهش مصرف انرژی، کاهش ضریب جینی و افزایش رفاه خانوار و... شده بود، عملاً از دست رفت. هدف دولت در ابتدای اجرای قانون هدفمندی پارانه‌ها در حوزه حامل‌های انرژی، بحث شناورسازی نرخ حامل‌های انرژی بود؛ موضوعی که متأسفانه به واسطه اجرا نشدن مراحل بعدی قانون هدفمندی محقق نشد. پس از نوسانات ارزی سال ۱۳۹۱ ارزش پارانه نقدی ۴۵ هزار تومانی پرداختی به شهروندان خیلی زود به یک سوم کاهش یافت. با گذشت حدود یک دهه از اجرای هدفمندی پارانه‌ها در سال ۱۳۸۹، قدرت خرید پارانه پرداختی به مردم کم و کمتر شد و با توجه به افزایش مجدد نرخ ارز در سال ۱۳۹۷ عملاً کالاهایی که در سال ۱۳۸۹ با اصلاح قیمت مواجه شده بودند، با وضعیتی مانند یا حتی بسیار بدتر از سال ۱۳۸۹ مواجه شدند. شرایطی که باز بحث قاچاق، خروج سرمایه و لزوم اصلاح در نظام پارانه‌های کشور را بر سر زبان‌ها انداخت.

پرداخت پارانه به همه مردم؟

اینکه چه کسانی باید پارانه گرفته و چه کسانی از دریافت پارانه حذف شوند، موضوعی بود که دیروز، امروز و احتمالاً در آینده پارانه‌ها مطرح خواهد بود. بحث بر سر اینکه چه کسانی باید پارانه بگیرند و مسئله شناسایی خانوارها برای حذف دریافت پارانه موضوع بسیار پر چالشی است که از اولین روز مطرح شدن هدفمندی پارانه‌ها تا به امروز بر سر زبان‌ها بوده است. در واقع، می‌توان گفت موضوع شناسایی خانوارها از بزرگ‌ترین چالش‌های طرح هدفمندی پارانه‌ها بوده و هست. در سال ۱۳۸۹ ابتدا قرار بود جمعیت کشور از طریق خوشه‌بندی به سه خوشه تقسیم شده و به خوشه سوم به عنوان دهک پردرآمد کشور پارانه پرداخت نشود؛ اما موضوعی که خیلی زود دولت را به این نتیجه رساند که پارانه نقدی باید به همه مردم پرداخت شود، به قطعیت رسیدن دولت در وجود ایرادات اساسی در طرح خوشه‌بندی بود.

محمدرضا فرزین، رئیس ستاد هدفمندی پارانه‌ها در سال ۱۳۸۹ درباره این تصمیم و پرداخت پارانه به همه مردم در آن سال می‌گوید:

تولد پارانه‌ها در ایران

شاید اگر کمی در معنای عبارت پارانه به مفهوم حمایت مستقیم یا غیر مستقیم دولت‌ها از مردم دقیق شویم، نتوان زمان مشخصی را برای تولد این عبارت در اقتصاد ایران عنوان کرد. اما بر اساس شواهد تاریخی، پارانه دهه‌های طولانی است که به عنوان یک روش حمایتی نقش اساسی در برنامه‌های حمایتی دولت‌ها در ایران داشته است. شاید آغاز پرداخت پارانه به روش‌های موجود در ایران را بتوان متعلق به اوایل دهه ۵۰ و افزایش درآمدهای نفتی و تورم ایجاد شده به تبع افزایش این درآمدها در آن سال‌ها دانست. برای نمونه در آن سال‌ها، دولت در ابتدا صندوق حمایت از مصرف‌کنندگان را تأسیس می‌کند. تأسیس این صندوق چندی بعد و در سال ۱۳۵۶ منجر به تأسیس سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان می‌شود. ابزار حمایتی دولت از مردم برای مقابله با تورم ایجاد شده در آن سال‌ها عموماً کنترل قیمت‌ها از طریق پرداخت پارانه و نظارت بر قیمت کالاها و خدمات است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و با آغاز جنگ تحمیلی، عرضه کالاها و خدمات در دهه ۶۰ با نوسانات قابل توجهی مواجه و دولت مجبور می‌شود بسیاری از کالاهای مورد نیاز مردم را سهمیه‌بندی کند؛ به گونه‌ای که توزیع این کالاها در آن مقطع از طریق کالابریگ و پارانه‌کوپن-در دستور کار دولت قرار گرفت. پس از پایان جنگ تحمیلی و شروع اولین برنامه توسعه اقتصادی کشور در سال ۱۳۶۸، نقش پارانه‌ها نیز در اقتصاد پررنگ‌تر شده و پارانه‌ها سهم بیشتری پیدا می‌کنند تا جایی که پرداخت پارانه‌ها تا سال ۱۳۷۲ حدود ۱۴ برابر می‌شود. اصلاح یا به عبارتی تغییر نظام پارانه‌ها در ایران نیز از همان سال‌ها آغاز شد. از لحاظ نظری، این موضوع-اصلاح نسبی قیمت‌ها- از دهه ۷۰ وارد ادبیات اقتصادی و برنامه‌ریزی ایران می‌شود.

نگاه برنامه‌های توسعه به پارانه‌ها

گام اول در راستای ایجاد تغییر در نظام پارانه‌های ایران در تدوین برنامه دوم توسعه برداشته شد. برنامه دوم توسعه در دولت هاشمی رفسنجانی و در فضای تعدیل اقتصادی تدوین و اجرایی می‌شود. برنامه‌ای که سیاست و راهبرد قالب آن آزادسازی اقتصادی بود. همین نگاه در برنامه دوم توسعه منجر به گنجانیدن مفادی در جهت کاهش و حذف پارانه‌ها شد؛ به گونه‌ای که پس از سال ۱۳۷۲ پارانه‌ها همپای بودجه دولت رشد نداشتند و تا حدودی جلوی افزایش تعهدات پارانه‌ای دولت گرفته شد. نگاه به پارانه‌ها در برنامه سوم توسعه نه تنها تکرار شد، بلکه یک گام نیز به جلو رفت؛ چرا که این

تحقق آرزو در سال ۱۳۸۹

همانطور که گفته شد، پارانه‌ها و نگاه به تغییر آن قدمتی چند دهه‌ای در اقتصاد ایران دارد؛ اما

هوشمندسازی

بررسی اهمیت مدیریت یارانه ارزی

میلاد شکری
خبیرنگار

دو طرز فکر کلی نسبت به یارانه‌ها وجود دارد: طرز فکر اول این است که اصولاً چرا باید یارانه پرداخت شود؟ باید پرداخت یارانه را قطع و منابع حاصل از آن را صرف فعالیت‌های توسعه‌ای و زیرساختی کرد. این تفکر اگر چه ممکن است در برخی از جوامع توسعه‌یافته موفق شود، اما نباید فراموش کرد که هم بخش قابل توجهی از جامعه از حذف یارانه‌ها آسیب خواهند دید و هم هیچ تضمینی برای هزینه‌کردن منابع حاصل شده از حذف یارانه‌ها در جهت بهبود زندگی مردم وجود ندارد. در تفکر دوم مخالفتی با اصل یارانه وجود ندارد، بلکه ایراد اصلی در نحوه پرداخت آن است. در واقع، باید بین حذف یارانه و هدفمندی یا هوشمندسازی یارانه تفاوت قائل شد. در سال‌های اخیر، کاهش درآمد‌های نفتی ایران و افزایش قیمت کالاهای اساسی به واسطه افزایش تورم داخلی و اتفاقات رخ داده خارج از اراده ایران (از جمله تورم جهانی) درآمدهای کشور کاهش و هزینه‌ها و تعهدات دولت رشد قابل توجهی را تجربه کرد؛ موضوعی که نشان‌دهنده لزوم تغییر جدی در سیاست‌های موجود بود.

لزوم تغییر در سیاست‌های یارانه‌ای

در اینکه روش فعلی پرداخت یارانه‌ها و به طور کلی نظام یارانه‌ای در ایران با ایرادات فراوانی مواجه است، تردیدی نیست؛ چرا که تداوم روند فعلی نه تنها منجر به خروج ثروت و سرمایه ملی از کشور از طریق قاچاق می‌شود؛ بلکه به ممانعی برای افزایش بهره‌وری و ضرورت‌نوسازی و بهسازی تجهیزات و فناوری‌های مورد استفاده در تولید تبدیل شده است. برای نمونه، برخی از بنگاه‌های تولیدی ما به واسطه استفاده از انرژی ارزان و یارانه‌ای انگیزه چندانی برای حرکت به سمت انرژی‌های نو یا ارتقای بهره‌وری خود ندارند؛ به گونه‌ای که این بنگاه‌ها بدون حمایت‌های یارانه‌ای دولت امکان حضور در یک فضای رقابتی را نخواهند داشت. در واقع، انرژی ارزان مورد استفاده در بسیاری از صنایع ما سبب شده خلاقیت، نوآوری و حرکت به سمت استفاده از فناوری‌های جدید بسیار کند باشد.

این موضوع فقط به انرژی محدود نبوده و مصداق آن را می‌توان در بسیاری از کارخانجات تولیدات آردپایه نیز مشاهده کرد. برای نمونه قیمت هر کیلو آرد در کشورهای منطقه، مانند کویت و عمان حداقل دودلار است؛ در حالی که قیمت یک کیلو آرد برای توزیع در صنایع آرد پایه تا قبل از آزادسازی نرخ آرد حداکثر ۱۰ سنت بود. نظام یارانه‌ای جاری در کشور، نه تنها منجر به خروج بخش قابل توجهی از منابع و سرمایه‌های کشور از طریق قاچاق شده است؛ بلکه بسیاری از بنگاه‌های تولیدی را غیر بهره‌ور بار آورده و این بنگاه‌ها به محلی برای صادرات یارانه به جای صادرات کالا و ارزآوری تبدیل شده‌اند.

خسارت تداوم تخصیص ارز ترجیحی

اگرچه موضوع یارانه‌ها در ذهن بسیاری از شهروندان ایرانی با موضوع اصلاح قیمت حامل‌های انرژی گره خورده است؛ اما در سال‌های اخیر و با تولد پدیده‌ای با عنوان ارز ۴۲۰۰ تومانی، طی چند سال گذشته در حالی ده‌ها میلیارد دلار ارز یارانه‌ای به واردات این کالاها اختصاص یافت که هدف نهایی-کنترل قیمت این کالاها محقق نشد و حجم قابل توجهی از این منابع ارزی اتلاف شد. طبیعتاً حذف ارز ترجیحی و تغییر نظام یارانه‌ای کشور را می‌توان از ضروریات امروز اقتصاد ایران دانست؛ چرا که تداوم وضع موجود، بدون شک منجر به افزایش تورم و حتی افزایش نرخ ارز خواهد شد. در حالی که حذف ارز ترجیحی با توجه به کاهش مصارف ارزی دولت می‌تواند به ایجاد ثبات در نرخ ارز و حفظ ذخایر ارزی کمک کند. بر اساس آمارهای اعلام شده از سوی بانک مرکزی دولت دوازدهم، بخش قابل توجهی از ۹ میلیارد دلار ارز ترجیحی مورد نیاز کشور برای واردات کالاهای اساسی در سال ۱۳۹۹ به دلیل محدودیت منابع ارزی دولت از سامانه نیما خریداری شده، اما با قیمت ۴۲۰۰ تومان در اختیار واردکنندگان قرار گرفته است، در واقع به ازای هر دلار یارانه‌ای تخصیص یافته به واردات این کالاها، چیزی حدود ۲۰ هزار تومان (مابه‌التفاوت نرخ نیما و ترجیحی) از سوی دولت ریال به این امر تخصیص یافته است. موضوعی که می‌توان آن را به معنای افزایش پایه پولی و تورم دانست. در واقع دولت با تخصیص این حجم از ارز ترجیحی به دنبال این بوده تا اجازه افزایش به قیمت چند قلم کالای محدود را ندهد؛ اما نه تنها

در اجرای این کار موفق نبوده، بلکه نحوه تأمین ارز ترجیحی مورد نیاز برای واردات (خرید ارز از سامانه نیما) منجر به تورمی مضاعف برای اقتصاد ایران شده است.

نتایج یک حذف

بعد از سال ۱۳۹۷ و تصمیم عجیب دولت وقت در تولد ارز ۴۲۰۰ تومانی قرار بود این ارز به همه نیازهای کشور تخصیص داده شود؛ موضوعی که اشتباه بودن آن خیلی زود مشخص شد و از همان ماه‌های ابتدایی اعلام این ارز، رفته‌رفته از تعداد کالاهایی که از ارز ۴۲۰۰ تومانی استفاده می‌کردند، کاسته شد. تا اینکه تعداد این کالاها در سال گذشته به پنج قلم کالای اساسی و به اصطلاح هسته سخت خود از جمله گندم، دارو، نهاده‌های دامی و دانه‌های روغنی رسید. یکی از نتایج مهم حذف ارز ترجیحی را می‌توان خارج نشدن ثروت ملی و کالاهای اساسی از کشور از طریق قاچاق دانست. در سال‌های اخیر قاچاق معکوس برخی از مواد غذایی، دارو، آرد، دام زنده و... در کنار برخی از حامل‌های انرژی مانند بنزین و گازوئیل به دلیل استفاده از یارانه و تفاوت قیمتی شدیدی این کالاها با کشورهای همسایه شدت گرفته بود. بنابراین، یکی از نتایج مهم حذف ارز ترجیحی را می‌توان حذف پرداخت یارانه ایران به کشورهای همسایه دانست. طبیعی است که با حذف ارز ترجیحی قیمت برخی از این کالاها مانند گوشت مرغ، تخم مرغ، روغن و لبنیات دستخوش تغییراتی شود که طبیعتاً باید این افزایش قیمت از طریق یارانه نقدی یا کالا برگ جبران شود. در این صورت

در سال ۱۳۸۹ اگرچه گام مثبتی در راستای هدفمندی یارانه‌ها اتفاق افتاد، اما متأسفانه این مسیر بر خلاف نص صریح قانون هدفمندی یارانه‌ها تداوم نیافت. بعد از مدتی با کاهش ارزش پول ملی و افزایش قیمت حامل‌های انرژی و... بر خلاف قانون که باید قیمت حامل‌ها در چند مرحله به حدود ۹۰ درصد قیمت فوب خلیج فارس می‌رسید، این فرآیند متوقف شد. این در حالی بود که برای موفقیت باید اصلاح یارانه‌ها را به صورت ساختاری و نه مقطعی دنبال کرد. در واقع دولت باید به موضوع اصلاح نسبی قیمت‌ها و هوشمندسازی یارانه‌ها به صورت بلندمدت و در راستای اجرای قانون نگاه کند تا این مسئله برای همیشه و به صورت ریشه‌ای حل شود.

حذف ثروتمندان از دریافت یارانه‌ها

نگاهی به اصلاحات اقتصادی دولت مردمی

باید خود فرد هزینه همه مراحل درمان را پرداخت کند)، همانگونه که ذکر شد، در این کشور از شیوه خوداظهاری استفاده می‌شود. حداقل من در دوران تحصیل در این کشور، با پدیده راستی‌آزمایی برخورد نکردم. از سوی دیگر، ندیدم که افراد زیادی متقاضی دریافت این یارانه باشند. گفتنی است، راستی‌آزمایی نکردن به معنای آن نبود که متصدیان امر همه ادعاهای مطرح شده از سوی شهروندان را باور دارند، بلکه احتمالاً به دلیل سرمایه‌گذاری مناسب دولت در بخش سلامت و بهداشت، افراد نیازمند درمان‌های متعدد و پرهزینه چندان زیادی نیستند و بنابراین متقاضیان آنقدر کم تعداد هستند که هزینه کردن برای راستی‌آزمایی در مقایسه با مبلغ پرداختی بابت هزینه‌های درمان افرادی که یارانه بگیر هستند، به صرفه نباشد. سیاست‌گذاری در ایران حتماً باید بر اساس شرایط موجود کشور در همه ابعاد و نه بر اساس فروض موجود در کشورهای پیشرفته باشد.

نکته دیگری که به تفاوت نگرش مردم ایران و کشورهای توسعه یافته برمی‌گردد، این است که در ایران چه بخواهیم و چه نخواهیم، چه قیمت و میزان فروش نفت بالا باشد و چه نباشد، منابع نفتی بخش وسیعی از فکر و ذهن مردم ما را به خود مشغول کرده است. به گونه‌ای که همه نفت را ثروتی خدادادی می‌دانند که باید هم‌شان سهمی از آن داشته باشند که این موضوع را از مسئله یارانه جدا می‌بینند. بنابراین حتی اگر افراد متمکن هم

رقم واحد و به صورت کلی نیست؛ بلکه تعداد و روش‌های متعدد و متنوعی از پرداخت یارانه‌ها وجود دارد. یارانه مسکن، کمک هزینه تحصیلی به دانش‌آموزان و دانشجویان، تغذیه رایگان در مدارس، کمک هزینه درمان و... برای نمونه در انگلستان و در بخش سلامت و بهداشت تا مرحله مراجعه به پزشک برای همه رایگان است؛ اما از مرحله دریافت نسخه به بعد از خدمات دندانپزشکی و بستری در بیمارستان و در مجموع خدمات پیراپزشکی پرداخت یارانه به معنای واقعی هدفمند و به شیوه خود اظهاری انجام می‌گیرد. این ترتیب که در همه درمانگاه‌های دولتی دفترچه دریافتی یارانه درمان، حاوی سؤالات متعددی است که وضعیت مالی اقتصادی فرد را منعکس می‌کند و در قفسه‌هایی که پیش چشم مراجعان است قرار دارد. افراد داوطلب استفاده از یارانه درمان، دفترچه را برداشته و به پرسش‌های آن پاسخ می‌دهند و آن را در صندوق پست می‌اندازند. معمولاً بعد از یک هفته و بر اساس اطلاعات ارسالی، پاسخ وزارت بهداشت به دست متقاضی می‌رسد. وزارت بهداشت نیز بر اساس اطلاعات دریافتی یکی از سه تصمیم‌زیر را به افراد اعلام می‌کند:

الف- پرداخت یارانه کامل برای استفاده از همه خدمات درمانی (Full Help)؛
ب- پرداخت بخشی از هزینه‌های خدمات درمانی (Semi.Help)؛
ج- تخصیص ندادن یارانه درمان (در این صورت

مرتضی افقه

عضو هیئت علمی دانشگاه شهید چمران

هدفمندی یارانه‌ها به معنای واقعی کلمه و با کمترین هزینه زمانی قابل اجرا و اعمال است که مجموعه‌ای از عوامل و پیش‌نیازها فراهم باشد.

۱- اقتصاد کشور در وضعیت بسیار مطلوبی قرار داشته و بخش اعظمی از جامعه اصولاً نیازی به دریافت یارانه نداشته باشند و شأن اجتماعی شهروندان به آنها اجازه ندهد دست‌شان را برای دریافت کمک به سوی دولت دراز کنند.

۲- دولت و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در حداکثر چابکی و کارایی خود قرار داشته باشند؛ یعنی دارای بروکراسی روان، تجهیزات و فناوری‌های پیشرفته، نیروهای متخصص کارا و با انگیزه بوده و در مجموع از ساختاری پویا برخوردار باشند، تا بتوانند در فواصل زمانی گوناگون اطلاعات مورد نیاز را به‌روز کنند.

۳- تمام دستگاه‌ها و قوا همسو با دولت و مکمل قوه مجریه در اجرای این هدف باشند. در چنین وضعیتی، کشورهایایی که قصد هدفمندسازی یارانه‌ها را دارند، از روش خوداظهاری استفاده می‌کنند. در این کشورها معمولاً اصل بر صحت ادعاهاست و به ندرت اقدام به راستی‌آزمایی از خوداظهاری‌ها می‌شود. ضمن اینکه در این کشورها پرداخت یارانه‌ها یک

بازار

پیوستی درباره هوشمند سازی یارانه ها

شماره ۱۱۰۴۶ | دوشنبه ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۱

صداق

یارانه نقدی را چه کنیم؟

گروه اقتصاد

صبح صادق

پرداخت یارانه باید دو ویژگی کلی داشته باشد: اول اینکه دائمی نباشد و پرداخت آن بعد از مدتی، با توانمندسازی شهروندان متوقف شود. دوم اینکه پرداخت یارانه نباید به همه مردم و به صورت یکسان صورت گیرد. اگر یارانه را حمایتی از سوی دولت‌ها بدانیم، طبیعتاً همه شهروندان یک جامعه نیازمند حمایت دولت نیستند. حتی افرادی که نیازمند حمایت دولت هستند، این نیاز برای همه آنها، به صورت یکسان و برابر وجود ندارد؛ از این رو هرچقدر بتوان به سمتی حرکت کرد که یارانه به تعداد کمتری از افراد پرداخت شود، میزان یارانه دریافتی افراد بیشتر شده و در نتیجه گامی جدی در راستای از بین بردن فقر در آن جامعه برداشته می‌شود. تشویق مردم به کناره‌گیری داوطلبانه از دریافت یارانه‌ها شاید ساده‌ترین راه برای این موضوع باشد؛ راهی که البته در گذشته استقبال چندانی از آن نشده است. به گونه‌ای که در آغاز به کار دولت یازدهم، نوعی همه‌پرسی برای حذف اختیاری از دریافت یارانه انجام شد، اما نتیجه‌ای نداشت؛ به گونه‌ای که طی آن، بیش از ۹۰ درصد یارانه‌گیران خواهان دریافت یارانه شدند. لذا شاید بتوان بحث انصراف داوطلبانه از دریافت یارانه را بحثی انحرافی دانست که حتی مطرح شدن آن از سوی دولت ممکن است آثار معکوسی داشته باشد. در این زمینه چند پیشنهاد می‌توان ارائه داد:

۱- باید پذیرفت روش داوطلبانه برای کاهش تعداد یارانه‌گیران تأثیر محدودی داشته و بهترین راه، استفاده از نظامات آماری و سیستم‌سازی است. در واقع ایجاد پایگاه اطلاعات اقتصادی منسجم و به‌روز را می‌توان تنها راه یا بهترین راه برای شناسایی وضعیت اقتصادی خانوارها و به تبع آن حذف افراد غیر نیازمند دانست.

۲- اگر مردم اطمینان کافی داشته و یقین پیدا کنند که با انصراف از دریافت یارانه، به توسعه کشور کمک می‌کنند، قطعاً بسیاری از اقبال با درآمد کافی نسبت به آن اقدام خواهند کرد. به نظر می‌رسد، بهتر است دولت از فرآیندی شبیه انتقال داوطلبانه مبالغ دریافتی به فقرا و اقشار نیازمند استفاده کند. برای این منظور می‌توان اعلام کرد وجوه پرداختی تحت عنوان یارانه (چه به صورت نقدی و چه کالا برگ) حق تمام افراد است؛ اما با تعیین سازوکارهای افراد می‌توانند این حق را به افراد نیازمند اعطا کرده یا ما به ازای زندانیان بی‌بضاعت، درمان بیماران فقیر، احداث مدارس در مناطق محروم و... استفاده کرد. در این شیوه هم به جنبه‌های روان‌شناختی مرتبط به عدالت‌طلبی افراد توجه شده و هم باعث افزایش میزان رضایت خاطر افراد مبتنی بر کمک به افراد نیازمندی‌های می‌شویم.

۳- طبقه متوسط و فقیر جامعه باید یارانه بگیرند، اما این التزام نه تنها برای گروه‌های درآمدی بالا وجود ندارد؛ بلکه دریافت یارانه از سوی این قشر را می‌توان به نوعی مذموم نیز دانست. یکی از نکات این است که اگر یارانه قرار باشد به صورت کالایی (کالا برگ) ارائه شود در صورت قرار گرفتن کالاهایی که مانند گروه‌های درآمدی پایین عمدتاً به خرید و مصرف آن تمایل دارند، ممکن است برخی از دریافت‌کنندگان یارانه که این محصولات در سبد مصرفی آنها حضور ندارد، از دریافت آن منصرف شوند.

تجهیز

۴۰ میلیارد دلاری

نقشه راه آمریکا برای طولانی کردن جنگ در اوکراین

جهان است و رکورد جنگ ۲۰ ساله در افغانستان و عراق را به نام خود کرده است. حالا قصد دارد جنگ اوکراین را نیز به مر حله فرسایش بکشاند تا از این طریق اطمینان حاصل کند که روسیه توان و تجهیزات نظامی و اقتصادی اش را در این راه به کلی از دست خواهد داد. تحلیلگران آمریکایی از این راهبرد با عنوان «ویتنام‌سازی اوکراین» یاد می‌کنند. با این حال، این موضوع چندان مورد توجه رهبران اوکراینی که هر روز تلاش دارند وضعیت را جنگی‌تر از پیش کنند، قرار نمی‌گیرد. هم اکنون حدود ۶ میلیون اوکراینی این کشور را ترک کرده و در کشورهای و شهرهای اروپایی سرگردان شده‌اند. اقتصاد اوکراین نیز طی چند وقت اخیر با کمک و همراهی کشورهای اروپایی به راه خود ادامه می‌دهد و در صورت طولانی شدن جنگ و تبدیل شدن اوکراین به زمین نبرد نیابتی غرب با روسیه، تنها بازیگری که در این میان به شدت ضرر می‌کند، اوکراین و مردم این کشور است که باید سال‌ها سر نوشت خود را با جنگ عمیق ببینند.

آمریکا شواهدی در حالی که فشارهای همه‌جانبه کشورهای غربی علیه روسیه در قبال بحران اوکراین ادامه دارد، مجلس نمایندگان آمریکا هفته گذشته کمک ۴۰ میلیارد دلاری به اوکراین را مصوب کرد تا نشان دهد همچنان سیاست ویتنام‌سازی از اوکراین را در مقابل روسیه ادامه می‌دهد. از ابتدای شکل‌گیری بحران اوکراین، دولت ایالات متحده حدود ۸۰۰ میلیون دلار کمک‌های مالی و تسلیحاتی به این کشور ارسال کرده است تا بتواند در مقابل روسیه مقاومت کند. این میزان کمک‌های نقدی و تسلیحاتی کافی نبود و حالا دولت ایالات متحده لایحه‌ای را به مجلس فرستاده تا ۳۳ میلیارد دلار به این کشور کمک تسلیحاتی در حالی که فشارهای همه‌جانبه کشورهای غربی علیه روسیه ادامه دارد و مقامات کاخ سفید بارها اعلام کرده‌اند انتظار دارند جنگ در اوکراین گسترده‌تر و البته طولانی‌تر شود و حداقل تا پنج سال آینده ادامه داشته باشد. آمریکا که خود سردمدار جنگ‌های پیورده و طولانی مدت در

این رقم در کنگره آمریکا به ۴۰ میلیارد دلار رسید و بعد از تصویب، برای تصویب نهایی و اجرایی شدن از سوی رئیس‌جمهور به مجلس سنا فرستاده شد. نکته جالب در این ماجرا این است که این میزان کمک مالی و تسلیحاتی قرار نیست به اوکراین برسد و تنها در حدود ۱۲ میلیارد دلار آن مستقیم به اوکراین می‌رسد و ۲۰ میلیارد دیگر قرار است صرف نوسازی تجهیزات نظامی آمریکا شود که در اروپا مستقر شده است و جای خالی سلاح‌هایی که تاکنون به اوکراین فرستاده شده، پر شود تا آمریکا در این منطقه دچار کمبود سلاح نباشد. در عین حال، به دلیل افزایش انتقادات به این قانون در وضعیت اقتصادی وخیم و همراه با تورم بالای ایالات متحده، برخی نمایندگان مجلس با افزایش رقم ۳۳ میلیارد دلار مد نظر ریاست‌جمهوری آمریکا، آن را به حدود ۴۰ میلیارد دلار رساندند و قرار است حدود ۱۰ میلیارد دلار از این مبلغ نیز صرف کمک به مبارزه با کرونا در داخل

نمونه اکوان

دبیر گروه بین‌الملل

دولت انگلیس با وجود افزایش نرخ تورم و تشدید فقر در این کشور، احتمال تخصیص بودجه اضطراری برای کاهش فشار بر مردم را رد کرد. این در حالی است که به گفته شبکه خبری اسکای‌نیوز، در پی افزایش تورم بی‌سابقه در انگلیس و بالا رفتن میزان بهره بانکی، نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد، هزینه زندگی ۱/۵ میلیون خانوار بریتانیایی از درآمد اکتسابی آنها فراتر می‌رود. «مایکل گسو» وزیر مسکن و جوامع محلی انگلیس هفته گذشته به شبکه رادیویی «ال‌بی‌سی» گفت، دولت شاید برای خانواده‌های کم درآمد و دهک‌های پایین‌تر کمک‌هزینه‌های مختصری را در نظر بگیرد؛ اما نیازی به تخصیص بودجه اضطراری نمی‌بیند. قیمت مواد غذایی در انگلیس به دلیل پیامدهای برگزیت، بحران کرونا و شرایط ناشی از جنگ در اوکراین، طی ماه‌های اخیر تا ۶۰ درصد افزایش یافته است. مطالعات صورت گرفته نشان می‌دهد، در طول یک سال آینده از هر ۲۰ شهروند انگلیسی، یک نفر قادر به خرید

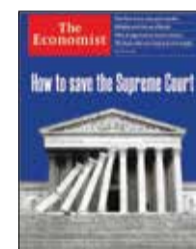
پیشخوان

رؤیای کوتاه

ملکه انگلیس برای اولین بار در ۶۰ سال اخیر به دلیل مشکلات حرکتی در مراسم سالانه افتتاح دوره جدید پارلمان شرکت نکرد و به جای وی شاهزاده چارلز این مسئولیت را بر عهده گرفت. این اولین بار است که ملکه انگلیس در مراسم افتتاحیه پارلمان این کشور حضور پیدا نکرده است و برخی از رسانه‌های انگلیسی، مانند «ایندپندنت» گفته‌اند، حضور چارلز در این مراسم در واقع چشمه‌ای از آینده این کشور را نشان داده است. افتتاح دوره جدید قانون‌گذاری بخشی از سنت چند صد ساله در بریتانیاست که طی آن ملکه یا شاه با کالسکه سلطنتی از کاخ باکینگهام به مقر پارلمان می‌رود. در دوره جدید پارلمان بریتانیا، که روز گذشته با سخنرانی ولی عهد افتتاح شد، دولت ۳۸ لایحه برای یک سال آینده در دستور کار خود داد. تاج سلطنتی در غیاب ملکه بریتانیا همچنان به پارلمان آورده شد و تخت سلطنتی در مجلس اعیان خالی ماند. پیش‌بینی می‌شود، ملکه انگلیس در آینده هم این مسئولیت را به فرزندش واگذار کند. رسانه‌های انگلیسی از آغاز سلطنت عملی شاهزاده سخن به میان آورده‌اند.

لرزش پایه‌های دیوان عالی

درز پیش‌نویس سند دیوان عالی آمریکا درباره لغو قانون حق سقط جنین به شکاف‌های سیاسی آمریکا دامن زده و به گفته رسانه‌های این کشور پایه‌های دیوان عالی آمریکا را به لرزه در آورده است. تنها یک هفته پس از درز پیش‌نویس دیوان عالی آمریکا، که ممکن است قانون حق سقط جنین موسوم به «رو علیه وید» را لغو کند، شکاف موجود میان جناح‌های سیاست در ایالات متحده عمیق‌تر شده است. بسیاری از سیاستمداران دموکرات تلاش دارند در آستانه برگزاری انتخابات میان دوره‌ای کنگره، از این مسئله به نفع اهداف سیاسی خود استفاده کنند. نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد، بیش از نیمی از مردم آمریکا از قانون فعلی «رو علیه وید» حمایت می‌کنند؛ این قانون سقط جنین را برای زنان آزاد گذاشته است. در همین حال، در پی افزایش نگرانی‌های امنیتی برای قضات دادگاه عالی آمریکا، طرح تشدید تدابیر امنیتی با هدف محافظت از این افراد کلید خورده است. این در حالی است که طی روزهای گذشته اعتراضاتی در مقابل اقامتگاه «سامونل آلپیتو»، قاضی دادگاه عالی در شهر «الکساندریا» در ایالت ویرجینیا برگزار شد. همچنین به تازگی تجمعاتی در مقابل خانه دو قاضی دیگر برگزار شده است.

گزارش

بودجه اضطراری

بحران اقتصادی برای ۱/۵ میلیون خانوار انگلیسی

مواد غذایی و پرداخت قبوض انرژی نخواهد بود. بانک مرکزی انگلیس با افزایش نرخ بهره به بالاترین سطح در ۱۳ سال گذشته، در بیابانه‌های خطر رکود اقتصادی در پیش‌بینی کرد و این در حالی است که تورم به بالاترین حد در ۴۰ سال گذشته رسیده است. پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که به دلیل یک جهش دیگر در بهای انرژی، تا پایان سال میزان تورم به بالای ۱۰ درصد می‌رسد.

«بوریس جانسون» نخست‌وزیر انگلیس در مراسم گشایش پارلمان گفته بود، دولت از تمام ظرفیت خود برای جلوگیری از فشار بر مردم استفاده خواهد کرد. این اظهارات گمانه‌زنی‌ها درباره اختصاص بودجه اضطراری از سوی دولت را تقویت کرده بود؛ اما «مایکل گسو» به ال‌بی‌سی گفت، اظهارات نخست‌وزیر سوء برداشت شده است. وی افزود، این بخشی از روند دولتی است که همیشه و همه جا به این فکر کند که «چگونه می‌توانیم کمک کنیم و هواداران و معترضان ضد دولتی که ۷۸ زخمی بر جای نهاد، استعفای خود را اعلام کرد. بر اساس این گزارش، رهبر ۷۶ ساله سرلانکا

تحلیل

آتش در خانه نخست‌وزیر

خشونت عجیب در اعتراضات سرلانکا

پس از چند ماه تداوم بحران سیاسی و اقتصادی در سرلانکا، هزاران نفر از هواداران احزاب مخالف این کشور هفته گذشته در میدان استقلال کلمبو، پایتخت تجاری و پرجمعیت‌ترین شهر سرلانکا تجمع کردند. بسیاری از تظاهرکنندگان یاد دست‌داشتن شعارنویس‌های اعتراضی، خواستار کناره‌گیری گوتاپایا راجاپاکسا، رئیس‌جمهوری این کشور شدند. این در حالی است که گزارش‌های رسانه‌ای نشان می‌دهد، نحوه مقابله ارتش و نیروهای انتظامی با این اعتراضات به شدت خشن بوده است. کمتر از یک ماه پیش، در پی استعفای وزیر دارایی سرلانکا به همراه شمار قابل توجهی از اعضای کابینه، رئیس‌جمهوری این کشور اکثریت پارلمانی خود را از دست داد. کاهش ذخایر ارز خارجی، این جزیره ۲۲ میلیون نفری در جنوب آسیا را برای پرداخت هزینه واردات سوخت، غذا و دارو با مشکل مواجه کرده است. «ماهیندا راجاپاکسا» نخست‌وزیر اندکی پس از درگیری‌های خشونت‌آمیز بین هواداران و معترضان ضد دولتی که ۷۸ زخمی بر جای نهاد، استعفای خود را اعلام کرد. بر اساس این گزارش، رهبر ۷۶ ساله سرلانکا

نامه استعفای خود را به گوتاپایا راجاپاکسا، برادر کوچک‌ترش و رئیس‌جمهور این کشور ارسال و راه را برای دولت وحدت جدید هموار کرد. با این حال، در خشونت‌های مرتبط با اعتراضات به وضعیت اقتصادی و سیاسی این کشور، بنا به آمار رسمی ارائه شده، در کمتر از ۴۸ ساعت، بیش از ۲۰۰ نفر زخمی شده و پنج نفر نیز جان خود را از دست دادند. یکی از این کشته‌شدگان، نماینده پارلمان این کشور است. سرلانکا برای برقراری منع آمد و شد در پی کشته شدن پنج نفر در خشونت‌بارترین اعتراضات به بحران اقتصادی بی‌سابقه این کشور، هزاران سرباز ارتش و نیروی پلیس را به کار گرفته است. در همین حال، معترضان به زور وارد خانه نخست‌وزیر سرلانکا شده و این خانه را به آتش کشیدند. ماهیندا راجاپاکسا، نخست‌وزیر مستعفی سرلانکا در حالی به کمک نیروهای ارتش این کشور محل سکونت خود را ترک کرد که هزاران نفر از تظاهرکنندگان ضد دولت شبانه به منزل او در شهر کلمبو یورش بردند و پلیس برای جلوگیری از ورود آنان به ساختمان از گاز اشک‌آور و شلیک هشدار استفاده کرد.

بازگشت به توئیتر

مالک جدید شبکه اجتماعی توئیتر اعلام کرد، به رئیس‌جمهور سابق آمریکا اجازه داده خواهد شد تا به این شبکه اجتماعی بازگردد. «ایلان ماسک» گفت، وی ممنوعیت توئیتر برای «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور سابق آمریکا را بر می‌دارد. وی در مصاحبه با «فایننشال تایمز» گفت: «من فکر می‌کنم ممنوعیت توئیتر برای دونالد ترامپ صحیح نبوده و از لحاظ اخلاقی اشتباه بوده است.» این در حالی است که دونالد ترامپ چندین بار پیش گفته بود حتی اگر ایلان ماسک ممنوعیت استفاده وی از شبکه اجتماعی توئیتر را بردارد، به این شبکه اجتماعی باز نخواهد گشت.

مخالفت با بایدن

تازه‌ترین نظرسنجی نشان داد، بیش از نیمی از مردم آمریکا با سیاست خارجی «جو بایدن» مخالف هستند. نظرسنجی مشترک «مؤسسه دموکراسی» و روزنامه انگلیسی «اسپرس» نشان داد، رئیس‌جمهور آمریکا در همه حوزه‌ها با نظر منفی مردم مواجه شده و سیاست خارجی بدترین آنهاست. حدود ۵۶ درصد با مدیریت او در مسائل خارجی مخالف هستند و تنها ۴۰ درصد بایدن را تأیید می‌کنند. درباره اوکراین، تنها ۳۸ درصد اقدامات بایدن را تأیید می‌کنند، در حالی که ۵۲ درصد مخالف او هستند. در این نظرسنجی حدود ۵۰ درصد گفته‌اند از جمهوری خواهان در انتخابات نوامبر حمایت خواهند کرد.

طعن به اروپا

رئیس‌جمهور چین بابت دخالت آمریکا در کم‌کم‌سانی به اوکراین در بجهوجه حمله روسیه به این کشور انتقاد کرد. وزارت خارجه چین مکالمه تلفنی بین شی جین‌پینگ و امانوئل مکرون، رؤسای جمهوری چین و فرانسه را منتشر کرد که در آن آمده است، پکن روش خود را در پیگیری مذاکرات صلح در پیش گرفته است و از کشورهای اروپایی در حفظ صلح اروپا به روش خودشان حمایت می‌کند. وی همچنین به اولاف شولتس، صدراعظم آلمان گفت: «طرف اروپایی باید مسئولیت‌پذیری تاریخی و هوشمندی سیاسی خود را نشان دهد و امنیت اروپا باید به دستان خود اروپایی‌ها تأمین و حفظ شود.»

عرضه اعتقادات بر امام معصوم (ع)

گفتاری از حجت‌الاسلام حامد کاشانی به مناسبت وفات حضرت عبدالعظیم حسنی (ره)

الاعظم (عج) پی می‌برد و بیشتر به فقر خود آگاه می‌شود. هر کسی باید قبل از مرگ خود دقیقاً بگوید که این اعتقادات خود را از کجا آوردم. بنده به شما عرض می‌کنم که عمده عقاید خود را از هیئت‌ها آوردید؛ ولی باید در یک‌جایی عرضه کنید، احتیاط کنید و دیگر پای صحبت هر کسی ننشینید. خوب نیست که آدمی گوش خود را به هر کسی بدهد و صحبت هر کسی را گوش کند. وقتی این مفاهیم در وجود شما راسخ و به عقیده تبدیل شود، دیگر نمی‌توان جلوی آن را گرفت. دیگر برای این عقیده آدمی جان می‌دهد. حقاً باید آدمی پای عقیده راسخ سر بدهد؛ ولی آن عقیده باید از دین گرفته شده باشد و منشأ آن «جهل مرکب» و «توهم» نباشد.

و تراز لازم دارد؛ وگرنه بسیار خوف‌انگیز است. معمولاً یک قسم عظیمی از اوج وحشی‌گری در تاریخ متعلق به دینی است که دین نیست، البته موضوعات دیگری هم باعث این وحشی‌گری شده است.

بنده ابدأً قصد ندارم که بگویم حق و باطل مشخص نیست و شما را به وادی شکاکیت بیندازم تا شما جرئت نکنید حرف بزنید؛ ولی چرا گفتند: دین خود را عرضه کنید؟ چرا نزد امام معصوم (ع) دین خود را عرضه می‌کردند؟ چرا عبدالعظیم حسنی دین خود را به امام معصوم (ع) عرضه می‌کند؟ آیا کمتر از ما علم دینی داشتند؟ نخیر، بلکه ایشان می‌خواستند از این «جهل مقدس» فرار کنند (از جهلی که بهتان به دین باشد و به دین نسبت داده شود، فرار کند). دین؛ تراز و مَبْتَن لازم دارد.

یکی از نتایج این مبحث این است که آدم بیشتر به بیچارگی خود در دوره حضرت بقیه‌الله

دینداری به تراز، معیار، شاقول، وسیله و شاخص سنجش احتیاج دارد؛ وگرنه بعضی از افکار و عقاید ممکن است انسان را به جای سعادت‌مند کردن، نجات دادن، تعالی، علو و ارتقا به حسیض ذلت، بیچارگی، وحشی‌گری، خون‌خواری، بی‌اخلاقی، بداخلاقی و پست فطرتی بکشاند. سخت‌ترین کار مقابله با دینداری، اعتقاد و تدینی است که دارای اشکال حقیقی است، چون رنگ تقدس به خود می‌گیرد. اگر «جهل مرکب» فقط علمی باشد، فرد فقط جزم علمی به آن دارد. مجموع زاویه‌های داخلی مثلث ۱۸۰ درجه است؛ این عبارت ناموس کسی نیست. حالا اگر رنگ دینی به «جهل مرکب» بپاشند، به اعتقاد تبدیل شود و به اسم خدا، اهل بیت (ع)، قرآن کریم، فقه، احکام الهی و... مطرح شود، این جهل توأمان جزم و تقدس دارد. فرد برای این جهل مقدس، جان خود را هم می‌دهد و افراد راهم به قتل می‌رسانند، لذا این دین حتماً معیار

دین

شماره ۱۰۴۶ | دوشنبه ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۱

صداقت

آیه

شروط نصرت الهی

حجت‌الاسلام مهدی رستم‌نژاد

عضو هیئت علمی جامعه‌المصطفی (ع)

جمله تاریخی امام خمینی (ره) درباره فتح خرمشهر که فرمودند: «خرمشهر را خدا آزاد کرد» دریایی ژرف از معانی را در خود نهفته دارد و این سؤال را به ذهن می‌آورد که به واقع چه رخ داد که با وجود کثرت دشمن در عده و غده رزمندگان اسلام توانستند چنین برگ زرینی را در تاریخ رقم بزنند.

از آیاتی از سوره مبارکه انفال برمی‌آید که چند چیز از عوامل نصرت الهی در جنگ‌هاست: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید چون با گروهی برخورد می‌کنید پایداری ورزید و خدا را بسیار یاد کنید، باشد که رستگار شوید» (۴۵) و از خدا و پیامبرش اطاعت کنید و با هم نزاع نکنید که سست شوید و مهابت شما از بین برود و صبر کنید که خدا با شکیبایان است» (۴۶)

نخستین عامل ثبات قدم و پایداری است. علاوه بر این، خداوند در آیه ۷ سوره مبارکه محمد (ص) می‌فرماید: «اگر خدا را یاری کنید خدا هم شما را یاری می‌کند.»

بنابراین، دومین عامل برای بهره‌مندی از یاری خداوند، ذکر و یاد خداست؛ چراکه انسان اگر خود را نبیند و خدا را ببیند، پروردگار او را یاری می‌کند. به عبارت بهتر یاری خدا در گرو یاد خداست.

سومین عامل، اطاعت از خدا و رسول (ص) است. در اثر این اطاعت نکردن بود که در جنگ احد مسلمانان شکست خوردند؛ در حالی که پیامبر (ص) حضور داشتند و اگر چه به وحی الهی این جنگ آغاز شد و خداوند وعده نصرت داده بود و وعده خود را عملی کرد، اما در نهایت به دلیل اختلاف و دنیابازی شکست خوردند؛ چراکه برخی گفتند سراغ غنایم برویم و برخی گفتند نرویم و این عصیان و اطاعت نکردن از پیامبر (ص) سبب شد بعد از اینکه طعم پیروزی را چشیدند، شکست بخورند.

چهارمین عامل در ادامه این آیات آن است که مسلمانان از نزاع و اختلاف به ویژه در مقابل امر پیامبر (ص) و خدا بپرهیزند؛ چرا که موجب سست شدن آنها شده و اقتدارشان از بین می‌رود.

نکته پنجم صبر است. انسان در جنگ خسارت‌هایی را نیز متحمل می‌شود. اینطور نیست که انسان همراه حق مصون از جراحت و مصیبت و گرفتاری باشد؛ اما باید در مقابل آنها صبر کند که خداوند با صابران است.

و عامل آخر اخلاص است؛ یعنی خداوند جورچین نصرت را بعد از ثبات قدم، ذکر، اطاعت از خدا و رسول (ص)، صبر و شکیبایی، با اخلاص و اجتناب از غرور و خودنمایی تکمیل می‌کند.

کلام تاریخی امام خمینی (ره)، عصاره کلام خدا، چنانکه در سوره مبارکه آل‌عمران خداوند می‌فرماید: اگر شما صبر و تقوا داشته باشید (تقوا عصاره همان موارد مذکور است) خداوند شما را امداد می‌کند. بنابراین، میزان یاری الهی به صبر و تقوا بستگی دارد؛ یعنی عصاره همان ثبات قدم، ذکر کثیر، اطاعت از خدا و رسول و عدم اختلاف و اخلاص. اینجاست که آیه ۲۴۹ سوره بقره تجلی می‌یابد: «كَمْ مِّنْ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فَئْتَهُ كَثِيرَةٌ يَأْذِنُ اللَّهُ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ».

مکتب

بالاترین عذاب برای انسان چیست؟

بِخْتِسَبٍ (طلاق/۳ و ۲) که بالاترین نعمت را باید توجه و لطف خداوند ببینیم. نگاه رحمت خداوند در دنیا و آخرت بالاترین آرزوی بندگان است که اگر کمی از آن فاصله بگیرند، دچار بدترین عذاب می‌شوند. حضرت علی (ع) فرمودند: «مراد از نگاه خداوند (لا ينظر اليهم، آل عمران/۷۷) در قیامت، نگاه رحمت است.» (البرهان، ج ۱، ص ۲۹۳) آری دوری از رحمت خدا در دنیا و آخرت بدترین بلا و مصیبت و عذاب برای انسان است؛ زیرا کافی است خداوند نگاهش را از انسان بردارد تا دیگر نه زمین او را تحمل کند و نه آسمان و نه مخلوقات دیگر. وقتی می‌شنویم اقوامی، مانند قوم لوط، عاد و ثمود با زلزله، طوفان و... دچار عذاب الهی شدند، باید به دلیل آن، که فراموش شدن است، توجه کنیم. برای نمونه، در آیه ۴۱ سوره روم می‌خوانیم: «به سبب اعمال مردم، فساد در خشکی و دریا آشکار شد تا به آنان جزای بعضی از کارهایشان را بپشایند، باشد که بازگردند.»

به‌عبارت‌سی همین‌که خداوند نگاه خود را از انسان یا قومی بردارد زمین او را می‌بلعد، طوفان او را در برمی‌گیرد یا گرفتاری و مشکلات و رنج او را احاطه می‌کند تا به کار خود فکر کند. اگر عبرت گرفت که بازمی‌گردد و نجات پیدا می‌کند و اگر عبرت نگرفت، دچار عذابی سخت می‌شود. آنان که خدا را فراموش می‌کنند، خدا گاهی با

تکلمون» (مؤمنون/۱۰۸) مواجه می‌شوند؛ یعنی نه تنها خداوند با آنان سخن نمی‌گوید، اگر بخواهند با خداوند هم سخن بگویند جوابی نمی‌گیرد. اما اینکه ایمان چیست و چه چیزهایی نشان ایمان دانسته شده است بحث خاص خود را دارد. در یک مورد می‌بینیم که رسول خدا (ص) می‌فرماید: «لا ایمان لمن لا امان له ولا دین لمن لا عهد له»؛ کسی که مراعات امانت نکند، ایمان ندارد و آن کسی که به عهد خویش وفادار نباشد بی‌دین است. (تفسیر مراغی و نورالثقلین) روزی پیامبر اعظم (ص) فرمودند، هر کس با سوسنگ، مال و ثروت برادرش را به ناحق بخورد، مورد غضب الهی است. سپس این آیه (مؤمنون/۱۰۸) را تلاوت فرمودند. (نورالثقلین) پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) در تبیین اینکه چه چیزهایی نشان ایمان است، احادیث زیادی دارند که می‌توان از آن استخراج کرد که اهل ایمان را باید در کارهایی شناخت که ریاکاری، نمایش و فریب در آن راه ندارد. اگر بخواهیم بیشتر با مسائلی که ما را به سمت تقوای الهی می‌برد، آشنا شویم، باید «خطبه همام» را مطالعه کنیم. در این خطبه امیرمؤمنان علی (ع) ۶۰ مؤلفه و خصوصیت اهل تقوا را معرفی می‌فرماید که باید مورد توجه ما قرار بگیرد.

تقوای الهی منشأ رزق مادی و معنوی الهی است. خداوند در قرآن می‌فرماید: «وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ» (مؤمنون/۱۰۸) «هر کس که تقوا را پیشه کند، ما را به ستم تقوای الهی می‌برد، آشنا شویم، باید «خطبه همام» را مطالعه کنیم. در این خطبه امیرمؤمنان علی (ع) ۶۰ مؤلفه و خصوصیت اهل تقوا را معرفی می‌فرماید که باید مورد توجه ما قرار بگیرد.

سیدحسین خاتمی خوانساری

دبیر گروه معارف

فراموش کردن خدا، انسان را به حسیض ذلت می‌رساند. خداوند در سوره عصر می‌فرماید: «همه انسان‌ها در زیان هستند جز کسانی که تقوای الهی و عمل صالح... دارند.» هیچ‌کسی نمی‌تواند برتر از کسی دیگر باشد جز در رعایت تقوا که تشخیص آن هم با خود خداست. «إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُمْ»؛ رسول خدا (ص) می‌فرماید: «در نزد خداوند متعال تو از سرخ‌پوست و سیاه‌پوست بهتر نیستی، جز آنکه از او در تقوا برتر باشی.» (اصول کافی، ج ۲) در قرآن و روایات بالاترین عذاب فراموش شدن از سوی خداوند دانسته شده است؛ یعنی دوری از نگاه و توجه خداوند و فراموش شدن. خدا از کسی مراقبت می‌کند که اهل تقواست، به یاد خداست و به دستورات او عمل می‌کند. (بقره/۹۳) این از خصوصیات عالم و جزء نظم موجود در آن است.

برخورد خداوند با اهل تقوا: «سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ» (یس/۵۸) است و با کسانی که رابطه‌ای با خداوند ندارند: «لَا يَكْلَمُهُمُ اللَّهُ» (آل عمران/۷۷) است تا جایی که اگر ناله‌ای سر دهند، با جمله «اِخْسَنُوا فِيهَا وَلَا

احکام

تعیین سال خمسی

پرسش: تعیین ابتدای سال برای پرداخت خمس چگونه است؟
پاسخ: شروع سال خمسی به تعیین از سوی خود مکلف نیاز ندارد؛ بلکه خود به خود بر اساس چگونگی حصول درآمد سالیانه معین می‌شود. بنابراین، ابتدای سال خمسی امثال کارگران و کارمندان از اولین روز امکان دریافت اولین درآمد از درآمدهای کار و کارمندی است و سال خمسی تجار و مغازه‌داران از تاریخ شروع به خرید و فروش و سال خمسی امثال کشاورزان از تاریخ برداشت اولین محصول کشاورزی سال شروع می‌شود.

اجوبه‌الاستفتانات، س ۹۹۶

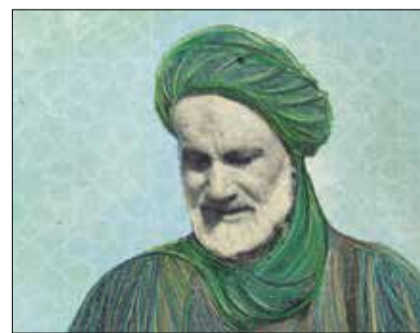

سلوک

بنده محدود

عارف سالک سیدهاشم موسوی حداد: اگر جبرئیل فی‌المثل نزد تو آید و بگوید: هر چه می‌خواهی بخواه! از درجات و مقامات و سیطره بر جنت و خُلَّت حضرت ابراهیم و مقام شفاعت کبرای محمد (ص) تو بگو؛ من بنده‌ام، بنده خواست ندارد. خدای من برای من هر چه بخواهد آن مطلوب است. حتی نگو؛ من خدا را می‌خواهم! تو نتوانسته‌ای و نخواهی توانست او را بخواهی و طلب کنی! او لا تو محدودی! و طلب تو که با نفس تو و ناشی از نفس توست، محدود است و هرگز با آن، خداوند را که لا یتناهی است، نمی‌توانی بخواهی و طلب کنی!

روح مجرد، ص ۱۹۰

راهنا

مالیت در فضای مجازی!

حجت‌الاسلام مهدی زمانی‌فرد: پرسش این است که آیا اموال مجازی مال به شمار می‌آیند؟ مرحوم ایروانی در کتاب حاشیه مکاسب بر این باور است که نیازمندی و رغبت ملاک مالیت (قیمت) هستند. تا زمانی که انسان به چیزی نیاز پیدا نکند، آن شیء ارزش اقتصادی ندارد. با توجه به این ملاک، اگر دو ملاک نیاز و رغبت در اموال مجازی وجود داشت، آنها مال به شمار می‌آیند. آیا چیزی که عقلاً به آن مال می‌گویند، در نزد شارع نیز پذیرفته شده است؟... اگر در ادله شرعی منعی برای آن پیدا نکردیم، همان مقدار کافی است و این حاکی از این است که شارع بنای عقلاً را قبول دارد.

خرمشهرهای
پیش رونگاهی به مسیر پیش روی
ملت ایران
در جنگ اقتصادی

حرف اول

خودباوری رمز پیروزی

فرهاد کوپچاده
کارشناس سیاسی

تبلیغات سودشمن در بجهوه پیروزی انقلاب اسلامی تا به امروز تنها نمونه کوچکی از تلاش دشمن برای تضعیف روحیه ملت بزرگ ایران است. به عنوان نمونه می‌توان به عملیات بیت‌المقدس که در جریان آن خرمشهر آزاد شد اشاره کرد. به طوری که ناظران خارجی در آغاز عملیات بیت‌المقدس و پیشروی نیروهای ایرانی، تحولات صحنه نبرد را که حاکی از برتری قاطع رزمندگان ایرانی بود، وارونه منعکس می‌کردند. رادیو «مونته‌کارلو» بازستاندن خرمشهر را با وجود موانع پدافندی متعدد عراق در منطقه عملیاتی برای ایران غیرممکن قلمداد کرد که بر خلاف صحنه واقعی بود. رادیویی بی‌سی نیز گفت: «چنانچه ایرانیان درصدد بازپس گرفتن خرمشهر برآیند، سخت‌ترین گردو را برای شکستن برگزیده‌اند.» روزنامه «دویچه‌سایتونگ» چاپ آلمان نوشت: «خطر پیروزی ایران و در نتیجه درهم ریختن عراق، نظام‌های حاکم منطقه را پس از سقوط رژیم بعثی بغداد تهدید می‌کند و احتمال مداخله ابرقدرت‌ها را نیز به دنبال دارد، رویکردی که مشابه آن را نیز در این سال‌ها چندین نمونه شنیدیم.» رادیو عربستان سعودی نیز گفت: «کشورهای عربی به‌طور جمعی درس فراموش نشدنی به ایران خواهند داد.» اینها نمونه‌هایی از تلاش دشمن برای اثرگذاری منفی در روحیه رزمندگان کشورمان بود که با همه اینها هرگز به هدف خود نرسیدند و پاسداران و مدافعان مرزهای ایران اسلامی بدون توجه به کوچک‌ترین تهدید دشمن توانستند بزرگترین کار ممکن در طول تاریخ انجام دهند. در واقع خرمشهرهایی که در طول انقلاب اسلام آزاد شده است برگرفته از توان داخلی بدون توجه به تهدیدات بیرونی بوده است. شرایط فعلی کشور نیز به همین منوال است که دشمن نمی‌خواهد به هر طریق ممکن اجازه موفقیت را به جوانان کشورمان بدهد. دشمن همواره از طریق جنگ ترکیبی به دنبال گرفتن اراده مردم کشورمان برای جلوگیری از فتح الفتوحات بزرگ است، راهبردی که سیاست ثابت دشمن در این مدت بوده است و در آینده نیز ادامه خواهد داد. بنابراین همانطوری که در زمان جنگ بدون کوچک‌ترین ترس توانستیم قله‌های بزرگی را فتح کنیم و شرق و غرب را مجبور به شکست در میدان کنیم، باید در ادامه نیز موفقیت‌های بی‌شماری برای پایداری کشورمان کسب نماییم. در واقع فتح خرمشهر آغازی راهی بود که قرار است با رسیدن به قله‌های بزرگ تداوم یابد. موفقیت در دانش هسته‌ای، موفقیت در انقلاب اقتصادی که نیاز ضروری کشور است، بازنشانی فرهنگ غنی کشورمان برای جلوگیری از احاطه فرهنگ و هویت بیگانه در کشور، لزوم تقویت روحیه معنوی در کشور برای الگو شدن در جهان مادی و... مسیری است که با نظر گرفتن شرایط جنگی دیروز و موفقیت‌های امروز، شدنی است. لازمه رسیدن به چنین موفقیتی، تقویت روحیه خودباوری در درون کشور و عدم توجه به تخریب روحیه «ما می‌توانیم» توسط دشمنان است.

دکتر محسن رضایی، معاون اقتصادی رئیس‌جمهور

دولت مصمم به اصلاحات عمیق
و بنیادین اقتصادی است

آنان می‌کرد، امام بیشتر متأثر شدند. مسئله تبیین برای امام از چنان اهمیتی برخوردار بود که تمام آثار شهید مطهری را بلااستثنا تأیید کردند و از مردم خواستند آنها را مورد مطالعه و مذاقه قرار بدهند.»

معاون اقتصادی رئیس‌جمهور یکی از افتخارات دولت این دوره را پاسخ به پرسش اقتصادی مردم خواند و توضیح داد: «در این دوره دولت پاسخ به پرسشی داد که در هر دوره تنها روی میز دولت باقی می‌ماند و پاسخی به آن داده نمی‌شد. سؤال اقتصادی اولین مطالبه مردم از هر دولتی است. سؤال از صنعت، اشتغال، ارزش پول ملی و تجارت بین‌المللی که آینده هرکدامشان چگونه خواهد بود. این دولت پاسخ هر کدام از این موارد را داده است. پاسخ به این موارد به نوعی آموزش هم به شمار می‌آید؛ چرا که در این صورت مردم می‌توانند بدانند که چگونه به دولت کمک کنند.» وی اظهار داشت: «نکته‌ای که در زمینه برنامه اقتصادی ریاست‌جمهوری باید بدانیم، این است که آقای رئیسی پیش از اینکه به منصب ریاست‌جمهوری برسند، جلسه‌ای را با نخبگان اقتصادی کشور برپا کرده بود و راهکارهای آنان را در قالب برنامه‌های مدون جمع‌بندی کرده بود. ایشان سعی دارد اصلاحات عمیق و بنیادینی را در دستور کار خود قرار دهد. اصلاحاتی که بیست و چند سال است روی زمین مانده و همین موجب تورم و گرانی امروز جامعه ما شده است.»

رضایی انتقاد برخی از افراد از وضعیت کنونی را ناشی از نداشتن صداقت‌شان خواند و تصریح کرد: «وضعیت اقتصادی امروز حاصل بی‌برنامگی بیست ساله کشور است. اقتصاد کشور به این صورت نیست که در یک بازه چندماه به آشفتنگی برسد. متأسفانه، نقدینگی که در کشور در حال به وجود آمدن است، از پنج هزار همت هم بالاتر رفته، که نشان از یک گرانی بزرگ است. در این بین، افرادی که خود باطنی وضعیت امروز جامعه هستند با نداشتن صداقت، تمام حرف‌ها و انتقادهایی را می‌گویند که اصلاً شایسته نیست. افرادی که وقتی می‌دیدند کشورهای دیگر تلاش می‌کنند تورم خود را به دویا سه درصد برسانند، این افراد هیچ‌کاری را از پیش نمی‌برند.»

رضایی با غلط خواندن برنامه ارز ۴۲۰۰ تومانی در سال ۱۳۹۷، بیان داشت: «یکی از اشتباهات سال ۱۳۹۷ ارزش‌گذاری برای دلار بود. دولت قبل با احتمال اینکه آمریکا از برجام خارج خواهد شد، آمدند محاسبه کردند و ارزش واقعی دلار را ۴۲۰۰ تومان تخمین زده و آن را به ۲۷ قلم جنس تخصیص دادند که بعدها به ۲۵۰۰ قلم جنس رسید؛ اما وقتی به دولت کنونی رسید، از این تعداد تنها تعداد انگشت‌شماری تخصیص خورده بود و مابقی حذف شده بود. ما حاصل این کار دولت پیشین به جایی رسید که ما اکنون در آن هستیم.»

وی دلیل اصلی رشد قیمت گندم و آرد را افزایش قاچاق و رانت در بازار آرد خواند و توضیح داد: «دولت پیش از عید اسفند ۱۲ میلیارد دلار بودجه برای خرید گندم تخصیص داد؛ اما مسئله این است که با این حجم از بودجه باز هم به هدف خودمان نمی‌رسیدیم. برخی از سودجویان به دلیل قیمت ارزان این محصول به قاچاق آن دست می‌زدند و برخی هم به راحتی آن را خوراکی دام خود می‌کردند. در مورد قاچاق این محصول همین بس که دولت ترکیه به دلیل تعرفه خاصی که برای واردات آرد تعیین کرده بود، راه را برای قاچاق این محصول از ایران باز گذاشته بود و همین مسئله سبب شد برخی افراد قاچاق آن را به استفاده از آن ترجیح دهند.» معاون اقتصادی رئیس‌جمهور برنامه اصلاحی دولت را در چهار مرحله دانست و گفت: «نخستین برنامه اصلاحی دولت تصحیح بخش یارانه است. مرحله دوم اصلاح بودجه کشور و در مرحله سوم اصلاح تجاری خواهد بود و در مرحله پایانی به پله تولید، سرمایه‌گذاری و اشتغال پا خواهد گذاشت.»

وی در تشریح مراحل اصلاحی ابراز کرد: «ماهیانه دولت مبلغ کلانی را خرج بخش یارانه می‌کند؛ اما به دلیل اینکه به صورت صحیح به دو بخش عادلانه‌سازی و مردمی‌سازی توجه نمی‌شود، موجب هدررفت مبالغ پرداختی می‌شود؛ چرا که برخی از مبالغ به جیب افراد مفسدی وارد می‌شود که نباید چنین مبلغی را دریافت کنند. برای همین بخش مردمی‌سازی یعنی اینکه پول دست خود مردم باشد و عادلانه‌سازی به این معناست که طبقات پایین‌تر را بیشتر رسیدگی کنیم و طبقات بالا را کمتر یارانه بدهیم.»

رضایی ادامه داد: «در خصوص اصلاح بودجه کشور باید به این نکته توجه کنید که یک زمانی نسبت بودجه جاری به بودجه عمرانی ۶۰ به ۴۰ بود؛ اما اکنون نسبت به کلسی تغییر کرده و ۸۰ به ۲۰ شده است؛ برای همین برخی پروژه‌ها با سرعت خیلی کندتری نسبت به گذشته جلو می‌رود. این بخش به یک اصلاح جدی نیاز دارد. برنامه‌ای که دولت برای این بخش تدارک دیده، از این قرار است که از سال بعد

نماینده مردم یزد در گفت‌وگو با صبح صادق مطرح کرد

تکرار سوم خرداد با بصیرت‌افزایی ممکن است

فرهنگی رفع خواهد شد. «جوکار شاه بیت رهبر فرزانه انقلاب از جهاد تبیین را نیز مقاومت مردم در جبهه فرهنگی دانست و افزود: «همانند امام خمینی، رهبر معظم انقلاب نیز بر نقش محوری و مقاوم‌سازی اندیشه مردم تأکید دارند؛ به گونه‌ای که اگر دولت انقلابی سیزدهم به اصلاح و تحول عرصه فرهنگ با پاکسازی عرصه‌های مختلف از نیروهای نفوذی و ضد فرهنگی اقدام کند، قطعاً با مقاومت مردم در این جبهه نرم وحدت و هویت اجتماعی هرگز دچار آسیب نخواهد شد.»

رهبر معظم انقلاب اشاره داشت: «با توجه به اینکه در تهاجم فرهنگی، شرایط فتنه و تحریف را دشمن ایجاد می‌کند، رهبر حکیم انقلاب جهاد تبیین را فریضه قطعی و فوری قلمداد کردند تا از طریق منطق و استدلال در برابر نیرنگ دشمن، زمینه روشنگری و مقاومت مردم ایجاد شود.»

وی به اهمیت نقش قوه مجریه در میان قوای دیگر در مقابله با تخریب فرهنگی دشمن اشاره کرد و افزود: «همانند دوران جنگ نیز دولت انقلابی و مردمی می‌تواند با راهبرد عقلانی و اعتقادی زمینه فتح خرمشهرهای دیگر در عرصه فرهنگ را ایجاد کند.»

وی در ادامه، جدایی مسئولان از مردم را هدف اصلی دستگاه‌های تبلیغی و رسانه‌ای دشمن معرفی و تأکید کرد: «اگر مسئولان در کلام و عمل همراه مردم باشند و مثل دوران جنگ خالصانه و صادقانه به تکلیف خود عمل کنند، به حتم نیرنگ ایجاد شبهه و تفرقه‌انگیزی دشمن در جبهه

دچار شوک و تضعیف شد.» نماینده مردم یزد با تشبیه رمز پیروزی در جنگ سخت فتح خرمشهر با نبردهای نرم امروز، افزود: «در جنگ نظامی، مقاومت حرف اول را می‌زد؛ یعنی امام (ره) با دعوت مردم به مقاومت مسیر موفقیت در جنگ را تبیین کردند. امروز نیز مخرج مشترک نبرد نظامی دیروز با جنگ نرم امروز همین مقاومت مردمی است.»

جوکار اذعان داشت: «مانور اصلی دشمن بر محور فرهنگ با استفاده از ابزار اعتقادی و تبلیغاتی است. برای نمونه، با ایجاد شبهات در حوزه‌های مختلف اقدام به تردیدآفرینی در اعتقادات و ارزش‌های جامعه می‌کند و در نهایت با یک حرکت نرم و آرام، سبب تحولات اساسی در باورهای مردم می‌شود.»

این فعال سیاسی بیان کرد: «در سال‌های اخیر شاهد پروژه نفوذ افراد ضد انقلاب با اندیشه‌های التقاطی برای تخریب فرهنگ اسلامی و هویت اجتماعی جامعه هستیم تا اعتقاد به فرهنگ لیبرال جایگزین اسلام و فرهنگ غنی ایرانی شود.» جوکار با اشاره به فرمان جهاد تبیین از سوی

گروه پرونده

صبح صادق

موضوع اقتصاد همواره از موضوعات مهم جامعه بوده و این مهم در دوره کنونی در مقایسه با دوره‌های گذشته ملموس‌تر و ضروری‌تر شده است. از این رو اصلاحات اقتصادی در این دوره شبیه یک جراحی عمیق در حال انجام است که دارای ظرافت‌ها و حساسیت‌های فراوانی است و کمی سهل‌انگاری و اشتباه در اجرای آن پیامدهای دردناک و گاهی جبران‌ناپذیری را به جای خواهد گذاشت. یکی از راه‌هایی که جامعه را در مقابل چنین اقدامات و تجربه‌های همراه و تحمل‌پذیری می‌کند، گفت‌وگو، توضیح و تبیین حرکت دولت است؛ از همین رو سردار دکتر محسن رضایی معاون اقتصادی رئیس‌جمهور و فرمانده سپاه در دوران دفاع مقدس و حماسه آزادی‌سازی خرمشهر در جلسه شورای تحلیل معاونت سیاسی سپاه در سالن شهید میمنه حضور بهم رساند و در ارتباط تصویری با رده‌های سیاسی سراسر کشور طی سخنانی به پرسش‌ها نیز پاسخ داد.

معاون اقتصادی رئیس‌جمهور در ابتدای سخنانش خود استفاده از ادبیات غرب را در جنبه‌های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی موجب تفرقه و پراکندگی جامعه خواند و ابراز کرد: «باید تا جایی که می‌توانیم ادبیات و فضای سیاسی کشور را با ادبیات اسلامی و ایرانی هماهنگ کنیم؛ چرا که زبان فرهنگی و اقتصادی ویژه خودمان نمادی از ارزش‌ها و اعتقادات ما هستند. مطالبه‌گری، انتقاد و بیان راهکارهای دقیق حق مردم و نخبگان است؛ اما باید اینها در چارچوب فرهنگ اسلامی-ایرانی قرار بگیرد و تا مادامی که اینها از ادبیات اسلامی پیروی نکنند و ادبیات غرب را ترجیح بدهند، به جای پیشرفت و همبستگی، تفرقه و پراکندگی در جامعه حاکم خواهد شد.»

وی افزود: «انقلاب اسلامی برای این آمده است که صدای مردم را بشنود. مطالبه‌گری از مسئولان و دریافت جواب از آنها جزء حقوق مردم است. بنابراین وقتی ما می‌گوییم مطالبه‌گری در قالب ادبیات اسلامی گنجانده شود؛ از این‌روست که انتقادها، حمایت‌ها و راهکارهای ارائه شده از سوی مردم و جامعه نخبگانی در چارچوب امر به معروف و نهی از منکر قرار می‌گیرد.» رضایی وظیفه اصلی معاونت سیاسی سپاه را در روزگار امروز «اسلامی‌سازی» خواند و تشریح کرد: «برنامه اسلامی‌سازی یکی از مهم‌ترین برنامه‌ها برای تبیین اهداف و انگیزه‌های انقلاب اسلامی و مقابله با جبهه‌های غربی است. یکی از افرادی که وقتی خبر شهادت‌شان را به امام خمینی (ره) ابلاغ کردم، متأثر شدند، شهید علم‌الهدی بود. وقتی به امام خمینی (ره) گفتم شهید علم‌الهدی قبل از انقلاب در گروه موحدین بود و در مقابل جریان‌های مارکسیستی با استدلال‌های فکری و منطقی می‌ایستاد و مقابله علمی محکمی با

سیفندنی نوریم

میگفتند نمیتوانیم سبز باشیم

امروز از بهارین سدسازان منطقه هستیم

میگفتند نمیتوانیم سیلو بسازیم

امروز از سیلو سازان اول دنیا هستیم

میگفتند پیروزی انقلاب شدنی نیست

انقلاب اسلامی ملت ایران پیروز شد

میگفتند پیشرفت در سلولهای بنیادین واقعیت ندارد

امروز نمونه های شبیه سازی شده تولید می کنیم

میگفتند برای ساخت بزرگراه مدیر پروژه نداریم

امروز در سراسر کشور راه و بزرگراه میسازیم

میگفتند ساخت سانتر یفیوژ واقعیت ندارد

امروز ۱۸ هزار سانتر یفیوژ فعال در حال کارند

عطا بهرامی، استاد دانشگاه در گفت و گو با صبح صادق مطرح کرد تغییر قوانین به نفع مردم

یا تفریح باشد. امروز مدیران ما مردم را در سنگر فقر و گرفتاری تنها گذاشته و دنیا مدار شده اند. فرمانده بی تدبیر باید برکنار شود. در اقتصاد نیز وضعیت همین گونه است، آقای رئیسی باید نسبت به خروجی عملکرد مدیران به آنها بسپارد.

بهرامی خاطر نشان کرد: «برای تعیین مدیران نظام اسلامی باید دستورات امام علی (علیه السلام) در خصوص کارگزاران رعایت شود که فرمودند: کارگزاران باید شبیه ترین افراد به فقرا باشند تا مردم از فقر خود خجالت نکشند. کارگزاران نظام اسلامی باید در بین مردم عادی رفت و آمد کنند و در جلساتی که مردم قادر به حضور در آن نیستند، شرکت نکنند. وجود چنین مدیرانی می تواند دولت آقای رئیسی را در جنگ اقتصادی که ناشی از دسیسه های داخلی و خارجی است، از نبرد مهلک به در کند. وجود مدیران جهادی با روحیه جهادی می تواند تضمین کننده سلامت اقتصادی باشد، اگر مجموعه مدیران سالم و کارآمد نباشد، دولت هر چه قدر تلاش کند نمی تواند در جنگ اقتصادی پیروز میدان باشد. شفافیت و کارآمدی و سلامت اخلاقی مدیران در دولت آقای رئیسی، از جمله مؤلفه های مهمی است که ما را از جنگ اقتصادی به سلامت خارج می کند.»

آزادسازی خرمشهر را رقم بزنند، در سال جاری باید اصلاحات اساسی در نظام پارانهای کشور ایجاد کند. اصلاحاتی در اقتصاد ایران با از بین بردن ربا، وجود ربا در نظام بانکی کشور زیننده نظام جمهوری اسلامی ایران نیست. متأسفانه بهره بانکی در ایران بالاتر از کشورهای دنیاست. وقتی در نظامی ربا باشد، شکی وجود ندارد که در آن کشور ناهنجاری و فساد اخلاقی و فحشا ایجاد می شود؛ چرا که این مسائل معلول نظام ربوی هستند. دولت سیزدهم در کنار اصلاح نظام پارانهای باید نظام بانکی را نیز اصلاح کند تا کمترین ربایی در نظام بانکی ما وجود نداشته باشد.

بهرامی خاطر نشان کرد: «جای تأسّف دارد که در نظام بانکی ما ربا فراوان است؛ در حالی که نظام بانکی ما سرمایه داری نیست، اما به مراتب از نظام سرمایه داری دنیا بدتر عمل می کنیم. نظام بانکداری به شدت شفاف عمل می کند، یعنی در راستای کمک به تولید سیاست گذاری می کند، در حالی که نظام بانکی ما به شکر مطلق تبدیل شده است. این تحلیلگر مسائل اقتصادی در خصوص آفت های مدیریت ناکارآمد که اقتصاد ایران را به شدت ضعیف کرده، گفت: «در طول جهاد و هشت سال دفاع مقدس خبری از مدیریت و منم منم های مدیریتی و میز و صندلی و بروکراسی های اداری نبود. اکنون صندلی مدیریتی به برگ برنده ای شده تا مبنی مادی کل زندگی خود و خانواده تبدیل شده است. این موضوع در شأن نظام اسلامی نیست. دولت مردمی و انقلابی باید مدیران ناکارآمدی را که شرکت های دولتی را ورشکست کرده اند و همچنان مدیر هستند، به سرعت کنار بگذارد. وجود این مدیران آینده ای بدتر از آنچه در آن قرار داریم برای اقتصاد کشور رقم می زنند. یک فرمانده خوب، رزمنده گان را داخل سنگر تنها نمی گذارد و خود مشغول استراحت

به همه اقلیت جامعه به یک شکل مساوی باشند و اینگونه القا کنند که پایداری و وضعیت موجود به نفع آنهاست، در حالی که دروغ می گویند.»

کارشناس و تحلیلگر مسائل اقتصادی خاطر نشان کرد: «اگر مردم در بجهت حمله یعنی ما به ایران فریب می خوردند و پای کار انقلاب و دفاع از وطن نمی آمدند، نه تنها خرمشهر آزاد نمی شد، بلکه امروز کشور آزاد و مستقل نبود. امروز نیز دچار همین وضعیت شده ایم، یعنی دشمنان داخلی و خارجی تلاش می کنند به گونه دیگری مردم را فریب بدهند و اینگونه وانمود کنند که تداوم نظام پارانهای به نفع معیشت آنهاست؛ در حالی که سهم مردم از این نظام پارانهای ۱۰ درصد است و ۹۰ درصد نصیب ثروتمندان می شود؛ پس رسانه ها و دلسوزان مردم باید به جامعه دربار نظام پارانهای غلط و ویرانگر ما آگاهی دهند که فقط به نفع برخوردارانی هر چه بیشتر طبقه ثروتمند طراحی شده است.»

کارشناس و تحلیلگر مسائل اقتصادی در این باره تصریح کرد: «در این نظام هر چه بیشتر مصرف کنی، پارانهای بیشتری مصرف کرده ای. برای نمونه، خانم میانسال در روستا که نه بنزینی مصرف می کند نه آب و برق و گاز قابل توجهی، کره و شیر و نان و روغن را نیز به صورت محلی تولید می کند، از دریافت پارانهای نان و روغن نیز بی نصیب است؛ چرا پارانهای این بانوی میانسال باید نصیب خانواده ای شود که چند خودروی لوکس دارد؛ بی شک در نظام اقتصادی کنونی ضعیف جایی ندارند؛ در حالی که در دیدگاه انقلابی، مستضعفان ولی نعمت انقلاب هستند. مردمی که در بجهت دفاع مقدس از تخم مرغ و گوشواره گوش خود برای کمک به جبهه دریغ نکردند و با ایثار و از خودگذشتگی بسیار ارزشمندی که از خود نشان دادند، باعث آزادسازی خرمشهر و پیروزی در جنگ تحمیلی شدند. دولت سیزدهم برای حاکمیت شعارهای انقلاب اسلامی باید کلید تغییر را بزنند و اشتباهاتی را که در عرصه مدیریت اقتصادی رخ داده، جبران کند. دولت نباید نگران تکانه هایی باشد که در تغییرات ایجاد می شود، چرا که نگرانی از تغییرات، یعنی تکرار اشتباهات و رویه های غلط گذشته.»

مدیریتی بی مثل و مانند و به دور از ناکارآمدی هایی که در دولت های قبلی بود، کلید زده شود.»

وی در ادامه خاطر نشان کرد: «ملت ایران انتظار دارند رئیس دولت سیزدهم از آنچه مدیران قبلی بر سر اقتصاد کشور آوردند، پرهیز کند و شهادت ایجاد تغییرات گسترده در اقتصاد را داشته باشد؛ چرا که رمز بزرگ پیروزی در عرصه اقتصاد همانند دفاع مقدس، داشتن شهادت است.»

تحلیلگر مسائل اقتصادی در این باره تصریح کرد: «همانطور که رمز پیروزی در واقعه خرمشهر و در طول دفاع مقدس، ایمان و شجاعت بود، رئیس دولت سیزدهم باید هر گونه محافظه کاری در اقتصاد را کنسار بگذارد. از برکناری مدیرانی که مایل هستند رویکردهای سابق مدیریتی که اقتصاد را به این وضعیت رسانده تکرار کنند، نپسندد، چرا که با تکرار عملکرد مدیریت دولت های گذشته کمترین اتفاقی به نفع غلبه بر چالش های اقتصادی رخ نمی دهد.»

وی در ادامه خاطر نشان کرد: «بیشترین حوزه ای که این روزها معضلات و مشکلات بی پایانی بر اقتصاد تحمیل کرده و دولت سیزدهم باید آن را به سرعت اصلاح کند، موضوع نظام پارانهای کشور است که ضد تولید، ضد مستضعفان، ضد فقرا و ولی نعمتان انقلاب است. نظام پارانهای که از دهه شصت برای تحت فشار قرار دادن کسانی طراحی شده که اتفاقاً حامیان انقلاب بوده اند، لذا می توان گفت نظام پارانهای برای تثبیت مستضعفان و اعطای پارانهای کلان به اشراف و اغنیای تنظیم شده است. از این نظر دولت انقلابی و مردمی باید در این موضوع به سرعت تجدید نظر کند؛ چرا که خیر این کار کمتر از آزادسازی بخشی از وطن از دست دشمن نیست.»

عطا بهرامی، استاد دانشگاه در گفت و گو با صبح صادق به مناسبت سالگرد آزاد سازی خرمشهر در خصوص رفع چالش های اقتصادی و جهاد اقتصادی که کشور نیازمند رویکرد به این سمت است، گفت: «دولت سیزدهم اگر در اقتصاد ایران بخواهد افتخار آمیزی شبیه آنچه در دفاع مقدس و در آزادسازی خرمشهر دیده شد، رقم بزنند، باید در حوزه اقتصاد متفاوت از آنچه مدیران در دهه های قبلی انجام داده اند، مدیریت شود. به این معنا که باید در عرصه اقتصاد و در بخش های مختلف اقتصادی،

بهرامی خطاب به دولت و ملت گفت: «دولت باید درباره این موضوعات با مردم بیشتر صحبت کند، چرا که نظام پارانهای به نفع اشراف است؛ به همین دلیل طبقه برخوردار جامعه به واسطه رسانه هایی که در اختیار دارند، به دنبال فریب دادن مردم هستند. آنها کوشش می کنند با فریب دادن مردم، وضعیت را به گونه ای ترسیم کنند که در صورت قطع پارانهای آنها فقیر می شوند تا توده مردم حامی تداوم وضع موجود و اعطای پارانهای

بهرامی، کارشناس و تحلیلگر مسائل اقتصادی گفت: «دشمنان داخلی و خارجی تلاش می کنند تا به اینگونه وانمود کنند که تداوم نظام پارانهای به نفع معیشت آنهاست؛ در حالی که سهم مردم از این نظام پارانهای ۱۰ درصد است و ۹۰ درصد نصیب ثروتمندان می شود.»

به گزارش صبح صادق، سوم خرداد روز مقاومت، ایثار و آزادی مردمانی است از جنس باور و ایمان به اینکه می توان در سخت ترین بجهت های زندگی سلامت و ثابت قدم از معرکه خارج شد. سوم خرداد، روز آزادسازی خرمشهر را می توان نمادی از مقاومت ملت ایران دانست؛ مقاومتی که نه تنها در عرصه دفاع مقدس، بلکه در همه عرصه ها تا کنون خوش درخشیده و اثرات مثمر ثمری به جای گذاشته است. هر چند تنگنای اقتصادی امروز مردم ایران و معیشت آنها را تحت فشار قرار داده، اما این موضوع نیز دست کمی از تحمیل جنگ بر ما ندارد. هر یک از ما باید در کنار دولت مردمی و انقلابی سرباز آماده و هوشیاری شویم برای فائق آمدن بر مشکلات و خارج شدن از جنگ اقتصادی. صبح صادق در گفت و گو با کارشناس و تحلیلگر مسائل اقتصادی راهبردهای پیروزی در جنگ اقتصادی کنونی و آنچه را که دولت سیزدهم در میدان عمل باید به کار بگیرد، توضیح داده است.

ساحل عباسی

خبرنگار

بهرامی، کارشناس و تحلیلگر مسائل اقتصادی گفت: «دشمنان داخلی و خارجی تلاش می کنند تا به اینگونه وانمود کنند که تداوم نظام پارانهای به نفع معیشت آنهاست؛ در حالی که سهم مردم از این نظام پارانهای ۱۰ درصد است و ۹۰ درصد نصیب ثروتمندان می شود.»

به گزارش صبح صادق، سوم خرداد روز مقاومت، ایثار و آزادی مردمانی است از جنس باور و ایمان به اینکه می توان در سخت ترین بجهت های زندگی سلامت و ثابت قدم از معرکه خارج شد. سوم خرداد، روز آزادسازی خرمشهر را می توان نمادی از مقاومت ملت ایران دانست؛ مقاومتی که نه تنها در عرصه دفاع مقدس، بلکه در همه عرصه ها تا کنون خوش درخشیده و اثرات مثمر ثمری به جای گذاشته است. هر چند تنگنای اقتصادی امروز مردم ایران و معیشت آنها را تحت فشار قرار داده، اما این موضوع نیز دست کمی از تحمیل جنگ بر ما ندارد. هر یک از ما باید در کنار دولت مردمی و انقلابی سرباز آماده و هوشیاری شویم برای فائق آمدن بر مشکلات و خارج شدن از جنگ اقتصادی. صبح صادق در گفت و گو با کارشناس و تحلیلگر مسائل اقتصادی راهبردهای پیروزی در جنگ اقتصادی کنونی و آنچه را که دولت سیزدهم در میدان عمل باید به کار بگیرد، توضیح داده است.

عطا بهرامی، استاد دانشگاه در گفت و گو با صبح صادق به مناسبت سالگرد آزاد سازی خرمشهر در خصوص رفع چالش های اقتصادی و جهاد اقتصادی که کشور نیازمند رویکرد به این سمت است، گفت: «دولت سیزدهم اگر در اقتصاد ایران بخواهد افتخار آمیزی شبیه آنچه در دفاع مقدس و در آزادسازی خرمشهر دیده شد، رقم بزنند، باید در حوزه اقتصاد متفاوت از آنچه مدیران در دهه های قبلی انجام داده اند، مدیریت شود. به این معنا که باید در عرصه اقتصاد و در بخش های مختلف اقتصادی،

تقویم انقلاب

زمینه‌سازی اختلافات

سید مهدی حسینی

مورخ و پژوهشگر

دومین مرحله انتخابات اولین دوره مجلس در روز ۱۹ اردیبهشت ۱۳۵۹ برگزار شد. در این مرحله اقلیتی از طرفداران بنی‌صدر که رئیس‌جمهور وقت بود، به مجلس راه یافتند و از طرف سازمان مجاهدین خلق و گروهک مسعود رجوی نماینده‌ای به مجلس اول راه نیافت. ابوالحسن بنی‌صدر با وجود اینکه در مقام ریاست‌جمهوری بود و فرماندهی کل قوا را هم در اختیار داشت، به شدت به همراهی گروهک‌ها و هواداران آنها احساس نیاز می‌کرد و قصد داشت اکثریت مجلس را در اختیار داشته باشد تا بتواند نخست‌وزیر و اعضای کابینه را از آن خود بکند. به همین دلیل وعده‌هایی به سران این گروهک‌ها داده بود که در تشکیل دولت به آنها سهمی در قدرت داده می‌شود. بسیاری از مردم از ترفندهای سیاسی بنی‌صدر آگاه شده بودند و مخالفت او با روحانیت همراه امام راحل را نمی‌توانستند تحمل کنند و عملکردهایی که در این چند ماهه از خود به جای گذاشته بود، پایگاه‌های اجتماعی‌اش روز به روز به افول می‌رفت. در این فرصت چهار ماهه او در رویدادها اقداماتی انجام داد که برخی از شخصیت‌ها از او به عنوان خانن یاد می‌کردند که در این مختصر، فهرست‌وار به چند مورد آن اشاره می‌شود:

۱- مردم به خوبی رهنمودهای امام خمینی (ره) را می‌شنیدند که همواره بر رعایت موازین اخلاقی و رعایت وحدت و پرهیز از اختلافات تأکید می‌کردند؛ ولی بنی‌صدر به این رهنمودها چندان توجهی نداشت.

۲- بنی‌صدر با هدف در دست گرفتن اکثریت مجلس و با این شعار که هیچ‌کس حق معرفی برای مردم ندارد، از طریق دفتر هماهنگی و همکاری‌های مردمی با رئیس‌جمهور اقدام به تشکیل کنگره انقلاب اسلامی کرد و دفتر رئیس‌جمهور به طور رسمی اعلام کرد که در انتخابات نامزد معرفی نخواهد کرد؛ اما همه دیدند که دفتر هماهنگی و همکاری‌های مردم با رئیس‌جمهور مستقلاً در تهران و شهرستان‌ها کاندیدها معرفی و از آنها حمایت کرد.

۳- درباره ماجرای انقلاب فرهنگی و تعطیلی دانشگاه‌ها در خاطراتش می‌گوید: «از طریق آقای مسعود رجوی [سرمدسته منافقین] که گفته شده بود اینها [یعنی شورای انقلاب با رهنمود امام] قصد بستن دانشگاه‌ها را دارند. با تعطیلی دانشگاه‌ها مخالفت کردم و گفتم: شما برنامۀ نامزد زدن رئیس‌جمهور است.» یعنی در برابر امام موضع مخالفت گرفت.

۴- مورد دیگر مرتبط با قضیه تجاوز نظامی آمریکایی‌ها به حریم ایران است. پس از شکست مفتضحانه آمریکایی‌ها، آنها اعلام کردند «عملیات» با شکست رویه و شد و اسناد سری و مهمی در درون هلی‌کوپترها بر جای مانده است.

بنی‌صدر که آن موقع فرماندهی کل قوا را برعهده داشت، دستور داد تا هلی‌کوپترهای به جا مانده از عملیات آمریکایی‌ها بمباران شود و اسناد سری و مهم باقی مانده در آتش سوختند.

۵- همین اقدامات در این مدت چهار ماه ریاست‌جمهوری‌اش به حیثیت وی ضربه سنگینی زد؛ به ویژه در مواردی که در برابر گروهک‌سیاسی مسلح مانند منافقین موضع قاطعی نگرفت و همواره با آنها از در نرمش و سازشکاری وارد می‌شد و حتی آنها را مسلح هم می‌کرد. به این ترتیب، روز به روز پایگاه اجتماعی‌اش را از دست داد و زمینه‌سازی اختلافات ایجاد شد.

ضد انقلاب و لایحه قصاص

بلوای جبهه ملی و واکنش‌ها به آن در بهار سال ۱۳۶۰

راهپیمایی چه هست... ملت مسلمان را دعوت می‌کنند که در مقابل لایحه قصاص راهپیمایی کنند، یعنی چه؟ یعنی در مقابل نص قرآن کریم راهپیمایی کنند! شما را دعوت به قیام و استقامت و راهپیمایی می‌کنند در مقابل قرآن کریم، نص قرآن کریم، ضروری مسلمان، چه برادران اهل سنت و چه برادران شیعی، ضروری این است که این قرآن از خداست و در قرآن هر چه باشد ضروری است که باید پذیرفت. قضیه «قصاص» در جاهایی از قرآن تصریح شده است... حضرت امام (ره) در ادامه خطاب خود را به سوی نهضت آزادی و دیگر گروه‌های همسو با جبهه ملی قرار داده و از آنان خواست تا از این تجمع اعلام برائت کنند. ایشان فرمودند: «بیباید حساب خودتان را جدا کنید. آیا «نهضت آزادی» هم قبول دارد آن حرفی را که «جبهه ملی» می‌گوید؟ آنها هم قبول دارند که این حکم-حکم قصاص- که در قرآن کریم و ضروری بین همه مسلمان است، «غیر انسانی» است؟ آیا این نماز شب‌خوان‌ها این را قبول دارند یا نه؟ شک ندارم که قبول ندارند. خوب، اعلام کنید. چرا ساکت نشستند. مگر نهی از منکر فقط باید من را نهی کنید...؟ الان هم من نصیحت می‌کنم، این جمعیت متدین «نهضت آزادی» را، و آقای رئیس‌جمهور را، الان هم من نصیحت می‌کنم که آقا شماها دست بردارید از این سنگ‌اندازی جلوی چرخ اسلام، دست بردارید از این تضعیف مجلس و تضعیف روحانیت و تضعیف ملت و تضعیف روحیه ملت و تضعیف روحیه ارتش. دست بردارید از این

حضرت امام (ره) در دیدار با اقشار مردم و روحانیون استان مازندران به غائله جبهه ملی اشاره کردند و فرمودند: «من می‌خواهم ببینم که این راهپیمایی که امروز اعلام شده است، اساس این

قضایی، دو نماینده از شورای نگهبان و دو نماینده از کمیسیون قوانین مجلس، طرح مذکور به بحث و گفت‌وگو گذاشته شود. اما معترضان بهانه آوردند و حضور در این میزگرد را نپذیرفتند. فردای آن روز همان حقوقدانان و استادان دانشکده‌های حقوقی که امضاکننده بیانیه قبلی بودند، به همراه جمعی دیگر از وکلا و استادان حقوق بیانیهای دیگر صادر کردند و بار دیگر در اعتراض به لایحه قصاص نوشتند و تشکیل میزگردی در این خصوص را رد کردند و گفتند: «ما تمایلی به شرکت در این گونه نمایش‌های تبلیغاتی نداریم و از آقایانی که در محیط طلبگی و دور از آرایش‌های مادی، تربیت شده‌اند، تعجب می‌کنیم که چگونه مسحور این طرز تفکر شده‌اند و در بازتاب‌های خود روح علمی را تابع مانورهای سیاسی ساخته‌اند.» نکته تأمل برانگیز آنکه در این گفت‌وشنودها، حضرت امام (ره) وارد نشده و واکنشی از خود نشان ندادند؛ اما ماجرا از آنجایی صبغه کاملاً سیاسی گرفت که جبهه ملی طی اعلامیه‌ای لایحه قصاص را «غیر انسانی» خواند و از مردم خواست، ساعت ۴ بعدازظهر روز ۲۵ خرداد سال ۱۳۶۰ به خیابان‌ها بیایند و علیه این لایحه از میدان فردوسی تا دانشگاه تهران راهپیمایی کنند و بانگ اعتراض خود را به گوش جهانیان برسانند!

حضرت امام (ره) در دیدار با اقشار مردم و روحانیون استان مازندران به غائله جبهه ملی اشاره کردند و فرمودند: «من می‌خواهم ببینم که این راهپیمایی که امروز اعلام شده است، اساس این

امور، و بیباید در میدان با برادران دیگر تان بنشینید؛ شما رئیس‌جمهور قانونی باشید؛ روی قوانین عمل کنید. شما وکلایی هستیید در مجلس، محترمید، متدینید؛ جدا کنید حساب [خودتان] را از مرتددا. اینها مرتدند. «جبهه ملی» از امروز محکوم به ارتداد است.»

این نامه صریح موجب شد تا بنی‌صدر و نهضت آزادی در وضعیت دشواری قرار گیرند. بنی‌صدر که در این زمان در پیوند کامل با منافقین قرار گرفته و مخفی شده بود، به مسیر واگرایی خود ادامه داد و چند روز بعد مجلس شورای اسلامی وی را از ریاست‌جمهوری عزل کرد؛ اما نهضت آزادی کوشید تا به ظاهر خود را حفظ کرده و کار را بر خود سخت‌تر از این نکند.

بیانات امام (ره) با واکنش جامعه همراه شد و متعاقب این سخنرانی، مردم با شعار، «فرمانده کل قوا خمینی... سکوت هر مسلمان خیانت است به قرآن، لبیک لبیک لبیک یا امام، حزب‌الله پیش مرگ روح‌الله» به خیابان آمدند. مرحوم هاشمی رفسنجانی در خاطرات روز ۲۵ خرداد ۱۳۶۰، می‌نویسد: «امام با این بیانات، باعث شدند که جرئت آمدن به خیابان‌ها را نکنند و در عوض مردم حزب‌اللهی به خیابان‌ها ریختند و شعارهای تند، مبنی بر عزل و محاکمه و اعدام بنی‌صدر و ملی‌گرایان دادند. بیش از پانصد هزار نفر، بدون مقدمه در خیابان‌ها جمع شدند و تا غروب، تظاهرات می‌کردند. آخر وقت، جمعیت عظیمی مقابل مجلس آمدند... و خواستار سلب کفایت سیاسی بنی‌صدر در مجلس بودند.»

طبیعی بود که چنین هتک حرمتی به قوانین اسلامی، با واکنش علمای اسلام نیز مواجه شود؛ بنابراین به دنبال سخنرانی تاریخی امام خمینی، آیت‌الله مرعشی‌نجفی طی فتوایی بر مرتد بودن منکران حکم قصاص تأکید کرد. «آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی رسماً در فتوایی تصریح کرد: «اگر مسلمانی حکم قصاص را در اسلام منکر شود، مرتد می‌شود، چون انکار صریح قرآن و ضروری دین است.»

حضرات آیات سیدعبدالحسین دستغیب، سیدروح‌الله خاتمی، عطاءالله اشرفی اصفهانی، محمد صلوقی، سیداسدالله مدنی، سیدجلال‌الدین طاهری و... نیز طی پیامی خطاب به مردم این اقدام جبهه ملی را محکوم کردند.

حافظه

جنگ بر سر خلیج بنگال

حضور استعمارگران هلندی، پرتغالی و انگلیسی در هندوستان

فراهم کرده بود. هلندی‌ها عمارت‌های قشنگی در این منطقه ساختند. برخی از این عمارت‌ها هنوز حفظ شده‌اند و یادآور خواب نیم‌روزی و مهمانی‌های عصر هلندی‌ها در دوران اوج قدرت و تجارت‌شان در این قسمت از هندوستان هستند.

در دوران شاه جهان، اقتدار دریایی-ساحلی پرتغالی‌ها رو به افول بود و انگلیسی‌ها و هلندی‌ها به مثابه قدرت‌های نوین اروپایی سربرمی‌کشیدند. در سال ۱۶۳۰، پرتغالی‌ها کوشیدند انگلیسی‌ها و هلندی‌ها را از بندر سورت اخراج کنند و به تجارت آنان پایان دهند. آنان یکی از کشتی‌های هند را به تصرف درآوردند تا از این طریق شاه جهان را به تأمین خواست خود مجبور کنند. دستور مقابله شدید داده شد و نیروهای نظامی هند جزیره گوارا را به محاصره گرفتند. پرتغالی‌ها تسلیم شدند و کشتی توقیف شده را پس دادند. شاه جهان، حضور انگلیسی‌ها و هلندی‌ها را برای مقابله با یکه‌تازی پرتغالی‌ها مفید می‌پنداشت. به گزارش منابع انگلیسی، در این زمان او حتی کوشید تا با ارائه برخی امتیازات، هلندی‌ها را قلعیم و به اخراج پرتغالی‌ها از بندر «دیو» و «دامان» وادار کند؛ ولی فرمانفرمای کل مستعمرات هلند که در «باتاویا» مستقر بود، این پیشنهاد را نپذیرفت.

حضور هلندی‌ها در هند موقت بود و انگلیسی‌ها خیلی زود دیگر استعمارگران را از شبه قاره بیرون کرده و برای سال‌ها سیطره خود را بر این سرزمین گستراندند.

تاریخ چهار قرن اخیر هند با استعمار انگلیس اجین شده است؛ اما حقیقت آن است که کشورهایی، همچون پرتغال و فرانسه و هلند نیز چشم طمع به شبه قاره داشته‌اند. «درک گریتر پمپ» معروف به «درک چینی» نخستین مرد هلندی معروف است که در سال ۱۵۶۸ میلادی به هند رسید. آغاز رسمی روابط بین هند و هلند به احتمال زیاد در سال ۱۶۰۴ میلادی است؛ هنگامی که «آدمیرال استیفن فان درهاخن» در کرانه‌های بندر «مالابار» پهلو گرفته و پیمانی دفاعی و تجاری را با حاکم محلی آنجا منعقد کرد. پس از آن بود که دوران بازرگانی بین دو کشور آغاز شد و رونق تجارت و بازرگانی میان دو کشور تا سال ۱۸۲۵ میلادی ادامه پیدا کرد.

بازرگانان هلندی شرکت هند شرقی هلند، در «چینسورا»ی خلیج بنگال مستقر شدند. بنگال برای آنها سودبخش‌ترین منطقه در هند بود. در این زمان «یان آلبرت سخیتز من» سرپرست شرکتی در بنگال مأمور شد که دژی مستحکم در این منطقه بسازد تا نیروهای این کشور به کمک قوه نظامی قادر به پیشبرد مطامع و خواسته‌های استعماری خود باشند. دژی که به فرمان «یان آلبرت» ساخته شد، موقعیت سوق‌الجیشی بسیار مناسبی داشت؛ هرچند امروزه بقایای چندانی از دژ برجای نمانده است. منطقه‌ای که تحت سلطه هلندی‌ها بود، فضای آرامی داشت و چشم‌اندازهای زیبا و عاشقانه با نسیمی ملایم، موقعیتی کامل و درجه یک را برای راحتی و خوش‌گذرانی هلندی‌ها

دهلیز

مدرنیته رضاخانی

مروری بر مفاسد دربار دیکتاتوری پهلوی

دستگاه نظامی-پلیسی رضاشاه افزون بر مخالفان سیاسی در کوی و برزن و شهر و دهات زنان و دختران با حجاب را تعقیب کرد و به زور چادر از سر آنان برداشت.

آیت‌الله شهید سیدحسن مدرس، از جمله آزادمدران این سرزمین بود که به‌طور جدی در برابر این اقدامات رضاخانی ایستاد و به خوبی عاقبت تجددگرایی رضاشاه را پیش‌بینی کرد. دکتر موسی نجفی در کتاب «تاریخ تحولات سیاسی ایران» از زبان مدرس نقل می‌کند:

«قریباً چوپان‌های قریه‌های قرآعین و کنگاور با فکل و کراوات خودنمایی می‌کنند؛ اما در زیباترین شهرهای ایران هرگز آب لوله‌کشی و تمیز برای نوشیدن مردم پیدا نخواهد شد. ممکن است شماره‌های کارخانه‌های نوشابه‌سازی روز به روز افزون گردد، اما کوره آهنگسازی و کاغذ‌سازایی نخواهد گرفت. درهای مسجد و تکایا به عنوان منع خرافات و اوهام بسته خواهد شد، اما سبلی از رمان‌ها و افسانه‌های خارجی که در واقع جز حسین‌کرد فرنگی و رموز حمزه‌فرنگی چیزی نیستند، به وسیله مطبوعات و پرده‌های سینما به این کشور جاری خواهد شد. به طوری که پایه افکار و عقاید و اندیشه‌های نسل جوان از دختر و پسر تدریجاً بر بنیاد همان افسانه‌های پوچ قرار خواهد گرفت و مدنیت مغرب‌زمین و معیشت ملل مترقی را در رقص و آواز و دزدی‌های عجیب آرسن لوپنی و بی‌عفتی‌ها و مفاسد مفاسد اخلاقی دیگر خواهند داشت. مثل آنکه این چیزها لازمه متمدن بودن است.»

خانندان دست‌نشانده پهلوی با حمایت انگلیسی‌ها به روی کار آمده بودند تا اهداف و سیاست‌های استعماری آنان را اجرایی کنند که مهم‌ترین آنها ساختن ایرانی در قامت الگوی غربی و جداسازی آن از هویت ایرانی-اسلامی بود. در این راستا، در سال ۱۳۱۳ خورشیدی رضاشاه به ترکیه سفر کرد تا از نزدیک وضعیت حکومت غیردینی ترکیه را مشاهده کند. این سفر و مشاهده وضعیت ترکیه در روحیه او تأثیر فراوانی گذاشت. اولین نشانه این تأثیرات تبدیل کلاه پهلوی به کلاه بین‌المللی یا کلاه‌شاپو بود. رضاشاه می‌پنداشت با تغییر ظاهر می‌توان به ترقی و کمال رسید. اعتراض مردم مشهد علیه لباس متحدالشکل و کلاه پهلوی در مسجد گوهرشاد به گلوله بسته شد و تعداد زیادی از مردم شهید یا زخمی و علمای بزرگ مشهد نیز بازداشت شدند. برای فراهم شدن زمینه کشف حجاب کانونی با عنوان «کانون بانوان» تأسیس شد و چند ماه بعد رسماً در کشور اعلام کشف حجاب شد.

مصطفی قربانی

دکتری علوم سیاسی

در شماره‌های پیشین در بیان نسبت جریان‌های سیاسی با انقلاب اسلامی و مسائل آن، چهار مؤلفه را به عنوان معیار تقسیم‌بندی جریان‌های سیاسی معرفی کردیم: درون‌گرا یا برون‌گرا بودن برای حل مشکلات کشور و داشتن قرانت تکاملی یا ترمیدوری از انقلاب اسلامی. با توجه به این چهار مؤلفه، می‌توان از چهار جریان تغییر‌گرا، ادغام‌گرا، استحکام‌گرا و احیاگرا نام برد. جریان اول را در شماره پیشین توضیح دادیم و در این شماره، جریان ادغام‌گرا را معرفی می‌کنیم.

ادغام‌گرایی در اینجا بر تمایل به نسخه‌برداری و پذیرش نسخه‌های به اصطلاح جهانی برای توسعه کشور دلالت دارد. با این حال، موضع ادغام‌گرایان در ایران یک موضع بنیادین بوده و در حد وسط دو جریان استحکام‌گرا و تغییر‌گرا قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر، گفتمان ادغام‌گرایان در ایران فاقد دال مرکزی بوده و عمدتاً با توجه به شرایط زمان و مکان و الزامات روز، مواضع آنها دچار شدت و ضعف می‌شود و از این رو، گاهی به استحکام‌گرایان نزدیک می‌شوند و گاهی به تغییر‌گرایان.

در توضیح درک این جریان و موقعیت میانه آن باید گفت، برخلاف موضع استحکام‌گرایان، که بهره‌برداری هوشمندانه از فرصت‌ها و امکانات بین‌المللی را شرط توسعه کشور می‌داند و در نسبت میان ظرفیت‌های داخلی و خارجی، اولویت را به ظرفیت‌های داخلی می‌دهد، ادغام‌گرایی نیز با توجه به ظرفیت‌های داخلی در کنار بهره‌برداری از امکانات بین‌المللی، دومی را بر اولی مقدم می‌داند. همچنین، برخلاف موضع تغییر‌گرایان که تغییر رفتار و داعیه‌های جمهوری اسلامی را شرط مواجعه و بهره‌مند شدن از فرصت‌های جهانی شدن و تعامل با دنیا می‌دانند، جریان ادغام‌گرا به جای تغییر رفتار جمهوری اسلامی، بیشتر اصلاح یا کنار گذاشتن برخی رفتار‌های به اصطلاح چالش‌زا و تش‌آفرین را مدنظر دارد.

ویژگی دیگر ادغام‌گرایان این است که بیشتر

بر فرصت‌های تعامل با دنیا تأکید دارد و توجه چندانی به تهدیدهای آن ندارد یا اینکه برای مصون‌سازی خود و کاستن از تهدیدهای این پدیده، چندان چاره‌اندیشی نمی‌کنند. از این نظر نیز آنها در حد وسط استحکام‌گرایان، که شرط نخست و بلکه مقدمه بهره‌برداری از تعامل با دنیا را انجام اقدامات مصونیت‌آفرین و کاهنده تهدیدات می‌دانند، و تغییر‌گرایان که اساساً جهانی شدن را فاقد تهدید می‌دانند و معتقد به ادغام کامل و بی‌چسب و چرا در آن هستند، قرار می‌گیرند. برخی نمودهای گفتمانی ادغام‌گرایان در برخی سیاست‌ها و رفتارهای دولت یازدهم و دوازدهم وجود داشت و در میان جریان‌ها و احزاب سیاسی، عمده اصلاح‌طلبان(غیر از رادیکال‌ها)، حزب اعتدال و توسعه و کارگزاران سازندگی را می‌توان مهم‌ترین نمایندگان ادغام‌گرایان در ایران دانست.

دال‌های گفتمان ادغام‌گرایان

باتوجه به آنچه گفته شد، دال‌های گفتمانی جریان ادغام‌گرای کشور را می‌توان در محورهای زیر خلاصه کرد:

۱- ماهیت پراتیک(عمل‌گرایانه) داشتن؛ جریان مذکور اگرچه خواهان استفاده از فرصت‌های جهانی شدن است و در تحلیل جهانی شدن، فرصت‌های آن را بیش از تهدیدها تلقی می‌کند، اما در مجموع و در مقایسه با دو جریان استحکام‌گرا و ادغام‌گرا، فاقد دال مرکزی است. به عبارت دیگر، این جریان بیشتر ماهیت عمل‌گرایانه داشته و در بیان مواضع خود بیشتر متأثر از مصلحت‌ها و الزامات روز است.

۲- توسعه‌گرایی(نگاه به بیرون و پذیرش نسخه‌ها و دستور کارهای به اصطلاح بین‌المللی)؛ متأثر از درک بنیادین ادغام‌گرایان، ارتباط با جهان توسعه‌یافته، شرطی اساسی و تعیین‌کننده برای توسعه تلقی می‌شود و از این رو، در کنار توجه به ظرفیت‌های داخلی، اتصالات بین‌المللی و نگاه به بیرون را چاره‌کار توسعه کشور می‌دانند. به عبارتی، انسان، عمده‌را‌حصل‌را در توجه به ظرفیت‌های درونی می‌دانند؛ اما در عمل، بیشتر از توجه به ظرفیت‌های درونی، به اتصالات بین‌المللی، سرمایه‌گذاری خارجی و... می‌اندیشند. در این زمینه، مسعودنبلی، مشاور اقتصادی رئیس‌جمهور در دولت‌های یازدهم و دوازدهم معتقد است:

نسبت‌سنجی میان جریان‌های سیاسی و مسائل انقلاب اسلامی - ۴

مختصات جریان ادغام‌گرا

«امروز تعامل با اقتصاد جهانی نسبت به دو دهه پیش شکل جدیدی به خود گرفته است. سرمایه‌گذاری و تجارت در عرص بین‌المللی به هم گره خورده‌اند و چارچوبی متکامل نسبت به استراتژی توسعه صادرات ایجاد کرده‌اند. نگاه‌های تولیدکننده کشورهای در حال توسعه، در سایه سیاست خارجی مناسب و محیط اقتصادی-حقوقی مشوق اتخاذ‌شده از جانب دولت‌های‌شان، از فرصت‌هایی به مراتب بیش از دو دهه پیش برخوردارند. کشورهایی رشد اقتصادی دارند که سیاست خارجی برون‌گرا در پیش گرفته‌اند.» در همین راستا، محمد نهایوندیان نیز معتقد است، بدون جذب سرمایه و تکنولوژی خارجی نمی‌توان پیشرفت کرد. اساساً پیشرفت و توسعه در شرایط انزوایی معناست.

درواقع، ادغام‌گرایان مانند استحکام‌گرایان و تغییر‌گرایان جهانی شدن را واقعیت محیطی می‌دانند که الزاماتی را به عمل و راهبرد توسعه کشور تحمیل می‌کند؛ با این تفاوت که اینها تمام راه‌حل را نه در امکانات و ظرفیت‌های جهانی شدن می‌دانند، اما در عین حال، هیچ مانعی برای استفاده از این امکانات نمی‌بینند. به عبارتی، با وجود آنکه جهانی شدن را شرط لازم و کافی برای توسعه نمی‌دانند، در عمل نیز محدودیتی برای بهره‌برداری از امکانات آن نمی‌بینند و معتقد به فراغت در بهره‌برداری از این فرصت‌ها هستند. اگر بخواهیم با اندکی تسامح، برای این جریان و گفتمان آن، به نوعی دال مرکزی مشخص کنیم، می‌توان توسعه‌گرایی را دال مرکزی آن دانست.

۳- بین‌الملل‌گرایی(استانداردسازی رفتار ایران مطابق با هنجارهای بین‌المللی)؛ برخلاف تغییر‌گرایان که معتقد به عدول کامل از شعارها و داعیه‌های ارزشی-ایدئولوژیک و تغییر رفتار جمهوری اسلامی ایران در قبال نظام بین‌الملل هستند، ادغام‌گرایان، همه این شعارها و داعیه‌ها را نامطلوب تلقی نمی‌کنند، بلکه بخشی از آنها را نامطلوب، چالش‌زا و هزینه‌زا می‌دانند و از این‌رو، تنها خواهان اصلاح و تعدیل برخی از شعارها و داعیه‌ها هستند. به طور مشخص، این جریان از هرگونه شعار و داعیه‌ای، ایدئولوژیک یا غیرایدئولوژیک، که منجر به تصادم با منافع قدرت‌های بزرگ شود، خودداری می‌کند؛ زیرا

آن را هزینه‌زا و چالش‌آفرین تلقی می‌کند. ضمن اینکه در برخی داعیه‌های هژمونیک‌گرایانه در بعد منطقه‌ای با جریان استحکام‌گرا نیز اشتراک نظر دارند. به عبارت دیگر، نزدیک‌سازی و هماهنگی نسبی با هنجارهای بین‌المللی که می‌توان از آن به «بین‌الملل‌گرایی» تعبیر کرد و به ویژه پرهیز از رویارویی با قدرت هژمون، یکی از دال‌های گفتمانی جریان مذکور است. بر همین اساس، اینان راهبرد خود در سیاست خارجی را «تعامل سازنده با دنیا» تعریف کرده‌اند. در این زمینه، محمود واعظی، وزیر ارتباطات دولت یازدهم و رئیس دفتر رئیس‌جمهور در دولت دوازدهم، می‌نویسد:

«... در نتیجه فرآیند جهانی شدن، منابع بین‌المللی توسعه‌ای نقش اساسی در رشد و پیشرفت یک کشور پیدا کرده‌اند. از این نظر، سیاست خارجی دولت‌ها و نوع تعامل آنها با سایر کشورها می‌تواند نقش مهمی در جذب این منافع ایفا کند... توسعه کشور به تأمین شرایط مناسب بین‌المللی از طریق جهت‌گیری تعاملی و توسعه‌گرای سیاست خارجی نیز وابسته است. به عبارت دیگر، توسعه کشور منوط به ایجاد فضایی غیرمتشنج در روابط خارجی و بهره‌گیری هرچه بیشتر از امکانات جهانی، از جمله فناوری پیشرفته و امکانات مالی بین‌المللی است و سیاست خارجی مبتنی بر تعامل سازنده با جهان، آنگونه که در سند چشم‌انداز آمده، می‌تواند از طریق برقراری روابط متعادل و عاری از تشنج و حرکت به سوی اعتمادسازی، امنیت و آرامش، فضای مناسب سرمایه‌گذاری خارجی و انتقال فناوری‌های نوین را در جهت توسعه کشور فراهم کند.»

در همین راستا باید اشاره کرد، اعتدال‌گرایی و تعامل‌گرایی حاکم بر سیاست خارجی دولت‌های یازدهم و دوازدهم نشئت گرفته از اینگونه رویکرد و دیدگاهی در قبال توسعه کشور و نقش نظام بین‌الملل(سیاست و روابط خارجی) در آن بود. درواقع، تفاوت تعامل‌گرایی در اینجا با تعامل‌گرایی مدنظر استحکام‌گرایان این است که در اینجا، این تعامل‌گرایی چندان سوویه‌های ضدسلطه و ضداستکباری ندارد و در قالب آن تلاش می‌شود که تصویری عرفی از جمهوری اسلامی به جهانیان عرضه شود.

تبیین

جنگ روایت‌ها و جهاد تبیین - ۳

جهاد در برابر دشمن

امیر قلی‌زاده

کارشناس فرهنگی

می‌زنیم برای مبارزات اجتماعی و اینهاست. پس، اول اینکه در آن جد و جهد و تلاش و تحرک باشد. دوم اینکه در مقابلش دشمنی باشد.

مبارزه، در آن‌جا که دشمن نیست، معنا ندارد. پس، جهاد متقوم بر این دورکن است: یکی اینکه در آن جد و جهد باشد؛ دیگر اینکه در مقابل دشمن باشد. اگر کسی علیه دوست جد و جهد کند، این جهاد نیست؛ بلکه فتنه و اخلال است. اگر کسی در مقابل دولت حق، در مقابل صلاح و نظام حق، جد و جهد و تلاش کند، این فتنه و محاربه است؛ جهاد نیست.

حال این جد و جهدی که انجام می‌گیرد، به هر شکلی باشد چه به شکل نوشتن، گفتن، کتاب، و چه به شکل شب‌نامه، شایعه‌پراکنی، نق زدن و منفی‌بافی-همه‌اش فتنه‌گری و اغواگری، و بعضی از اشکال محاربه است. اگر همه اینها در مقابل دشمن خدا و دشمن «علی لسان الله و لسان رسوله و اولیایه علیهم‌السلام» باشد، می‌شود «جهاد فی سبیل‌الله».

پیغمبر به این گونه جهاد دعوت می‌کند. پس، تبیلی و نشستن و بیکارگی و بی‌اهتمامی، از اَمّت پیغمبر خواسته نیست. جهادِ اَنتم.»

با این نگاه یکی از ارکان جهاد تبیین دشمن‌شناسی است، یعنی باید بدانیم توپخانه تبلیغات آفتدی و پدافندی ما به کدام سمت باید باشد.

آفاق

چهره پنهان سیاست - ۴۰

نبرد روایت‌ها را جدی بگیریم

سیامک باقری

دکترای علوم سیاسی

نفوذ ادراکی و شناختی با دستکاری روایت‌های رقیب و ارائه روایت بدلی، یکی دیگر از شگردهای راهبردی است که تأثیر‌گذاری فوق‌العاده‌ای در برداشت‌ها و محاسبات جامعه هدف دارد. در ادبیات جنگ نرم از این نفوذ، به عنوان نبرد روایت‌ها یاد می‌شود. در جنگ روایت‌ها کسی موفق است که روایت خود را از اتفاقات، عملکردها و ارزش‌ها در ذهن افکار عمومی بگنجاند. به بیان متخصص مؤسسه ژند، سیاست در عصر اطلاعات از آن کسی است که داستانش پیروز شود. (نای، ۱۳۸۷: ۱۹۳) یعنی قدرت یا جریانی در عرصه فکری و ذهنی پیروز است که بتواند روایت بسازد، کنترل روایت را به دست بگیرد و روایت خود را تثبیت کند. در برنامه دستکاری ذهنی مبتنی بر روایت محور، خیلی وقت‌ها به جای تولید اولین روایت از رویدادی، به خلق ضد روایت در برابر روایت حاکم پرداخته می‌شود. در واقع ضدروایت یا پادروایت، نوعی از عملیات نفوذ است که برای شکستن روایت‌های کلیدی در یک نظام سیاسی و فرهنگی به کار برده می‌شود. روی همه رفته، قدرت نفوذ روایت‌محور به قدری است که از پیروزی‌ها شکست و از شکست‌ها پیروزی می‌سازد.

بازیگران نفوذ برای اختلال در ادراک و محاسبات جامعه هدف، از یک سو روایت خود را به سرعت و با جذابیت فوق‌العاده به افکار عمومی منتقل می‌کنند و از سوی دیگر روایت جامعه هدف را مخدوش و معیوب می‌نمایانند. هر دو جنبه نفوذ روایت‌محور علیه انقلاب اسلامی از ابتدا به کار برده شده و امروزه در اولویت نبرد شناختی علیه نظام قرار دارد. نکته مهم در این نوع دستکاری ذهنی برای تغییر نگرش و ادراک مخاطب معمولاً تنها به یک روایت یا پادروایت اکتفا نمی‌شود. در راستای روایت‌زدایی از روایت‌ها و حقایق نظام جمهوری اسلامی ایران، پادروایت‌ها مانند «انقلاب اشتباه بود و عصر پهلوی بهشت!»، «حکومت ایران، بزرگ‌ترین تهدید جهان است. ایران عامل بحران در منطقه و جهان است» و «مردم ایران بهای توسعه برنامه موشکی را می‌پردازند» و... زیاد استفاده شده و می‌شود. گاهی اوقات متناسب با شرایط جامعه پادروایت‌های متفاوت و متناقضی شکل می‌دهند. برای نمونه، در زمینه برنامه موشکی که زمانی آن را تهدید خطرناک و عامل بدبختی ایران تصویرسازی می‌کنند، آن را یک ماکت در رسانه‌ها معرفی می‌کنند یا این مضمون را بازتاب می‌دهند که کشوری که در کار پوشک مانده، چه به موشک!

نبرد روایت‌ها برای نفوذ در ادراک جامعه و تزلزل باورهای آنها نسبت به نظام و انقلاب را نباید دست کم گرفت.

سیاست نامه

سیدمحمدکاظم یزدی - ۳۱

چرا انقلاب به سر نوشت

مشروطه دچار نشد؟

فتح‌الله پربشان

دبیر گروه اندیشه

کشور عزیز ما ایران در روند تاریخ معاصر خود شاهد سه تحرک اجتماعی ملی بوده است؛ نهضت مشروطه، نهضت ملی شدن صنعت نفت و انقلاب اسلامی. این سه واقعه که رهبر معظم انقلاب از آنها به «بیداری ملی» یاد کرده‌اند، نتایج یکسانی نداشته است. مشروطه و ملی شدن صنعت نفت با وجود موفقیت در ابتدای راه، موجب تثبیت استبداد و استعمار شدند؛ اما انقلاب اسلامی در ایران به سر نوشت این دو بیداری ملی دچار نشد و راه مستقیم خود را طی کرد. مقایسه چرایی این موضوع واجد نکات آموزنده‌ای در سیاست‌ورزی و قوام اندیشه سیاسی اسلامی است.

از تمایزات اساسی در این سه حرکت ملی و البته اسلامی می‌توان به دو عامل بسیار مهم اشاره کرد: یکی رویکرد غالب در انقلاب‌ها و نهضت‌های سه‌گانه و دیگری، عامل رهبری است. از نظر نوع رویکردها این سه رویداد با هم متفاوت هستند. در انقلاب مشروطه گفتمان یا رویکرد غالب، رویکرد ضد استبدادی بود، نه ضد استعماری. این موضوع از نوع مطالبات مردم مشخص بود که خواستار تأسیس «عدالت‌خانه» بودند. مردم عدالت‌خانه را برای رفع ظلم درباریان و شاهزادگان مطالبه می‌کردند. این در حالی است که در نهضت ملی شدن صنعت نفت، رویکرد غالب رویکرد ضد استعماری بود و در واقع ملی کردن صنعت نفت به مثابه یک صنعت و به منزله جای پای قدیمی استعمار انگلستان در ایران و نیز کسب استقلال سیاسی، هدف اصلی بود و سمت و سوی ضد استبدادی در آن بسیار ضعیف بود؛ اما در انقلاب اسلامی این دو وجه در هم تنیده شده بودند.

عامل رهبری، نیز عاملی بسیار اساسی در این سه جریان بوده است. در انقلاب مشروطه مارهبان داریم؛ ولی رهبر نداریم و این رهبران با خط مشی‌ها و تلقی‌های مختلف حضور دارند که تنها در بین رهبران مذهبی به ویژه رهبران روحانی و حوزوی حداقل می‌توان دو مکتب فکری را از هم تفکیک کرد؛ مکتب نجف به رهبری مراجع ثلاث و مکتب تهران به رهبری شیخ فضل‌الله نوری و دیگران که البته با وجود حضور سید یزدی به عنوان مرجع تقلید وقت در نجف می‌توان وی را بیشتر متمایل به سیاق شیخ شهید تحلیل کرد. در نهضت ملی هم آیت‌الله کاشانی و دکتر مصدق نقش مؤثری داشتند؛ ولی هیچ یک بدون دیگری نمی‌توانستند نهضت را هدایت و رهبری کنند؛ اما در انقلاب اسلامی، رهبری سیاسی و مذهبی نهضت به طور کامل در شخص امام خمینی(ره) خلاصه شده بود. همین عامل وحدت در رهبری بسیار به موفقیت انقلاب اسلامی کمک کرد.

عامل مهم دیگر ایسن بود که در جریان انقلاب اسلامی نوعی خودآگاهی انقلابی از شخص رهبری تا مردم وجود دارد. در واقع، آنها می‌دانند قرار است چه چیزی برود و چه چیزی باید بیاید. به عبارتی تکاملی که در روند حرکت امام خمینی با پنج خصیصه ۱- ضد استبدادی؛ ۲- ضد استعماری؛ ۳- نفی کامل سلطه شرق و غرب؛ ۴- وحدت کلمه و ۵- شعار اصلی استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی دیده می‌شد، در حرکت مشروطه و انقلاب نفت نبود.

نکته گرام

حسن رحیمپور ازغندی، فعال رسانه‌ای:

هر چه دشمن از خانواده و نوجوانی امثال طالب‌زاده بگوید، شخصیت انقلابی چنین مردان بزرگی خواستنی‌تر می‌شود. از کجا به کجا؟ این همه رشد و با این سرعت، آیا جز لطف خداست؟ صد سلام بر فارغ‌التحصیل دانشگاه کلمبیا و فرزند سرتیپ ارتش پیشا انقلاب، که زندگی آمریکایی (قبله مقدس بعضی در پشت جبهه انقلاب) را رها کند و لودرچی خط مقدم جبهه و فیلمبردار روایت فتح شود. از آن سو، چه بیچاره، آنان که پس از سال‌ها نان انقلاب خوردن از این سوی خندق، به آن سو در غلغله شدند. روی‌شان سیاه.

محمد اکبرزاده، فعال رسانه‌ای: در سفر سال

۱۳۹۵ رئیس‌جمهور اندونزی به ایران، مبادلات اقتصادی ۲۰ میلیارد دلاری هدف‌گذاری شد. بعد از شش سال مبادلات‌مان با بزرگ‌ترین کشور اسلامی ۱ میلیارد دلار است! با تحرک خوب مجلس و سازمان توسعه تجارت و ارائه پیشنهادات اصولی، به نظر می‌رسد تغییر رویکرد در تعاملات خارجی جدی و واقعی است!

بهرام عین‌اللهی، وزیر بهداشت: حمایت‌های

مستمر معظم‌له از نظام بهداشت و درمان در اوج گرفتاری‌های کشور و در زمان جنگ تحمیلی وجود داشت و همچنان نیز ادامه دارد. فتح قله‌های افتخار در حوزه سلامت بی‌شک مرهون حمایت ایشان از نظام سلامت کشور است.

امیرعلی ابوالفتح، کارشناس مسائل سیاسی:

قانون اساسی ایالات متحده آمریکا را سرآمد «قوانین اساسی دموکراتیک» در جهان می‌نامند؛ با این حال، نه اصل قانون اساسی و نه هیچ یک از ۲۷ متمم قانون اساسی آمریکا به همه‌پرسی گذاشته نشد و شهروندان آمریکایی به هیچ یک از آنان رأی ندادند.

احمد امیرآبادی فراهانی، نماینده مجلس:

حضور دکتر مخبر و توضیحات وی در خصوص کارهای صورت گرفته در چند ماه کار دولت مردمی قابل تقدیر است؛ البته مخبر همانند رئیس‌کار اخلاقی کرد و فقط از آواربرداری گشت و از خرابی‌های چندسال گذشته نگفت تا اعصاب مردم مثل هشت سال گذشته داغون نشود.

سیداحسان خاندوزی، وزیر اقتصاد: وقتی

پیشنهاد طرح هوشمندسازی پاران‌ه را دادیم، دولت اجرای طرح در خصوص «نان سنتی» را به خود ما سپرد که از این هفته در برخی استان‌ها آغاز می‌شود: ۱- قیمت نان افزایش نمی‌یابد. ۲- تعدیل قیمت آرد موجب کاهش قاچاق می‌شود. ۳- به ازای فروش نان، یارانه به حساب نانوا واریز می‌شود.

سیدمصطفی موسوی‌نژاد، فعال فضای مجازی:

یکی از مواردی که درباره حذف ارز ۴۲۰۰ گفته می‌شده، این‌که تورم ایجاد می‌کنه و به مردم فشار میاره! اما هیچ وقت اینو نمی‌گن که وجود خود این ارز ترجیحی باعث چاپ پول و در نتیجه تورم می‌شده. در سال‌های گذشته چیزی حدود ۱۵۱۰ درصد تورم فقط ناشی از تداوم این ارز بوده، برای حل معضل تورم این جراحی لازمه.

علیرضا گرانسی، کاربر فضای مجازی:

می‌دونستید محمدرضا پهلوی، ۱۷ اردیبهشت ۱۳۲۹ شش سال بعد از مرگ رضاخان، با کلی التماس به اربابانش، تازه تونست اجازه برگردوندن جسد رضاخان سفاک به ایران رو بگیره؟! یعنی شاه مقتدر پهلوی سال‌ها حتی اجازه و جرت نداشت جنازه پدرش رو برگردونه.

امیر مهدی صالحی

کارشناس فناوری اطلاعات

بیت‌کوین، اتریوم و... تنها بخشی از کاربرد فناوری بلاک‌چین یا زنجیره بلوکی هستند. اگر امروزه بیش از هزاران رمزارز وجود دارد که هر یک با ادعای انجام یک پروژه، مشتریانی جذب می‌کنند و به مرور حذف می‌شوند، باید بدانیم که اصلاً کاربرد این فناوری، این سود و ضرر و خرید و فروش‌هایی که امروزه بسیاری از مردم درگیر آن شده‌اند، نیست! می‌توان گفت، بیت‌کوین و بسیاری از رمزارزها در ذات خود ارزشی ندارند. ارزش این فناوری زمانی است که بتواند راهبردی برای حل مشکلات کاربران و ساده‌سازی راهکارها داشته باشد. این پوچ‌بیت‌های توهمی، امروزه به ابزاری برای خالی کردن جیب کاربران تبدیل شده‌اند!

همه شما مال‌هایی از افرادی را که یک شبه با رمزارزها پولدار شده‌اند و خانه و ماشین و... خریده‌اند، شنیده‌اید. به امید کسب سود و تبدیل شدن به یک فرد سرمایه‌دار، اندک دارایی خود را وارد این چرخه کرده‌اید و به انتظار نشسته‌اید تا به سود برسید، اما آیا همه در این بازار سود می‌کنند؟ امروزه تعداد افرادی که به دنیای کریپتو و تجارت‌های مبتنی بر بلاک‌چین روی آورده‌اند بسیار زیاد شده است، اگر بررسی کنید شاید در اطرافیان خود از هر ۱۰ نفر، حداقل ۴ نفر در طول عمرشان برای یک بار هم که شده است سابقه خرید رمزارز را دارند، اما آیا در اطرافیان‌تان بیش از یک یا دو نفر را دیده‌اید که از خرید این ارزها، ثروتمند شده باشد؟ اگر آماری حساب کنید، ۴۰ درصد اطرافیان‌تان به یک تجارتی وارد شده‌اند که از این ۴۰ درصد، کمتر از ۱ درصد آنها شانس موفقیت در آن تجارت را دارند! در اینجا از شانس موفقیت صحبت می‌کنیم، نه موفقیت قطعی!

رمزارزها، مبتنی بر فناوری هستند و با ادعای غیرمتمرکز سازی، حذف واسطه‌ها و هزاران اسم

هم ارزش پیدا کنند، باز هم پوچ و توهمی هستند! ساختاری که نه ارزشی تولید می‌کند، نه به عنوان یک پروتکل پرداخت شناخته شده است و صرفاً بر اساس مقبول شدن ارزش پیدا کرده است و هر لحظه احتمال دارد به صفر واقعی خود برسد!

در این بازار همه سود نمی‌کنند، این اولین اصلی است که باید به یاد داشته باشید، شاید با خودتان بگویید که شما تلاش می‌کنید تا جزء افرادی باشید که سود می‌کنند، اما اصل بعدی این است که در این بازار، همه ضرر می‌کنند به جز سرمایه‌داران و کلان‌بازاران! آن‌هم نه همه سرمایه‌داران، بلکه افراد میلیاردی که در این بازار جریان‌ساز هستند. اگر کسی را هم می‌بینید که سودی در این بازار کرده است، این افراد همان خرماهای شیرین و زیبایی ابتدای جعبه هستند که برای جذب مشتری، در ویتین قرار داده می‌شوند تا این بازار همیشه کشش خود را برای چاییدن مردم داشته باشد، وگرنه آن چیزی که در انتظار شماست، همان خرماهای له شده انتهای جعبه است!

بلاک‌چین یک فناوری است که کاربردهای

و ادعای دهن‌پرکن دیگر، به بستری برای راهزنی از مردم و کاربران تبدیل شده‌اند! این ماشین کلاهبرداری جهانی، آن‌قدر هوشمندانه عمل کرده است که حتی مال‌باختگان هم بعد از دود شدن سرمایه‌شان، هنوز حس کلاهبرداری و دزدیده شدن اموالشان را ندارند! شاید چون بیت‌کوین هوشش مانند خالق آن آشکار نیست!

حرص و طمع و نبود حس دزدی و مالباختگی، سبب می‌شود که کاربران از خرید و فروش و ضرر دست برندارند، اشتیاق به پولدار شدن، ادامه به کاری که می‌دانیم اشتباه است در قمار و شرط‌بندی‌ها وجود دارد و جالب است که نوعی از خرید و فروش‌ها در این بازار که با نام خرید و فروش‌های دو طرفه و فیوچرز نامیده می‌شود، کاملاً مانند قمار بر اساس شرطی است که بر روی قیمت یک ارز بسته می‌شود! متأسفانه امروز با عوض کردن نام و ظاهر قمار، دیده می‌شود که بسیاری از افراد، حتی قشر تحصیل کرده و مذهبی، درگیر چنین بازاری شده‌اند!

این پوچ‌بیت‌های توهمی حتی اگر میلیون‌ها دلار

پوچ‌بیت‌های توهمی!

بسیار متفاوتی دارد، اما این فناوری امروزه به بستری برای چاییدن مردم تبدیل شده است، مطمئن باشید که بازنده این بازار، کاربران هستند. اگر با اطمینان از اینکه بیت‌کوین غیرقابل هک و مداخله گروهی خاص است و فکر می‌کنید همه چیز غیرمتمرکز و عادلانه در آن جریان است، باید بدانید که در صورتی که بیش از ۵۱ درصد ماینرهای این شبکه در اختیار یک گروه خاص قرار گیرد، کاملاً قابل دستکاری خواهد شد! بله، بر روی کاغذ شاید غیرممکن باشد، ولی در عمل به راحتی امکان‌پذیر است!

بیایم کمی بیشتر درباره خالق بیت‌کوین، نحوه به دست آوردن بیت‌کوین‌های جدید، شبکه‌ها، نحوه خرید و فروش و تهدیدات این رمز ارز و فناوری فکر کنیم! اگر این را که خالق آن یک فرد ناشناس است باور کرده‌اید، متأسفم که تا اینجا متن را خوانده‌اید و وقت شما را گرفته‌ام، اما اگر به ناشناس بودن آن شک دارید، همین شک خود را پرورش دهید و دربار کارکرد آن فکر کنید، اینکه پول‌شویی‌ها، جنایت‌ها و... با کمک همین ابزار انجام می‌شود و مگر می‌شود ۱۵ سال پیش فردی ناشناس به قصد رضای خدا، نتیجه سال‌ها تحقیقات و پژوهش‌های خود را به رایگان و ناشناس در اختیار عموم مردم قرار دهد تا کمکی به مردم برای ساده شدن سامانه‌های پرداختی کرده باشد؟!!

مافیاهای امروزه بیت‌کوین و دیگر رمزارزها که به آنها نهنگ‌ها می‌گویند، البته نه نهنگ هر رمزارزی، رمزارزهای سالارده را منظورمان است، همان دست‌اندرکاران ایجاد و ساخت بیت‌کوین هستند! به درستی می‌گویند که در بیت‌کوین باید صبور باشی تا به سود برسی، زیرا از سال ۲۰۰۹ که این چرخه ایجاد شده است، ۱۰ سال زمان برده تا توجه عموم مردم به آن جلب شود و برای سازندگان آن به سوددهی برسد! این بار که قصد خرید بیت‌کوین را داشتید، فقط به این اصل توجه کنید که در این بازار، شما سود نخواهید کرد!

رسانه

مراقب تردیدهای‌تان باشید

در ادامه ویژگی‌های جنگ نرم، برخی دیگر از آنها را برمی‌شماریم. جنگ نرم چند وجهی است. پر دامنه بودن و برخورداری از وجوه گوناگون از ویژگی‌های جنگ نرم است. در این جنگ از تمامی علوم، فنون، شیوه‌ها و روش‌های شناخته شده و ارزش‌های موجود استفاده می‌شود. جنگ نرم تضادآفرین است. جنگ نرم از محیط‌های آسیب‌دار در جامعه شروع می‌شود و با ایجاد گسل‌های متعدد در بخش‌های گوناگون جامعه اعضای یک جامعه را در برابر همه قرار می‌دهد، بنابراین تخریب و وحدت ملی یکی از پیامدها و ویژگی‌های جنگ نرم است. جنگ نرم مسئله نوینی نبوده و از سبقه تاریخی برخوردار است، به این صورت که در ابتدا چهره ساده‌ای داشته؛ یعنی به صورت شایعه‌پراکنی، دروغ و اهانت بوده است؛ اما با گذشت زمان و تحولات و

پیمچیدگی‌های روزافزون اجتماعی، این رویکرد نیز پیشرفت کرده و از پیچیدگی، ظرافت و تأثیرگذاری بیشتری برخوردار شده است. جنگ نرم تردیدآفرین است. ایجاد تردید و بدبینی نسبت به بسیاری از مسائل یک اصل و قاعده است. حرکت در این جنگ با خلق تردید و ایجاد ناامیدی شروع می‌شود و به مرور بر دامنه این تردیدها افزوده شده تا در نهایت به ایجاد تغییرات اساسی در ارزش‌ها و باورها دست یابند. در این نوع جنگ، از پیشرفته‌ترین روش‌های روز استفاده می‌شود. فضای مجازی و سایبری، محیط اصلی جنگ نرم در وضعیت کنونی به حساب می‌آید. این فضا، امکان اغواگری بسا ایجاد جاذبه‌های گوناگون و خلق بستری لازم برای سوار شدن به امواج احساسات را به خوبی فراهم می‌کند.

سایبر

تلفن همراه قدیمی امن نیست؟

دورزدن موانع امنیتی اپلیکیشن‌ها کشف می‌کنند. متخصصان امنیت سایبری برای مقابله با این موضوع دائماً تلاش می‌کنند باگ‌های هر اپلیکیشن را قبل از کشف هکرها برطرف کنند. این به معنای آن است که در صورت وجود به‌روزرسانی، همیشه باید دستگاه‌تان را به‌روزرسانی کنید. اگر به هر دلیلی نمی‌خواهید به‌روز نگه‌داشتن نرم‌افزارهای گوشی، داندلود برنامه‌ها از منابع معتبر و استفاده از قابلیت‌های موجود در گوشی‌ها برای استفاده روزانه، همچنان می‌توانید با اطمینان از داده‌های‌تان محافظت کنید. بنابراین اگر تلفن همراه قدیمی‌ای در اختیار دارید که از آخرین به‌روزرسانی آن بیش از دو سال می‌گذرد، در نکه داشتن اطلاعات شخص و رمزها و داده‌های خود در آن حساسیت به خرج دهید و بیش از دیگران از داشته‌های‌شان مراقبت کنید.

حتماً تجربه قدیمی شدن تلفن همراه خود داشته‌اید و مشاهده کرده‌اید که بعد از مدتی دیگر به‌روزرسانی‌ای برای وسیله شما منتشر نمی‌شود. به روز نشدن سیستم عامل تلفن همراه ممکن است دستگاه شما را در معرض خط قرار دهد، اما چگونه؟ کارشناسان امنیتی معمولاً توصیه می‌کنند نتها از گوشی‌های هوشمند، بلکه از هر دستگاه هوشمند نرم‌افزار فاقد پشتیبانی استفاده نکنید. آنان معتقدند، انجام این کار ممکن است پیامدهای امنیتی جبران‌ناپذیری برای‌تان به‌همراه داشته باشد. دلیل اصلی توصیه کارشناسان برای به‌روز نگه‌داشتن گوشی‌ها این است که استفاده از گوشی‌های قدیمی، امنیت داده‌های شما را در برابر حمله هکرها به‌خط می‌اندازد. در دنیای واقعی، هیچ نرم‌افزاری بی‌عیب‌ونقص نیست و احتمال حمله هکرها نیز به هر دلیلی همیشه وجود دارد و مجرمان سایبری نیز هر روز راه‌های جدیدی برای

پژواک

خدا حافظ رمز عبور!

در آینده به رمز عبورها نیازی ندارید

شرکت‌های بزرگ فناوری، نظیر اپل، گوگل و مایکروسافت اعلام کرده‌اند به‌زودی استاندارد جدیدی در راه است که کاربران را از وارد کردن رمز عبور برای ورود به حساب‌های کاربری بی‌نیاز می‌کند.

ایمن یعنی ورود بدون رمز عبور قرار است به استانداردی برای تمام دستگاه‌ها تبدیل شود.

با این روش جدید، کاربر برای اینکه با حساب کاربری خود وارد یک وبگاه شود، به گوشی هوشمندش نیاز خواهد داشت تا با تشخیص چهره یا شناسایی اثر انگشت بتواند این کار را انجام دهد.

نرم افزار

ترنج

موتور جست‌وجوی اینستاگرام

«ترنج» موتور جست‌وجوی محصولات اینستاگرام است که از سال ۱۴۰۰ فعالیت خود را آغاز کرده است. موتور جست‌وجوی هوشمند ترنج با استخراج محصولات از فروشگاه‌های معتبر در سطح اینستاگرام امکان جست‌وجوی آسان را در بین هزاران محصول اینستاگرام فراهم می‌کند. کافی است اسم محصول

مورد نظر را در ترنج جست‌وجو کنید تا ترنج از بین هزاران محصول، کالای مورد نظر شما را پیدا کند. مشاهده قیمت هر کالا در صفحه جست‌وجو، امکان جست‌وجو با دسته‌بندی محصولات، مشاهده بیشترین جست‌وجوی کاربران و... از ویژگی‌های این برنامه است.

دانش بنیان

گیاهی بدون ضرر!

تولید رنگ‌های طبیعی در کشور

شرکت «پژوهان طب» اقدام به تولید رنگ‌های گیاهی خوراکی کرده است که جایگزین مناسبی برای رنگ‌های شیمیایی وارداتی است. این شرکت، برای تولید رنگ قرمز خوراکی چغندر پخته را خالص کرده و به صورت پودر مورد استفاده قرار می‌دهد. همچنین برای تولید رنگ سبز گیاهی نیز از اسفناج استفاده

می‌شود. این رنگ، فرموله شده و به‌صورت محلول در آب جداسازی می‌شود. از دیگر محصولات این شرکت می‌توان به پودر زعفران آنالوگ اشاره کرد که به جای زعفران استفاده می‌شود.

خوشنمایی رسانه ملی

نگاهی به مجموعه‌های تلویزیونی رسانه ملی در ماه مبارک رمضان

نسیم اسپور

دبیر گروه فرهنگ

ماه رمضان امسال نیز مانند سال‌های گذشته سریال‌های مناسبی از شبکه‌های سیما پخش شد، اما برخلاف سال‌های قبل برخی از آنها با تمام شدن ماه مبارک به پایان نرسید و همچنان پس از ماه رمضان ادامه پیدا کرد. سریال‌های مناسبی که برخی با حال و هوای ماه رمضان تناسب بیشتری داشت و برخی کمتر، مانند سریال «از سرنوشت» که تناسب کمتری با ایام رضانی داشت و همچنان از شبکه دوم سیما در حال پخش است یا سریال «خوشنام»، که می‌توان گفت هر چند کم‌دلی و طنز بود؛ اما به دلیل سوز اصلی فیلم و محتوایش تناسب بیشتری با ایام ماه مبارک داشت.

خودمانی با مخاطب

خوشنام را می‌توان یکی از سریال‌های موفق طنز سال‌های اخیر سیما دانست. سریالی که از بازیگران نه به اصطلاح سلبریتی، بلکه بازیگرانی کاربلد و شناخته شده و هنرمند بهره گرفته بود و با مخاطب راحت و خودمانی بود و همین را می‌توان یکی از اصلی‌ترین دلایل نقاط قوت خوشنام دانست. خوشنامی که توانست با خلق لحظه‌های شاد، اما بی‌تکلف و غیرتصنعی، در میان بینندگان مورد توجه و رضایت قرار بگیرد؛ به گونه‌ای که اگر بتوان داستان جذابی برای فصل دوم آن نوشت، قطعاً مورد استقبال مخاطبان قرار خواهد گرفت. داستان یک خطی جذاب، اولین نقطه قوت سریال است. فردی که در گذشته خطاهای زیادی داشته، توبه کرده و حالا دنبال حلالیت گرفتن از تک‌تک افرادی است که به آنها ظلم کرده است. حالا هر یک از این افراد برای خودشان داستانی حاشیه‌ای و جذابی دارند که نه تنها داستان یک خطی را به حاشیه نمی‌برد؛ بلکه

به بار طنز و کم‌دلی داستان کمک می‌کند.

هر چند برخی نقدها بر سریال نیز وارد است؛ مانند فریادهای زیادی که بین شخصیت اصلی، یعنی شهرام و دوستانش رد و بدل می‌شود؛ اما نمی‌توان از انصاف گذشت که خوشنام خوش درخشید و شش‌های ماه رمضان و حتی پس از آن را برای مخاطبان خود شیرین و به یادماندنی کرد. سریالی که لحظات بسیار شاد، اما در عین حال پندآموز را برای بینندگان به جا گذاشت.

افت و خیزهای «نچلا ۲»

سریال دیگری که بسیار مورد توجه مخاطبان روزه‌دار قرار گرفت، سریال «نچلا ۲» بود. فصل اول این داستان جذاب بود؛ اما بدون شک فصل دومش به جز برخی قسمت‌ها جذاب‌تر از فصل اول نیز بود. داستانی در ژانر عاشقانه که هر چند، در قسمت‌های ابتدایی تصاویر مربوط به زندان عبد و عطا چندان خوشایند مخاطبان نبود؛ اما رفته‌رفته و با ورود عبد و عطا به آبادان جان گرفت و تا اواسط فیلم که به عبد تهمت جاسوسی زدند نیز به اوج خود رسید. پس از این اوج با بازگشت عبد به عراق برای نجات عباس

و ورود داستان به شروع جنگ چه از لحاظ داستانی و چه از لحاظ کارگردانی، نچلا افت زیادی داشت. صحنه‌های تکراری و بی‌در پی بمباران که دقیقاً با تفاوت‌هایی در لوکیشن دائم تکرار می‌شود، مخاطب را خسته می‌کند. به گونه‌ای که حتی در فیلم‌های دفاع مقدسی نیز تا این حد چنین صحنه‌هایی حتی در میدان جنگ نیز تکرار نمی‌شد، اما دوباره پس از گذشت چند قسمت سریال جانی دوباره گرفت و توانست هم لحظه‌های سخت و حضور ستون پنجم در زمان دفاع مقدس را به خوبی و شاید برای اولین بار در یک مجموعه تلویزیونی به تصویر بکشد و هم در پیشبرد داستان عاشقانه به کمک نویسنده بیاید.

ابداع خوب «مسافران شهر»

اما سریال رضانی شبکه پنجم سیما، سریال «مسافران شهر» که سریالی اپیزودی بود و تنوع داستان و تنوع بازیگران مطرح و خوب کشورمان در آن به چشم می‌خورد. این سریال با رویکردی خانوادگی و اجتماعی از شبکه پنجم سیما بر روی آنتن رفت. توجه به موضوعاتی، مانند نذر، گذری بر زندگی رزمندگان دفاع مقدس و حتی طنز بودن قسمتی از آن، از جمله نقاط قوت سریال به شمار می‌آید، اما زمان پخش سریال نقطه ضعف آن بوده است. در هر حال، این سریال و در کل رویکرد شبکه پنجم سیما در جدی گرفتن سریال‌سازی را می‌توان به فال نیک گرفت و انتظار داشت که به زودی این شبکه به روزهای اوج خود بازگردد.

مقایسه نیست. حالا اگر قرار باشد، اولاً در ضوابط و مقررات نشر کتاب کوتاهی شود و هر محتوای مخربی تنها به دلیل یدک کشیدن عنوان «کتاب» به خورد جامعه داده شود و ثانیاً، فضای مجازی-اعم از پایگاه‌ها، کانال‌ها و اپلیکیشن‌ها به کمک باز نشر این محصولات مخرب بیایند، طبیعی است که آسیب‌های میان‌مدت و بلندمدت آن دامن‌گیر جامعه خواهد شد. نگاهی گذرا به وضعیت کنونی برخی از این کانال‌ها که با عنوان «معرفی کتاب» یا عناوین مشابه فعالیت می‌کنند، نشان می‌دهد در لابه‌لای کتاب‌های معرفی شده از سوی آنها، آثار ترجمه‌ای با محتوای نامناسب یا کتاب‌های کپی شده هم کم

برداشت

کتاب‌سوزی

نگاهی به پیامدهای انتشار غیر قانونی کتاب‌ها در فضای مجازی

نیستند و این، یعنی خطر جدی و فزاینده در حوزه فکر و فرهنگ، در چنین وضعیتی، حداقل وظیفه نهادهای مسئول در این حوزه، صیانت مسئولانه از فکر و فرهنگ جامعه است؛ به طور مشخص و درباره پدیده پایگاه‌ها و کانال‌های پیام‌رسان، وظیفه اصلی به عهده مرکز ملی فضای مجازی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است که در یک کار هماهنگ و مشترک و البته با رعایت ملاحظات و ظرافت‌های این عرصه، در عین حال که فضا را برای به خدمت گرفتن فضای مجازی در حوزه کتاب هموارتر می‌کنند، از فعالیت این پایگاه‌ها و کانال‌های مخرب کتاب هم جلوگیری کنند.

می‌داند که به عنوان نهاد صنفی برای جلوگیری از این اقدام نکاتی را جهت تأکید اعضای صنف یادآور شود... و در ادامه هم به فعالان این حوزه تأکید کرده است، در صورت مشاهده هرگونه فروش غیر مجاز کتاب‌های خود در این پایگاه‌ها و کانال‌ها، موضوع را برای پیگیری‌های بعدی به این اتحادیه اعلام کنند. آنچه اتحادیه ناشران به آن اشاره کرده و پیگیر شکایت شده است، چیزی نیست که بتوان به سادگی از کنارش گذشت؛ کتاب، یکی از عمیق‌ترین و مهم‌ترین ابزارهای فکری و فرهنگی و بسترهای انتقال پیام در جامعه است که ارزش مبنایی آن با هیچ یک از ابزارها و بسترهای فرهنگی دیگر قابل

حسین مهریزی

خبرنگار فرهنگی

هفته گذشته بود که خبر شکایت اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران از اقدام غیرقانونی برخی کانال‌های تلگرامی و پایگاه‌های فروش کتاب رسانه‌ای شد. این اتحادیه صنفی در اطلاعیه‌اش آورده است: «با عنایت به افزایش بی‌رویه فروش کتاب در فضای مجازی و در پی آن، تکثیر و توزیع غیرقانونی کتاب‌های فیک توسط افراد سودجو، اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران با هدف صیانت از حقوق اهالی فرهنگ، بر خود لازم

رسانه ملی

آزادی مشروط

بازگشت ده نمکی با سریال

سریال «آزادی مشروط» به کارگردانی «مسعود ده‌نمکی» در کرج کلید خورد. در این سریال طنز بازیگرانی همچون مهران رجیبی، پرویز فلاحی‌پور، محمود مقامی، عباس محبی، سیدمهراد ضیایی، رامین راستاد، علیرضا استادی، افشین سنگ‌چاپ، پوران‌دخت مهیمن، شهاب عباسی، هلیا امامی و کاوه سماک‌باشی حضور دارند. این سریال ۳۰ قسمتی با محوریت طنز درباره فعالیت گروه‌های جهادی، کادر درمان و پرستاران در ایام کروناست که در مرکز سیمافیلیم ساخته می‌شود. نگارش فیلمنامه این سریال از سوی کریم خودسیانی و شهاب عباسی بر اساس طرحی از مسعود ده‌نمکی انجام شده است.

موسیقی

موقعیت مهدی

انتشار موزیک ویدئو

با ادامه اکران فیلم سینمایی «موقعیت مهدی» و میزبانی حدود نیم میلیون این فیلم از مخاطبان در سینماها، از موزیک ویدئو اختصاصی آن رونمایی شد. ساخت موسیقی این نمانگ برعهده «مسعود سخاوت‌دوست» بوده و شعر آن را «نادر الهی» و «بهزاد گرنامه‌ی» به زبان ترکی سروده‌اند که با آوای «مجید عصری» بر روی سکناس‌های منتخب این فیلم قرار گرفته است. فیلم سینمایی «موقعیت مهدی» تاکنون با جذب بیش از ۳۶۰ هزار مخاطب در سینما و ۱۰۰ هزار مخاطب در اکران‌های سیار، توانسته از مرز فروش ۱۲ میلیارد تومان عبور کند.

کتاب

روایت فتح

حضور با ۳۰۰ عنوان کتاب

انتشارات «روایت فتح» با ۳۰۰ عنوان کتاب در نمایشگاه کتاب حضور پیدا کرده است. «فرزانه مردی» جانشین انتشارات روایت فتح ضمن اعلام خبر حضور فعال این انتشارات با ۳۰۰ عنوان کتاب و برپایی هم‌روزه جشن امضا در غرفه روایت‌فتح، از چاپ پنج عنوان کتاب در ایام برپایی نمایشگاه خبر داد. او با اشاره به برپا نشدن فیزیکی این نمایشگاه در دو سال گذشته و برپایی هم‌زمان نمایشگاه مجازی گفت: «امسال انتشارات روایت فتح هم به صورت مجازی و هم حضوری به مشتاقان کتاب خدمت‌رسانی می‌کند و در هر دو نمایشگاه حضور خواهیم داشت.»

فرهنگ ۱۳

شماره ۱۰۴۶ | دوشنبه ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۱

یادداشت

فرصت نو

شاهرخ صالحی

روزنامه‌نگار

هنر متعالی راهی برای تعالی بشر و انتقال آموزه‌های اصیل به مخاطبان است و در این راه، هنرهای نمایشی و تئاتر از جمله آثاری است که می‌تواند بسیار اثرگذار باشد. حالا، در دهه پنجم انقلاب اسلامی، استفاده از فضای مساجد و بچه‌های مسجدی برای اجرای تئاتر و نمایش‌های صحنه‌ای و استفاده از این هنر در انتقال مفاهیم اصیل و معنوی، به حرکتی تبدیل شده تا در این راستا، نخستین رویداد آموزشی تئاتر بچه‌های مسجد با شعار «تئاتر برای همه» برگزار شود.

در طول سال‌های گذشته، هنرهای نمایشی به خصوص تئاتر به دلیل وضعیت اقتصادی حاکم بر جامعه، و به ویژه شیوع کرونا، با نزول شدیدی روبه‌رو شده است، به گونه‌ای که بسیاری از نمایش‌های صحنه‌ای یا تعطیل شدند یا مجالی برای اجرا پیدا نکردند. فعالان حوزه تئاتر هم روز به روز نحیف‌تر شدند. محدود اجراهایی هم که در این مدت به صحنه رسیدند، با استفاده از سوپر استارهای سینمایی بیشتر به دنبال گیشه بودند و خبری از اجراهای معنادر اثرگذار در آنها نبود. در نخستین رویداد آموزشی تئاتر بچه‌های مسجد قرار است این هنر با محتوای دینی و فرهنگی و در ژانرهای متنوع به سراسر کشور و حتی دورترین نقاط و استان‌های کشور تعمیم داده شود. نکته جالب توجه در این رویداد این است که تعداد مساجد در کشور بسیار زیاد است و این در حالی است که تعداد سالن‌های نمایش بسیار محدود است و با ظرفیتی که مساجد دارند، در هر مسجد امکان ساخت یک سن ساده برای اجرای صحنه به راحتی وجود دارد. از سوی دیگر، تئاتر دینی، ظرفیت‌های گسترده‌ای به لحاظ بن‌مایه‌های مذهبی و تاریخی در کشور ما دارد؛ محتوایی مانند تاریخ انبیای الهی، معجزات عترت، داستان‌های زیبایی از زندگانی ائمه و بسیاری از موضوعات دیگر گوشه‌ای از محتوای معرفی و اخلاقی ما به شمار می‌آیند. این بن‌مایه‌ها می‌تواند زمینه نمایشنامه‌های اثرگذار باشد که در مساجد کشور به صحنه اجرا درآمده و از این رهگذر، استعدادهای جدید نویسندگی و بازیگری نیز کشف و به عرصه هنر متعدد و متعالی کشور معرفی خواهد شد.

افزون بر اینها، اجرای تئاتر در مساجد فرصت خوبی برای آشنایی جوانان با مساجد است؛ در سال‌های گذشته، بسیاری از مساجد از رونق افتاده و به دلیل جدایی نداشتن، جوانان بسیاری از مساجد روی گردان شده‌اند. در چنین وضعیتی، فرصت اجرای آثار فرهنگی و هنری و مذهبی، هم جوانان را به مساجد می‌کشاند و هم فرصت استعدادیابی از جوانان علاقه‌مند را فراهم می‌کند.

البته نباید از نظر دور داشت که ورود جوانان مذهبی و انقلابی به عرصه‌های هنری، چون تئاتر می‌تواند در پالایش برخی کجروی‌ها یا رفتارهای ضدفرهنگی که در سال‌های اخیر در برخی جریان‌های هنری ریشه دوانده است نیز مؤثر باشد و کمک کند تا با ورود این جوانان مؤمن و معتقد، شرایط جدیدی نیز در فضای فرهنگی و هنری کشور حاکم شود. چه اینکه، ورود این تفکر، در قالب جشنواره‌هایی مانند فیلم‌عمار در سال‌های گذشته، توانست فضای جدیدی را در حوزه سینما و مستندسازی کشور ایجاد کند.

قبیله عشق

حاصل آموخته‌ها

عاشق شهادت بود و انتظار آن را می‌کشید، برای همین در مورد اتفاق‌ها و مشکلات پیش رو و روزهای بعد از شهادتش و حتی مسئله مدرسه بچه‌ها، به توافق رسیده بودیم و در این‌باره حتی برای آمادگی فرزندانمان با آنها صحبت می‌کردیم. تا اینکه با شنیدن خبر شهادتش لیخندی که هنگام رسیدن عزیزان به حاصل می‌شود، بر لبانم جاری شد؛ اما با وجود سختی‌های بسیار و ناراحتی‌ای که داشتم، لحظه‌به‌لحظه زندگی‌ام را با حضرت زینب(س) و مصیبت‌های ایشان مقایسه می‌کردم و از این گفته همسرم که پس از من خاطر من از خانواده‌ام جمع است، خوشحال بودم. با تداعی حال و هوای حضرت امام حسین(ع) در لحظات آخر حیات مبارکش که هنوز چشم و نظرشان به خیمه‌ها بود، غم و مصیبت خود را فراموش می‌کردم. همیشه با وضو بود. مادرش که از سادات حسینی است، همیشه می‌گفت: محمد مهدی آن قدر خوب است که آخر شهید می‌شود. دوره‌های فشرده آموزش نظامی را بدون اطلاع خانواده گذراند و با وجود شرایط مساعد کاری، تدریس و تحقیق را رها کرد تا به قبول خودش به «حاصل آموخته‌هایش» برسد. روز اعزام نزدیک بود و هر لحظه نشاط و نورانیت، سیمای آرام محمد مهدی را دلنشین‌تر می‌کرد. او علت رفتن را به مادرش گفته بود: «منی توانم در کنار همسر و فرزندانم باشم، در حالی که در مقابل چشم کودکان سوریه و عراق، والدین‌شان سر بریده می‌شوند؛ آموخته‌های من از اسلام و تحصیل دروس حوزوی چنین اجازه‌ای به من نمی‌دهد.»

به نقل از همسر شهید حجت‌الاسلام محمد مهدی مالمیری، شهید حجت‌الاسلام محمد مهدی مالمیری، ۲۶ خرداد ۱۳۶۴ در شهر قم در خانواده‌ای روحانی و ولایتی چشم به جهان گشود. در ابتدای نوجوانی در مدرسه علمیه فاطمی دروس حوزوی خود را شروع کرد و یکی از استادان حوزه شد. سرانجام در شامگاه ۳۱ فروردین ۱۳۹۴، مصادف با اول ماه رجب میلاد امام محمد باقر(ع) همراه با دیگر مجاهدان تیپ فاطمیون با شعار «کلنا عباسک یا زینب» در منطقه بصری التحریر استان درعای سوریه به آرزوی دیرینه‌اش رسید و جامه فاخر شهادت را بر تن کرد.

خبر

برای جمهوری اسلامی شیعه و سنی تفاوتی ندارد

جانشین نماینده ولی فقیه در سپاه گفت: «برای جمهوری اسلامی شیعه و سنی هیچ تفاوتی ندارد و همانطور که به برادران اهل تشیع حزب‌الله لبنان کمک می‌کند، به اهل سنت غزه نیز یاری می‌رساند.»

حجت‌الاسلام والمسلمین حسین طیبی فر در کنگره شهدای روحانی استان کردستان در سنندج، پس از بیان این مطلب اظهار داشت: «انقلاب اسلامی ایران مقاومت در برابر پرزورترین مستکبران دنیا را به ملت‌های آزادی‌خواه دنیا القا کرد و اکنون در فلسطین، لبنان، یمن، سوریه و عراق شاهد این مقاومت هستیم.» وی خاطر نشان کرد: «دشمنان با اصل اسلام مشکل دارند و می‌خواهند که آموزه‌های اسلامی در هیچ جای دنیا نمود نداشته باشد.»

سر لشکر سیدیحیی صفوی در گفت‌وگوی اختصاصی با صبح صادق

روحانیون عامل تقویت معرفت و معنویت فرماندهان و رزمندگان بودند

سردار سرلشکر سیدیحیی صفوی را عمدتاً یکی از فرماندهان اسبق سپاه می‌شناسیم. سوابقی چون یکی از ده‌ها مؤسس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، یکی از فرماندهان ارشد دفاع مقدس، اولین فرمانده نیروی زمینی سپاه و چندین مسئولیت و تخصص دیگر. اما این چهره افزون بر سوابق نظامی پس از انقلاب، سابقه طولانی مبارزاتی داشته و ارتباط تنگاتنگ این مبارزات با علما مسیر این جهاد را در صراط حق حفظ کرده است. به بهانه برگزاری اولین کنگره ملی شهدای روحانی کشور فرصت را مغتنم شمردیم و دقایقی با سردار صفوی در خصوص نقش روحانیت و شهدای روحانی در انقلاب اسلامی و دفاع مقدس و تأثیراتی که خود ایشان از روحانیون و شهدای روحانی قبل و بعد از انقلاب گرفته‌اند، به گفت‌وگو نشستیم.

علیرضا جلالیان

دبیر گروه سپاه

در ابتدا لطف کنید از تأثیرگذاری روحانیون به ویژه روحانیون شهید در مسیر زندگی خود بفرمایید.

من خدمت بسیاری از عزیزان روحانی بوده‌ام، بسیاری از آنها امروز در زمره همین شهدای روحانی هستند که این کنگره به پاسداشت مقام آن بزرگمردان برگزار می‌شود. این بنده حقیر، بودن در مسیر انقلاب را مدیون همین عزیزان هستم و اسلام ناب محمدی را که امام خمینی(ره) سردمدار آن بودند، از ساحت همین عزیزان روحانی دارم. از سال ۱۳۵۰ که وارد دانشگاه تبریز شدم، هر اقدامی را با آیت‌الله قاضی قبل از اجرا در میان می‌گذاشتم که آیا آن اقدام از نظر شرعی درست است یا نیست؟ شخصیت این بزرگوار ما را در آن سال‌ها تحت تأثیر قرار می‌داد. در همان سال هر موقع باز می‌گشتم تهران، خدمت آیت‌الله بهشتی تماس می‌گرفت و قرار ملاقات با ایشان می‌گذاشتم.

یک بار خدمت ایشان رسیدیم تا درباره برخی اقدامات در مسیر مبارزه، سؤال‌های بپرسم و از ایشان کسب مصلحت کنم که ایشان فرمودند هر اقدامی که می‌خواهید انجام دهید، باید با نظر آیت‌الله خمینی(ره) باشد. من گفتم دسترس‌ی به ایشان نداریم و آیت‌الله شهید بهشتی واسطه ما با امام در این مسئله شدند.

در طول انقلاب تا جنگ کردستان که باید قوه قضائیه را در کردستان مستقر می‌کردیم، چندین بار خدمت ایشان رسیدیم. در سال ۱۳۵۴ هم وقتی خدمت سربازی اعزام شدم، به عنوان افسر وظیفه در شیراز تحت تأثیر دو عالم بزرگوار قرار گرفتم. یکی آیت‌الله شهید سیداسدالله مدنی که در ممسنی استان فارس تبعید بودند که من با مرحوم دکتر احمد فضایی هر پنج‌شنبه خدمت ایشان می‌رسیدم. خانه ایشان در کنار یک مسجد بود و شب منزل‌شان می‌ماندم و ایشان خودشان سفره پهن می‌کردند. ما مقلد امام بودیم، اما امام(ره) را ندیده بودیم، ایشان آنقدر از حضرت اسام و محبت و معرفت ایشان برای ما سخن می‌گفت که ما را بیشتر شیفته امام خمینی(ره) می‌کرد.

آن زمان سینه ایشان زخمی بود و سرفه‌های خونی داشتند؛ اما وقتی گفتم با ما بیایید شیراز برای درمان، گفتند که من تبعیدم و هر صبح باید بروم پاسگاه امضا بدهم و اعلام حضور کنم. خدا می‌داند چشم‌های پر فروغ و کلام نورانی ایشان محبت ویژه‌ای از امام(ره) در دل ما ایجاد کرد. عالم دیگری که در شهر شیراز همواره خدمت‌شان می‌رسیدیم و خیلی از محضر ایشان فیض می‌بردیم، آیت‌الله دستغیب بودند. ایشان هشتاد سال داشتند، اما از روحیه جوان و معنوی برخوردار بودند. چندین جلسه هم خدمت علامه شهید مرتضی مطهری رسیدیم. ایشان پنج‌شنبه‌ها می‌آمد قم و ما پای درس علامه مطهری می‌رفتم. این ملاقات‌ها بین سال‌های ۱۳۵۶ تا ۱۳۵۷ که سربازی ما تمام شده بود، انجام شد. یک بار کتاب «کیش شخصیت» بنی‌صدر را بردم خدمت آیت‌الله مطهری و پرسیدم این چطور کتابی است، ایشان گفت این مزخرف است، خیلی صریح گفتند مزخرف است، خودشان مطالعه کرده بودند. سال ۱۳۵۶ این حرف را زدند.

سردار، بخشی از مطالبی را که فرمودید مربوط به سال‌های پیش از انقلاب و ارتباط شما با علما و نقش آفرینی علما در افکار و اندیشه‌ها و اعتقادات شما بود. می‌خواهم در خصوص این ارتباطات بعد از پیروزی انقلاب و دفاع مقدس هم بفرمایید که شما یک فرمانده نظامی هم شدید.

در دفاع مقدس چند نفر از علمای بزرگوار روی من تأثیرگذار بودند که آیت‌الله شهید شیخ فضل‌الله محلاتی در رأس این عزیزان بود. دو سه ماه پس از شروع جنگ فرمانده عملیات جنوب شدم، شهید

نیش می‌زدند و به خاطر این پشه‌ها روی پوست خودمان گازوئیل می‌زدیم. آقای ردانی پور در اینجا هم روحانی بود، هم رزمنده، عامه به سر با لباس نظامی روی رزمنده‌ها و فرماندهان کار می‌کرد. حضورش در لشکر خیلی مؤثر بود، شجاعت، اخلاق و معنویت را به لشکر تزریق می‌کرد. در کربلای ۴ فقط از یک استان ما ۲۷ تا طلبه حضور داشتند، از اینها بیش از ۲۰ نفر شهید شدند، چرا؟ چون غصاها بودند؛ یعنی صرف حضور روحانیت در جبهه‌ها مأموریت تبلیغ نبود، طلبه‌ها هم رزمنده بودند، مانند سایر رزمندگان و در کنار این مأموریت تبلیغ را هم انجام می‌دادند.

از نقش امام خمینی(ره) و رهبر معظم انقلاب به منزله دو روحانی و مرجع و اسام در انقلاب و دفاع مقدس هم بفرمایید.

در پیروزی انقلاب اسلامی در رأس همه حضرت امام(ره) در مقام یک رهبر شجاع و معنوی و یک مرجع جهان اسلام فرمانده کل قوا ما را نه در مقابل صدامیان، بلکه در مقام همه قدرت‌های نظامی آن دوران در بلوک شرق و غرب پیروز کرد که این در تاریخ بی‌نظیر است.

روز اول جنگ به خاطر دارم که خیلی‌ها ترسیده بودند؛ اما امام(ره) در پیامی گفتند، دیوانه‌ای آمده و سنگی انداخته، حالا باید تنبیه شود. به این ترتیب، همه آن واهمه‌ها را تمام کردند و به همه آرامش دادند.

امام(ره) قدری بودند که دو میلیون بسیجی داوطلب را برای دفاع به صحنه آوردند؛ در شرایطی که ما با همه جهان درگیر جنگ بودیم و امکانات و تجهیزات کافی وجود نداشت.

در مورد رهبر معظم انقلاب(مدظله‌العالی) هم دو نکته عرض کنم: اول اینکه ایشان از پیگیرترین مسئولان ابتدای انقلاب در بحث جنگ بودند و خیلی جاها با وجود ایشان ما توانستیم با وجود کارهای بنی‌صدر، برنامه‌های سپاه را در سال اول جنگ پیش ببریم که مصادیق فراوان است. نکته دوم هم اینکه دو فرزند ایشان در زمان دفاع مقدس سن و سال حضور در جنگ را داشتند و هر دو هم در دفاع مقدس حضور یافتند. هر دو طلبه بودند، اما مانند یک رزمنده حضور داشتند. آقا مصطفی و آقا مجتبی را خود من بارها در خطوط مقدم عملیات‌ها دیدم. حتی یک بار هم با عصبانیت می‌خواستیم با آقا مصطفی برخورد کنیم؛ چون نزدیک بود شهید یا اسیر شوند و این برای کشور خیلی خوب نبود که فرزند ارشد رئیس‌جمهور کشور شهید یا اسیر شود.

گفتم چرا با زبان روزه به این شکل اینجا آمدید؟ گفتند که دیدم یک ماشین را معطل خودم نکنم و بیایم کنار جاده سوار ماشین‌های سر راه شوم و بروم. در زمان جنگ هر روز صبح دوشنبه بعد از نماز در خدمت این شهید بزرگوار بودم و پای جلسه تفسیر قرآن ایشان می‌نشستم. واقعا ایشان دریایی از علم بود، این را در رابطه با یک جوانی می‌گویم که موقع شهادت ۳۲ سال بیشتر نداشت. به اندازه یک عالم مسن پر بار بود و خودش هم مذهب و سرشار از معنویت و این معنویت را به جبهه‌ها تزریق می‌کرد.

بعد از والفجر مقدماتی دچار بیماری تب مالت شدم. جوری شد که نشسته هم توان نماز خواندن نداشتم و تمام پاها، کمر و استخوان‌هایم درد می‌کرد. در ارتفاعات برغزه قرارگاهی داشتیم و شهید میثمی رفت دزفول برای من لیمو شیرین دزفولی گرفت و آورد بالای سر من. دو تا لیوان آب لیمو شیرین را گرفت و داد به من خوردم و از من مراقبت کرد و بالای سر من قرآن می‌خواند، من به او گفتم بایسد برابم الرحمن بخوانی، اینقدر حال بد بود. جالب اینکه تب مالت تقریباً دو هفته طول می‌کشید خوب شود، اما به واسطه مراقبت‌ها و قدرت روحانی ایشان من شش هفت روزه سرپا شدم. ایشان در کربلای ۵ شهید شد. قبل از این عملیات ایشان با شهید کلاه‌دوزان که فرمانده سپاه منطقه‌ای در استان‌های هرمزگان و جنوبی بود، در مسیر رفتن به استان تصادف سختی می‌کند که برادر عزیز کلاه‌دوزان آنجا شهید شدند، اما شهید میثمی مجروح شدند، ایشان همانجا در بیمارستان به ما گفت من اینجا شهید نمی‌شوم. من قرار است سال ۱۳۶۵ در کربلای ۵ شهید شوم و اجر را بگیرم؛ در روزگاری که هنوز سخنی از کربلای ۵ نبود. ایشان در کربلای ۵ در حالی که مشغول وضو برای نماز بود، شهید شد. واقعا در صحنه بود و با تک‌تک فرماندهان در جبهه‌ها حضور داشت و همه از او خاطره دارند.

شهید دیگری که در دفاع مقدس به یاد دارم، شهید مصطفی ردانی پور بود. روحانی‌ای که بعد از تشکیل سپاه در اصفهان و شروع جنگ آمد، یکی از بنیانگذاران تیپ امام حسین(ع) شد و بعد هم با اینکه طلبه بود، فرمانده این تیپ و لشکر شد. یک طلبه از مدرسه حقانی با روحیات امام زمانی. اوایل جنگ در جبهه دارخوین در روستای سلمانیه یک کانال آب را که خشک بود، به عنوان یک مقر ایجاد کردیم و اسمش را گذاشتیم خط شیر، کسی از شب تا صبح نمی‌خوابید و همه مشغول نماز و دعا بودند. پشه‌های بزرگی هم داشت که خیلی بد

محلای اعتقاد داشت بعد از حاج داود کریمی من این مسئولیت را بر عهده بگیرم، من را خواستند و گفتند شما باید بشوید فرمانده عملیات و بعد از انکار من، نهیب زدند و گفتند من نماینده حضرت امام(ره) هستم و به شما تکلیف می‌کنم و من هم ساکت شدم و پذیرفتم و البته گفتم یک زنگ هم به آقای یوسف کلاه‌دوز بزنید که ایشان هم در جریان باشند و به بنده حکم کنند. آن زمان شهید باقری اطلاعات، سرلشکر رشید جانشین و شهید سیدمحمد حجازی مسئول اعزام نیز بودند.

شهید محلاتی در همه عملیات‌ها در جبهه‌ها حضور داشت و چون نماینده مردم تهران در مجلس هم نماینده حضرت امام(ره) در سپاه بود، روحانیون و مسئولان دیگر را هم با خود به جبهه‌ها می‌آورد. ایشان و چند نفر دیگر از مسئولان کشور بعد از عملیات والفجر ۸ در هواپیمای مسافربری به واسطه لورفتن پرواز از سوی جنگنده‌های عراقی بیسیم‌های عراقی برای زدن این پرواز موجود است. از دیگر روحانیون معززی که در طول جنگ در بنده و فرماندهان تأثیر معنوی و اعتقادی داشتند، شهید بزرگوار عبدالله میثمی بود. ایشان نماینده امام(ره) در قرارگاه کربلا و قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص) بودند و با وجود این همیشه در خط مقدم ایشان را می‌دیدیم. روی تک‌تک فرماندهان پیش، حین پس از عملیات تأثیر بسیاری داشتند. این شهید بزرگوار در خط مقدم و صحنه اصلی عملیات بودند. به خاطر دارم در ارتفاع قلاویزان تهران در عملیات کربلای ۱، یک کانال در ارتفاع بود که فرماندهان برای بررسی وضعیت آنجا جمع بودند و خمپاره ۶۰ عراقی‌ها پشت سر هم می‌آمد و خیلی صحنه خطرناکی بود و فرماندهان نگران بودند که هر لحظه تجمع آنها مورد اصابت قرار بگیرد. این دقیقاً مشاهدات خود من است؛ شهید میثمی همانجا گفت نگران نباشید و سپس عبای خود را در آورد و انداخت بالای کانال و گفت کارتان را انجام دهید و نگران نباشید و تا انتهای این جلسه، اتفاقی برای ما نمی‌افتد. من بودم، آقای مرتضی قربانی و شهیدقاسم سلیمانی و چند نفر دیگر که شاهد این صحنه بودیم.

بعد از این عملیات و پیروزی در آن مدتی که در تهران بودیم، یک بار در آن گرمای هوای تهران که ماه مبارک رمضان هم بود، سوار ماشین بودم و در جاده می‌رفتم که از دور دیدم طلبه‌ای کنار جاده در آن گرمای پیاده دارد می‌رود، به او که رسیدم، دیدم شهید میثمی است که با زبان روزه و با لب‌های خشک دارد می‌رود. چون دائم‌السر بود، روزه هم می‌گرفت.

تربیت روح حاکم بر همه برنامه‌ها باشد

داریم، گفت: «دشمنان ما امروز در صدد تغییر ذائقه فکری و فرهنگی مردم و ایجاد شبهه و تردید در اذهان هستند که در این شرایط تربیت و ساختن انسان‌هایی که سنگر نشین انقلاب باشند، اقدامی مهم و اساسی است.»

حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی صادقی با تأکید بر اینکه تربیت باید روح حاکم بر تمامی اقدامات باشد، گفت: «شهادی‌الامام ما معنویت را در عمل به نمایش گذاشتند.»

نماینده ولی فقیه در سپاه جامعیت، عامل بودن، برخورداری از روحیه جهادی و اخلاص را از ویژگی‌های مربیان برشمرد و گفت: «بصیرت نسبت به حقایق و واقعیت‌ها، نیازشناسی، دشمن‌شناسی، اثرگذاری و منطق قوی، الگوسازی و تسلط مربی به روش‌های مختلف از دیگر ویژگی‌های استاد و مربی برجسته به شمار می‌رود.»

وی در ادامه سخنان خود با اشاره به نقش مربی‌گری روحانیت شیعه، افزود: «روحانیت شیعه افتخار دارد که دفاع و سنگر نشینی خط مقدم دفاع و صیانت از اسلام ناب را از اهل بیت (علیهم‌السلام) به ارث برده است؛ بر این اساس، روحانیت سه وظیفه بر عهده دارد که دفاع از دین خدا با جهاد جان و مال در برابر هر تهاجمی، از آن جمله است.»

مراسم تجلیل و تکریم استادان و مربیان سپاه در سالن همایش‌های ولایت ستاد فرماندهی کل سپاه با حضور مربیان و مدیران نمونه عقیدتی-سیاسی سپاه برگزار شد.

به گزارش صبح صادق، حجت‌الاسلام والمسلمین عبداللّه حاجی صادقی، نماینده ولی فقیه در سپاه در این مراسم با بیان اینکه در عرصه تعلیم و تربیت در میدان جنگ با دشمنان قرار داریم، گفت: «دشمنان ما امروز در صدد تغییر ذائقه فکری و فرهنگی مردم و ایجاد شبهه و تردید در اذهان هستند که در این شرایط تربیت و ساختن انسان‌هایی که سنگر نشین انقلاب باشند، اقدامی مهم و اساسی است.»

نماینده ولی فقیه در سپاه گفت: «اهتمام به تعلیم و تربیت همواره خوب است و شأن ربوبی دارد؛ اما در زمانی که دشمنان به جنگ علم آمده‌اند، عمل جهادی به شمار می‌آید.»

وی افزود: «دشمنان و بدخواهان انقلاب و نظام اسلامی ما به این جمع‌بندی رسیده‌اند که انقلاب اسلامی را به هیچ وجه نمی‌توان شکست، مگر با شکستن تفکر انقلابی و امروز پای گذاشتن در این میدان جهاد رسالتی خطیر است.»

نماینده ولی فقیه در سپاه با بیان اینکه در عرصه تعلیم و تربیت در میدان جنگ با دشمنان قرار

وی در پایان با اشاره به موضوع مهم جهاد تبیین، گفت: «امروز در جهاد تبیین به صراحت بیان نیازمندیم تا بتوانیم در برابر تهاجم فکری دشمنان ایستادگی و حتی بر آنها غلبه کنیم. در این راستا تولید محتوا برای آموزش‌ها خیلی مهم است.»

سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین محسن قرانتی و اهدای جایزه و تقدیر از مربیان برتر و مدیران نمونه عقیدتی-سیاسی در سپاه از دیگر برنامه‌های این مراسم بود.

وی گفت: «خدا به ما یاد داد دین سخنگو دارد که اولین آن خود پیامبر اسلام (ص) بود و بعد از ایشان، اهل بیت (ع) و در دوران غیبت هم این وظیفه را روحانیون بر عهده داشته‌اند؛ روحانیت در همه این عرصه‌ها پیش‌تاز بوده و این نقش مهم را که بخشی از آن مربی بودن است، ایفا کرده‌اند.»

نماینده ولی فقیه در سپاه گفت: «طلاب و روحانیون چهار هزار شهید را در راه دفاع از اسلام و انقلاب اسلامی تقدیم کردند.»

روی خط

همه باید پاسدار زبان فارسی باشیم

۰۹۱۱۰۰۰۲۶۵۷ / چرا کسانی که سابقه بیمه تأمین اجتماعی دارند، نمی‌توانند سنوات آن را به سنوات بیمه نیروهای مسلح اضافه کنند؟!

۰۹۱۲۰۰۰۸۵۱۳ / خوب است آموزش روش‌های مدیریت و نیز افزایش صمیمیت بین کارکنان بیشتر مدنظر قرار گیرد.

۰۹۱۳۰۰۰۴۱۰۸ / با عنایت به سفارش‌های رهبر فرزانه و حکیم انقلاب حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) درباره به‌کار بردن واژگان و اصطلاحات بیگانه به آگاهی دوستان گرامی و ولایی می‌رساند، خواهشمند است اهتمام ویژه‌ای کنند. متأسفانه، هر از گاهی از روی سهو و ازگان فرنگی، همانند استراتژی، استراتژیک، سیستم، سیستماتیک، واکسیناسیون، فاز، کلیپ و... در یادداشت‌ها و تحلیل‌ها استفاده شده است که همگی آنها معادل فارسی دارند. خواهشمند است در این زمینه هم به ندای رهبر عزیز مسان لیک بگویید. / با سپاس «رحیمیان» از شهرکرد

۰۹۱۳۰۰۰۳۸۶۵ / اتساق فکری برای این وضعیت بدحجابی در ادارات دولتی و خصوصی تشکیل شود. شأن نظام اسلامی این نیست.

۰۹۱۴۰۰۰۶۷۸۱ / چرا مسئولان به سنوات تحصیلی افسران دانش‌آموخته پاسخ نمی‌دهند؟

۰۹۱۴۰۰۰۸۹۶۱ / در خصوص پسماندهای شهری، چرا از تجربیات کشورهایی که ۷۰ درصد بازیافت داشته‌اند، استفاده نمی‌شود؟

۰۹۱۸۰۰۰۲۳۳۸ / خواهشمند است با توجه به اینکه دولت آقای رئیسی به بحث خانواده و مشوقات فرزندآوری توجه ویژه دارد، سپاه هم به خانواده‌های پرجمعیت و دارای اولاد دوقلو به بالا با توجه به تورم و حشمتاک توجه ویژه‌ای کند. وام یا زمین رایگان برای آینده‌فرزندان مان بدهد.

۰۹۱۸۰۰۰۲۷۵ / لطفاً به اطلاع مسئولان بانک سپه و بیمارستان‌هایی که به نام انمه هستند؛ مانند بیمارستان امام حسین (ع) کرمانشاه، بگویید فکری به حال برکه‌های رسیدن نوبت‌دهی، رسید و قبض کارت به کارت و... بکنند؛ اسم پروردگار و امامان زیر پایم افتد و متأسفانه بدون وضو به آنها دست می‌زنند.

درگذشت استاد بسیجی و پاسدار

لطفعلی لطفی پاکده استاد بسیجی و پاسدار پاک‌باخته عرصه جهاد، علم و تقوا دار فانی را وداع گفت.

به گزارش صبح صادق، این استاد پرتلاش و پژوهشگر بسیجی در طی ده‌های گذشته عمر پربرکت خود را صرف تربیت دانشجویان و پژوهشگران در مجتمع آموزش عالی شهید محلاتی و پژوهشگاه امام صادق (ع) قم کرد.

لطفی پاکده راه دانشجویمان و شاگردانش به محبت و معنویت و کار و تلاش جهادی در عرصه علم و معرفت می‌شناختند.

صبح صادق ضایعه درگذشت این استاد بسیجی را به جامعه علمی، همکاران و شاگردان او تسلیت می‌گوید.

رخداد

یازدهمین دوره مسابقات قرآن کریم خانواده‌ها

در مسابقات در سطح رده‌های گوناگون سپاه به ترتیب سپاه امام رضاع (ع) استان خراسان رضوی اول، ستاد نمایندگی ولی فقیه در سپاه دوم، سپاه روح‌الله، استان مرکزی سوم، سپاه عاشورای استان آذربایجان شرقی چهارم و سپاه قمر بنی‌هاشم (ع) استان چهارمحال و بختیاری پنجم شدند که در مراسم اختتامیه این مسابقات با حضور فرمانده کل سپاه از نفرات برتر هر گروه و رده‌های برتر با اهدای لوح سپاس و جایزه تقدیر به عمل آمد.

گفتنی است، نفرات برتر مسابقات قرآنی خانواده پاسداران، به مسابقات قرآنی خانواده کارکنان نیروهای مسلح اعزام خواهند شد.

مسابقات نهایی یازدهمین دوره مسابقات قرآن خانواده پاسداران سپاه با حضور بیش از ۹۷۰ شرکت‌کننده در مشهد مقدس برگزار شد.

به گزارش صبح صادق و بر اساس اعلام سازمان فرهنگی خانواده پاسداران یازدهمین دوره این مسابقات در سه گروه همسران، دختران و پسران با شرکت ۹۷۲ شرکت‌کننده در جوار حرم مطهر رضوی برگزار شد.

مسابقات اذان و قرآن کریم خانواده پاسداران در سه مرحله مقدماتی، نیمه‌نهایی و نهایی در سه گروه یاد شده در رشته‌های حفظ، تحقیق، ترتیل، مفاهیم قرآن و اذان برگزار شده و در مرحله نهایی نفرات برتر هر رده در مشهد مقدس رقابت کردند.

امسال از جمع ۱۴۲۶۷ نفر در دوره مقدماتی، تعداد ۷۹۰۲ نفر به مرحله دوم راه یافتند و در نهایت ۹۷۴ نفر از برگزیدگان مسابقات نیمه‌نهایی کشوری در دور نهایی و سراسری با حضور داوران و استادان ممتاز کشوری و بین‌المللی با هم رقابت کردند.

جهت اطلاع

قرارداد همکاری با بیمارستان ساسان

سازمان بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح با بیمارستان تخصصی و فوق‌تخصصی ساسان قرارداد همکاری منعقد کرد.

سازمان بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح با انتشار این خبر، اعلام کرد: «به منظور سهولت و افزایش دسترسی بیمه‌شدگان نیروهای مسلح استان تهران قراردادی با بیمارستان تخصصی و فوق‌تخصصی ساسان از اول اردیبهشت ماه سال جاری منعقد شد تا در راستای تحقق اهداف سازمانی مبنی بر توسعه کمی و کیفی و کاهش پرداخت از جیب بیمه

سازمان بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح با بیمارستان تخصصی و فوق‌تخصصی ساسان قرارداد همکاری منعقد کرد.

سازمان بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح با انتشار این خبر، اعلام کرد: «به منظور سهولت و افزایش دسترسی بیمه‌شدگان نیروهای مسلح استان تهران قراردادی با بیمارستان تخصصی و فوق‌تخصصی ساسان از اول اردیبهشت ماه سال جاری منعقد شد تا در راستای تحقق اهداف سازمانی مبنی بر توسعه کمی و کیفی و کاهش پرداخت از جیب بیمه

رخداد

دانشگاه‌های سپاه پیش‌تاز تمدن‌سازی هستند

فرمانده دانشگاه جامع امام حسین (ع) گفت: «انتظار رهبر معظم انقلاب از دانشگاه‌های کشور و مراکز و حوزه‌های علم و فناوری و ایفای نقش آنها در تمدن‌سازی و این انتظار در مورد دانشگاه‌های سپاه ویژه‌تر است.»

سردار دکتر محمدرضا حسینی آهنگر در مراسم بزرگداشت هفته عقیدتی - سیاسی در سپاه در دانشگاه جامع امام حسین (ع) با اشاره به این مطلب، گفت: «اگر قرار باشد از وضعیت کنونی، به وضعیت ایران قوی برسیم که شعار دولت نیز همین است، به سه کار واجب نیاز داریم که عبارتند از: اول تربیت و پرورش انسان، دوم تولید فکر و دستیابی به علم و فناوری حوزه‌های نرم و سخت که بتواند نظام مسانل انقلاب اسلامی را حل بکند و سوم، تولید نظاماتی که عملاً در حوزه‌های مختلف اداره کشور، به آن نیازمند است. نمی‌توان داعیه تمدن‌سازی داشته؛ ولی و امدار نظام تمدن غرب باشیم و از الگوهای غربی استفاده کنیم.»

وی افزود: «ما با دانشگاه تراز اسلامی

می‌توانیم این سه موضوع اصلی را انجام دهیم که مهم‌ترین آن پرورش انسان است، عملاً دانشگاه‌ها نقش اساسی، اصلی و ویژه را در تربیت این انسان‌هایی که می‌توانند مدیران و فرماندهان انقلاب اسلامی باشند، دارند.»

وی یادآور شد: «دانشگاه جامع امام حسین (ع) در حوزه‌های علوم انسانی، دفاعی، امنیتی، علوم پایه و فنی و مهندسی و دانشگاه بقیه‌الله (عج) در حوزه پزشکی می‌توانند یک حرف جدید و یک کار جدید داشته باشند؛ مانند سپاه که در دوره دفاع مقدس توانست با روش‌های بومی، ارانه و تغییر راهبردها، جنگ را در اختیار گیرد و حل کند.»

جهت اطلاع

وعده دو تا سه برابر شدن خدمات معیشتی

وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح گفت: «پرداخت یارانه معیشتی طرح حکمت دو تا سه برابر افزایش خواهد یافت.»

وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح گفت: «پرداخت یارانه معیشتی طرح حکمت دو تا سه برابر افزایش خواهد یافت.»

وی در جمع نمایندگان این کمیسیون افزود: «در زمینه صنعت دفاعی و تأمین نیازهای این حوزه برنامه‌های خوبی به ویژه در بحث دانش‌بنیان طرح‌ریزی شده و طرح‌هایی هم در خصوص حمایت ویژه از محصولات دو منظوره نظامی و غیر نظامی با مشارکت بخش خصوصی در حال اجراست.»

وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح گفت: «پرداخت یارانه معیشتی طرح حکمت دو تا سه برابر افزایش خواهد یافت.»

امیر سرتیپ آشتیانی، وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح که مهمان کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی بود، در این جلسه با اشاره به برنامه‌های وزارت دفاع برای حمایت‌های معیشتی از خانواده‌ها و بازنستگان گفت: «تقویت خدمات معیشتی از سوی سازمان

صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی صاحب امتیاز

معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول: بدالله جوانی

سرمدیر: علی حیدری

شورای سیاست گذاری:

علی قاسمی، سیامک باقری، سعدالله زارعی، عزیز غضنفری، فرهاد مهلوی، مهدی سعیدی، فتح‌الله پریشان، احدر کریم خانی، حسین عبداللہی فر دبیر تحریریه: سید فخرالدین موسوی مدیر فنی: محمد صالح نادری نگارش و ویرایش: محبوبه حاجی آقایی صفحه‌آرا: علی اکبر هدایتی عکاس: حامد گودرزی ناظر چاپ: سعید قاسمی چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۳۸۵۲۲۴۴۶ (۰۲۱) تلفن: ۷۷۴۶۰۱۰۰ و ۷۷۴۶۰۱۰۰ (۰۲۱) sswweekly.ir @ssweekly info@ssweekly.ir شماره: ۷۷۴۸۸۴۴۶ شماره پیامک: ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۱۰۴۶ | دوشنبه ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۱

کتیبه سبز

عالی اعلا

به بهانه غزوه خندق

«هل من مبارز... نعره دنیا را تکان می داد در خندق خود کنده، شهر از ترس جان می داد «یک مرد آیا نیست؟!... این را کفر می پرسید آن روز ایمان مدینه امتحان می داد هر کس قدم پس می کشید و با نگاه خود بار امانت را به دوش دیگران می داد با شانه خالی کردن مردان پوشالی کم کم رجزها مژه زخم زبان می داد «رخصت به تیغ می دهی؟!... این را علی پرسید مردی که خاک پاش بوی آسمان می داد فرمود نه بنشین علی جان! تو جوان هستی آری همیشه پاسخخوار و مهربان می داد «هل من مبارز... باز زانوی علی تا شد این بار دیگر اذن میدان یک تمنا شد فرمود پیغمبر: «علی جان! یا علی! بر خیز» خندید، بند از دست‌های شیر حق وا شد تا لافتی آلا علی را آسمان می خواند لایساف آلا ذوالفقار این گونه معنا شد در وصف این ضربت خدا حتی غزل دارد آری علی با ضربتی عالی اعلا شد

مهدی مردانی

صبحانه

پژواک

دنیا و آفریده‌های دنیایی مانند پژواک است، اما پژواک اعمال و خواسته‌های ما... اگر به آنها بگوییم سهم مرا بده، به تو خواهند گفت: سهم مرا بده، مانند پژواکی که از کوه برمی گردد و این تو را با دنیا در تقابلی شکننده قرار می دهد؛ اما اگر بگوییم: چه خدمتی برای تان انجام دهم؟ دنیا به تو خواهد گفت: چه خدمتی برای تان انجام دهم؟ مراقب پژواک اعمال مان باشیم.

صادقانه

بهترین بندگان خدا

از امام رضا(ع) در مورد بهترین بندگان خدا سؤال شد. فرمود: کسانی هستند که وقتی کارهای نیک انجام می دهند، خوشحال می شوند و زمانی که کارهای بد انجام می دهند، طلب مغفرت می کنند و زمانی که به آنها نعمتی عطا می شود، شکر گزارند و هنگامی که گرفتار می شوند، صبر می کنند و زمانی که خشمگین می شوند، عفو می کنند.

تحف العقول عن آل الرسول(ع)، ج ۱، ص ۴۴۵

تلخند

رژیم خونخوار! مهبوبیست‌های هار شده حتی به خبرنگاری که وظیفه اطلاع‌رسانی را برعهده دارد، رحم نمی‌کنند! کارتونیست: صفا از لبنان

داستان

قند

ماشین، مدرسه امیر، کتاب‌های دانشگاه، کلاس خوشنویسی اشکان و فیزیوتراپی ماما! مثلاً می خواستم پول سفر مجردی با بچه‌های دانشگاه را هم کنار بگذارم، که نشد! آهی کشیدم و دفتر را بستم. زیر لب گفتم: «هر روز بدتر از دیروزه» امسال بدتر از پارسال...! «تسبیحش را چرخاند و نگاهم کرد. با نگرانی پرسید: «چی مادر، چی شده آه می کنی؟» گفتم: «هیچی نگا می کنم می بینم پیشرفت که نداریم، هی بدتر می شه، هی خرج رو خرج میاد، هی...» و بعد خرج‌ها را با آب و تاب برایش توضیح دادم، اما فیزیوتراپی را از قلم انداختم، می ترسیدم دل‌شکسته شود. لبخند کوتاهی زد و گفت: «اینکه مادر همش نشونه پیشرفته، تا پارسال پول بیمه ماشین نمی دادی، چون ماشین نداشتی، اما خب خداروشکر حالا ماشین دار شدی، دانشگاهت دار می‌ری، خب پول می‌خواد، اشکناکم که خداروشکر خط خوش رتبه آورده، مایه افتخاره، داره می‌ره کلاس، امیرم

که ان‌شاءالله سال دیگه راهی دانشگاهه، اینا آگه پیشرفت نیست چیه پس؟» لبخندی زدم، مثل خورشیدی که کم‌کم طلوع می‌کند، انگار همه جا روشن شد. گفتم: «مامان! می‌دونی تو نور زندگی منی! چقدر قشنگ حرف می‌زنی...!» تهنه دلش انگار قند آب شد. با خجالت گفت: «روم سیاس مادر، خرج فیزیوتراپی پاهام افتاده گردن تو، با این همه خرج...! نگاهش کردم. گفتم: «مامان خرج دکتر و دوا می‌تو برای من مثل این قند شیرینه! چون می‌بینم هر روز داری بهتر می‌شی، داری پیشرفت می‌کنی، کم‌کم می‌تونی راه بری، چی بهتر از اینه؟» زیر لب دعایی خواند و به سمت فوت کرد. خندیدم و با صدای تلفنم از جا بلند شدم.

صدای مسئول کارگزینی بود. مدارکم را برای کارهای ترفیع می‌خواست. اشک توی چشمم جمع شد، نمی‌شد مادر دعایی کند و خبر خیری نشنوم. وجودش مثل قند شیرین بود و شیرین‌تر شد.

نقیسه محمدی

دبیر گروه جوان

قندهای خرد شده را جمع کرد و توی ظرف ریخت. دو سه تا قندان را هم پر کرد و امیر را صدا زد.

بدو ماما جون اون پارچ آب رو از یخچال بده تا با این خاک قندا، یه شربت گلاب درست کنم. گفتم: «مامان من که گفتم قند حبه‌ای می‌گیرم، اینقد خودتو اذیت نکن!» می‌دانستم حرفم را گوش نمی‌دهد و دلش به قند شکستن و شربت گلاب آخرش خوش است. به قول خودش اینطوری فکر نمی‌کرد از کار افتاده و ناتوان شده! لیوان شربت را سرکشیدم و مثل بچگی‌هایم گفتم: «به‌به! جیگرم خنک شد...!» خندید و نگاهم کرد. انگار منتظر چنین لحظه‌ای بود. خندیدم و برگشتم سر حساب و کتابم، هر کاری می‌کردم با هم جور در نمی‌آمد. پول بیمه

سلامت

اشتباه بزرگ

جواد عمارلو

کارشناس تغذیه

«میوه‌ها» یکی از مهم‌ترین گروه‌های غذایی هستند که فرد در طول روز باید مقادیر مناسبی از آن را دریافت کند. وجود انواع ویتامین و املاح معدنی مورد نیاز بدن در این گروه غذایی، امروزه از چشم کسی پنهان نیست. با وجود این، یکی از شایع‌ترین اشتباهات حذف کردن کامل وعده شام و جایگزین کردن آن با میوه است، با این تصور که میوه به دلیل خواصی که دارد، می‌تواند باعث لاغری شود؛ در حالی که این تصور کاملاً اشتباهی است؛ چرا که میوه‌ها حاوی مقادیر قابل توجهی قند هستند که مصرف بی‌رویه آن نه تنها موجب کاهش وزن نمی‌شود؛ بلکه ممکن است سبب افزایش وزن نیز بشود. از طرفی با توجه به اینکه مقادیر مزاد قند خون را به چربی تبدیل می‌کند، مشکلاتی از قبیل کبد چرب نیز می‌تواند در نتیجه مصرف بیش از حد میوه برای فرد به وجود آید. مقدار مناسب میوه برای عموم بزرگسالان طبق هرم غذایی سه تا پنج واحد در طول روز است. منظور از واحد، مقدار مشخصی از هر میوه است.

برای نمونه، یک واحد هندوانه معادل یک برش ۳۰۰ گرمی هندوانه است. برای اطلاع از مقدار هر واحد از هر میوه کافی است به یک کارشناس تغذیه مراجعه کنید. در ادامه چند میوه را معرفی می‌کنیم که حاوی مقادیر بالای فیبر هستند و افزون بر تأمین ویتامین‌ها و املاح بدن می‌توانند در روند کاهش وزن، بیشترین کمک را به شما بکنند.

سیب، موز، گلابی، انبه، پرتقال و خرما میوه‌هایی هستند که توصیه می‌شود در طول روز، حداقل دو واحد از سه واحد میوه مصرفی‌تان را به آنها اختصاص دهید.

در انتها باید بدانیم برای کاهش وزن از روش‌های خودسرانه و غیر علمی هرگز نباید استفاده کرد. جبران ناپذیری آن نشویم.

راه نرفته

زبان پاک

مدیقه سادات شجاعی

مشاور خانواده

پرسش: چند وقتی است که فرزند ۱۱ ساله‌ام از کلمات ناشایست استفاده می‌کند، برای ترک این رفتار چه کاری می‌توانم انجام بدهم؟

پاسخ: پرسشگر گرامی، کودکان عمده رفتارشان را از تقلید می‌آموزند، پس اگر ما والدینی هستیم که در خانه از کلمات زشت استفاده نمی‌کنیم، مسلماً بچه‌ها کمتر این کلمات را به کار می‌برند؛ اگر از جای دیگری هم یاد گرفته باشند، با رفتار درست می‌توانیم از تثبیت و استفاده آن جلوگیری کنیم. برخی والدین به دلیل بی‌نوع بودن کودکان و شیرین‌زبانی آنها، به خنده می‌افتند و برای‌شان خیلی جذاب است؛ در حالی که این رفتار غلط سبب می‌شود کودک آن را تکرار کند و باز خورد بگیرد. در این مواقع بهترین رفتار، بی‌اعتنایی است و اگر باز هم تکرار کرد، خیلی جدی بگویید دیگر دوست ندارم چنین کلمه‌ای را به کار ببری! والدین باید سعی کنند خودشان الگوی مناسبی برای فرزندان باشند و در طرز صحبت کردن و بیان کلمات دقت داشته‌کنند. حتی کلماتی را که شاید به نظر زشت و ناپسند نباشد، نباید به کار گرفت؛ چرا که گویی او برای استفاده از کلمات بدتر، مجوز دریافت می‌کند. او را به دلیل رفتارش، جلوی دیگران سرزنش نکنید که احساس کند تحقیر شده، کودک را به کناری ببرید و خیلی جدی به او تذکر دهید. بهتر است اگر در جمع بی‌ادبی کرده، به او یاد بدهیم که معذرت‌خواهی کند. همچنین مواقعی که با همسر تان جر و بحث می‌کنید، به جای استفاده از الفاظ زشت، احساسات خود را بیان کنید تا از شما یاد بگیرد و در مواقع عصبانیت احساسش را بیان کند. شما می‌توانید در بازی‌ها نقش دوست را داشته باشید و از این طریق هم نکاتی را به او بیاموزید. زمانی که کودک عصبانی است، او را در آغوش بگیرید و آرام آرام به او تذکر بدهید، این تذکر بهتر است همراه با کلمات محبت‌آمیز باشد.

غیر رسمی

صلابت بی‌مانند

در آخرین نماز جمعه سال ۱۳۶۳ بنا بود رئیس‌جمهور، یعنی سیدعلی خامنه‌ای خطبه‌های نماز جمعه را بخواند، دشمنان تهدید کردند که نماز جمعه را می‌زنند. مرتضایی فر، مسئول صوت و شعار در نماز جمعه می‌گوید: «در حال ایراد خطبه‌ها بودند که انفجار صورت گرفت. من یک لحظه به اشتباه فکر کردم که منافقان ایشان را هدف قرار داده‌اند که خوشبختانه اینطور نبود. موج و حرارت انفجار به جایگاه هم رسید؛ ولی به ایشان آسیبی نرسید. با اینکه صدای انفجار بلند بود و بر تمام فضای دانشگاه اثر گذاشته بود؛ اما ایشان مکان سخنرانی را ترک نکردند.»

آقای خامنه‌ای: «اول خیال کردم موشک یا بمباران هوایی است. نگران شدم که نماز جمعه به هم خواهد خورد. معلوم می‌شود ما هم مردم‌مان را درست نشناخته بودیم. خدا می‌داند که این صفاها تکان نخورد. یک تکه جا این انفجار واقع شد و چند لحظه همان جا یک بیا هوایی شد. بعد شهدا و مجروحان را بردند؛ اما مردم همانجا نشستند و نماز جمعه و خطبه‌ها ادامه پیدا کرد.»

مرتضایی فر: «ایشان در عین حال اصرار داشتند که به صحبت خود ادامه دهند... از قبل می‌دانستم که اسام خمینی تمامی نماز جمعه‌های تهران را به طور مستقیم از طریق رادیو گوش می‌کردند و اگر مشکلی هم بود، آن را تذکر می‌دادند. آن روز هم که این اتفاق احساس کردم الان امام(ره) گمان می‌کنند که حتماً اتفاقی برای حضرت آیت‌الله خامنه‌ای افتاده است. بنابراین سریع در جایگاه قرار گرفتم و سه بار این جمله را بیان کردم: «لطفاً توجه کنید! رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران، هم‌اکنون به خطبه‌های عالمانه خود ادامه می‌دهد.» نکته‌هایی از انفجار سال ۱۳۶۳ در نماز جمعه تهران

حسن ختام

بیرون مان نکنید

حسن نوروزی

نویسنده

ما در بند تکه نانی هستیم که از گندم‌زار پاک شما به ما رسیده باشد؛ دستان پر مهر شما آن را نوازش کرده باشد؛ توره محبت شما آن را پخته باشد و از آسمان رحمت شما آب خورده باشد.

ما سائل سفره اطعام شمایم. ما نان خور خوان گرم شمایم. باور بفرمایید که از لطف بی‌انتهای شماست که شاخه و برگ گرفته‌ایم. از عنایت شماست که راه کج نکرده‌ایم. از برکت دعای شماست که بی‌تاب شمایم. به ما که باشد در به دریم، گمراهیم، در عذاب و دردیم. اینها را باور داریم؛ چرا که در اعتقاد ما این است: «بِکَم فَتَحَ اللَّهُ وَبِکَم یُخْتِمُ وَبِکَم یَنْزِلُ الْغَيْثُ وَبِکَم یُنْفَسُ اللَّهُ وَبِکَم یُکْتَفَبُ الضَّرُّ» خداوند [عالم وجود را] با شما آغاز کرد و به شما نیز ختم می‌کند و به واسطه شما، باران را فرو می‌ریزد و به واسطه شما، اندوه را می‌زداید و سختی را بر طرف می‌کند.

مولاجان، هر چه خیر است در زیر سایه شماست؛ کم که باشد زیاد است، زیاد هم که باشد کم است. ما را از این سایه بیرون نکنید و نگذارید دل‌مان اسیر رنگ و لعاب سفره خالی دنیا بشود.

کشکیات

اورژانس به فریاد آمد...

«در نماز خم ایرونی تو با یاد آمد» بی‌خود از خود شدم، اورژانس به فریاد آمد

هر زمان با تو به بستان و خیابان رفتم بی‌خبر از همه‌جا، گشتی ارشاد آمد!

وعده کردیم که بعد از کرونا عقد کنیم چه بلاها که ندیدی سر داماد آمد

جرم من چیست که در حسرت یک دل‌دارم او به امید من خسته دلشاد آمد!

قول دادم که به نوروز، گشایش باشد فرودین رفت و سریع موسم خرداد آمد

سال‌ها منتظر اسب سفیدی بودم به امید من و یک خانه آباد آمد

بیستون من و شب تا به سحر بیداری ساز هجران تو با تیشه فرهاد آمد

بخت با من نکند یاری از این بالاتر ارز اصلاح شد و قیمت آزاد آمد!

علی عرفانی (شاعر باشتی)